

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ν. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ

ΟΥΕΡΓΙΛΙΟΥ ΑΙΝΕΙΑΔΟΣ

ΕΚΛΟΓΑΙ
ΕΚ ΤΟΥ Α΄ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΒΟΗΘΗΜΑ

ΔΙΑ ΤΗΝ Η΄ ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΟΚΤΑΤΑΞΙΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΝ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΟΥ Ο Ε Σ Β

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Κείμενον (συντακτική σειρά).
2. Μετάφρασις.
3. Γραμματικά—Σημσιολογικά.
4. Συντακτικά—Αισθητικά—Όμηρική αντίστοιχία.
5. Πραγματικά.
6. Νόημα και
7. Περιλήψεις.

ΑΘΗΝΑΙ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΛΟΓΙΑ

ΕΚ ΤΟΥ Κ. ΒΙΒΛΙΟΥ

ΕΚ ΤΟΥ Κ. ΒΙΒΛΙΟΥ

ΕΚ ΤΟΥ Κ. ΒΙΒΛΙΟΥ

ΕΚ ΤΟΥ Κ. ΒΙΒΛΙΟΥ

ΕΚ ΤΟΥ Κ. ΒΙΒΛΙΟΥ

ΕΚ ΤΟΥ Κ. ΒΙΒΛΙΟΥ

ΕΚ ΤΟΥ Κ. ΒΙΒΛΙΟΥ

ΕΚ ΤΟΥ Κ. ΒΙΒΛΙΟΥ

ΕΚ ΤΟΥ Κ. ΒΙΒΛΙΟΥ

ΕΚ ΤΟΥ Κ. ΒΙΒΛΙΟΥ

ΕΚ ΤΟΥ Κ. ΒΙΒΛΙΟΥ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ν. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ

ΟΥΕΡΓΙΛΙΟΥ ΑΙΝΕΙΑΔΟΣ

ΕΚΛΟΓΑΙ
ΕΚ ΤΟΥ Α' ΒΙΒΛΙΟΥ

ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΒΟΗΘΗΜΑ

ΔΙΑ ΤΗΝ Η' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΟΚΤΑΤΑΞΙΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΝ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΟΥ Ο Ε Σ Β

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Κείμενον (συντακτική σειρά).
2. Μετάφρασις.
3. Γραμματικά—Σηματολογικά.
4. Συντακτικά—Αισθητικά—Όμηρική αντίστοιχία.
5. Πραγματικά.
6. Νόημα καὶ
7. Περιλήψεις.

ΑΘΗΝΑΙ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Πάν γνήσιον αντίτυπον φέρει τὴν διὰ σφραγίδος ὑπογραφήν μου.

Γ. Γιαγαρη

ΕΚΛΟΓΑΙ ΕΚ ΤΗΣ ΟΥΕΡΓΙΛΙΟΥ ΑΙΝΕΙΑΔΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΝ Ι

Στίχοι 1+11 (Προοίμιον)

(Ἑπόθεσις τοῦ ἔπους καὶ ἐπὶ κλήσις τῆς Μούσης)

Arma virumque cano,
qui primus ab oris Troiae

profūgus fato
venit Italiam
Laviniaque litōra,
multum ille iactatus
et terris et alto
vi sup̄erum,
ob memōrem iram
saevae Junōnis,
multa quoque et bello passus,
dum condēret urbem
inferretque deos Latīo,
unde Latīnum genus
Albanique patres
atque moenia altae Romae.
Musa memōra mihi causas,
quo numīne laeso
quidve dolens regina deum
impulērit insignem pietate
virum tot casus volvēre,
tot labōres adīre.
tantaene irae
(sunt) caelestibus animis?

Πολέμους καὶ τὸν ἄνδρα ψάλλω,
ὁ ὁποῖος πρῶτος ἀπὸ τῶν ἀκτῶν τῆς
Τροίας
φυγὰς ὑπὸ τῆς εἰμαρομένης
ἦλθεν εἰς τὴν Ἰταλίαν
καὶ μάλιστα εἰς τὰς Λαβινίας ἀκτὰς,
ἐπὶ πολὺ ἐκεῖνος περιπλανηθεὶς
καὶ κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν
κατὰ τὴν θέλησιν τῶν θεῶν,
δηλ. διὰ τὴν μνησίκακον ὀργὴν
τῆς σκληροῦς Ἥρας,
πολλὰ ὡσαύτως καὶ ἐν τῷ πολέμῳ παθῶν,
μέχρις οὗτου κτίσῃ τὴν πόλιν
καὶ εἰσαγάγῃ τοὺς θεοὺς εἰς τὸ Λάτιον,
ὁπόθεν τὸ Λατινικὸν γένος (κατάγεται)
καὶ οἱ Ἀλβανοὶ πρόγονοι
καὶ τὰ τείχη τῆς ὑψηλῆς Ρώμης.
Μοῦσα, λέγε μου τὰς αἰτίας,
δηλ. ποίας θείας τελέσεως ὑβρισθεῖσης
ἢ διατὶ ὀργιζομένη ἡ βασιλισσα τῶν θεῶν
ἐξηνάγκασε τὸν ἐπιφανῆ διὰ τὴν εὐσέβειαν
ἄνδρα τόσας περιπετείας νὰ ὑποστῇ,
τόσους μόχθους νὰ ὑπομείνῃ.
Τόσον λοιπὸν μεγάλη ὀργὴ
(ὑπάρχει) εἰς τὰς οὐρανίας ψυχὰς;

Γραμματικά—Σημασιολογικά

Arma, ὄrum οὐδ. β' κλ. πληθ.=ὄπλα (ἀμυντικά) καὶ μεταφορικῶς bella=πόλεμοι. virumque=et virum αἰτ. ἐν. τοῦ ἄρσ. β' κλ. vir (κατ' ἀποκοπὴν τῆς καταλήξεως us), i=ἀνήρ. cano α' πρόσ. ἐνεσ. τοῦ cano, cecīni, cantum, ēre 3=ψάλλω. qui, quae, quod ἀναφ. ἀντων.=ὁ ὁποῖος, ἡ ὁποία, τὸ ὁποῖον. primus, a, um ἀριθμ. τακτικὸν=πρῶτος καὶ μεταφορικῶς princeps=ἀρχηγέτης. Troia, ae θηλ. α' κλ.=Τροία. ab (καὶ abs καὶ a) πρόθ. +ἀφαιρ.=ἀπὸ+γεν., ὑπό. oris ἀφαιρ. πληθ. τοῦ ora, ae θηλ. α' κλ.=

ἀκτή. Italia, ae θηλ. α' κλ.=Ἰταλία. fato ἀφαιρ. ἐν. τοῦ fatum, i οὐδ. β' κλ.=μοῖρα, εἰμαρμένη. profūgus, a, um (profugio) ἐπίθ. β' κλ.=προφυγών, ἐκφυγών καὶ ὡς οὐσ. profugus, i=ὁ ἐκπεσών, φυγάς, ἐξόριστος. Labinia οὐδ. πληθ. τοῦ Labinius, a, um ἐπίθ. β'=ὁ τοῦ Λαβινίου, ὁ Λαβίνιος, ὁ Λαβινιακός. venit παρακ. ὄρισ. τοῦ venio, veni, ventum, venīre 4=ἔρχομαι, φθάνω. litōra αἰτ. πληθ. τοῦ litus, ὄρις οὐδ. γ' κλ.=ἀκτή, αἰγιαλός. multum ἐπίθρ.=ἐπὶ πολὺ, ἐπὶ πολὺν χρόνον. ille, illa, illud δεικτ. ἀντων.=ἐκεῖνος, η, ο. terris ἀφαιρ. πληθ. τοῦ terra, ae θηλ. α' κλ.=γῆ, ξηρά. iactatus μετ. παθ. παρακ. τοῦ iacto, avi, atum, āre 1=οἰπτάζω, οἰπτω (παθ. iactor, iactatus sum, iactari) τὸ ρῆμα εἶναι θαμιστικὸν ἐκ τοῦ iacio. alto ἀφαιρ. ἐν. τοῦ altum, i οὐδ. β' κλ.=πέλαγος, θάλασσα (ἐκ τοῦ ἐπιθέτου altus, a, um=ὑψηλός). νί ἀφαιρ. του ἐλλειπτικοῦ vis θηλ. γ' κλ.=δύναμις, αἰτ. vim, ἀφ. νί πληθ. vires, ūm, ūbus κ.λ.π. superum ἀντι superiorum γεν. πληθ. τοῦ superus, a, um ἐπίθ. β' κλ. θετ. βαθ.=ὁ ἄνω εὐρισκόμενος ὡς οὐσ. superi dei=οὐρανόωνες θεοὶ (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς inferi=οἱ κάτω, οἱ χθόνιοι), συγκρ. superior, ius καὶ ὑπερθ. supremus καὶ summus, a, um. saevus, a, um ἐπίθ. β' κλ.=ἐξηγριωμένος, ἀπηνής, σκληρός. memor, ὄρις (ἐκ τοῦ meminī) μονοκατ. ἐπίθ. γ' κλ.ίς.=μνήμων, μνησίκακος. Iuno, ὄρις θηλ. γ' κλ.=ἡ Ἥρα. ob πρόθ.+αἰτ.=διά τι, ἔνεκά τινος. ira, ae θηλ. α' κλ.=ὀργή. multa οὐδ. ἐπίθ. θετ. βαθ. multus, a, um=πολύς. quoque σύνδ.=καί, ἔτι, ὡσαύτως. bello ἀφαιρ. bellum, i οὐδ. β' κλ.=πόλεμος. passus μετ. παθ. παρακ. τοῦ patior, passus sum, pati 3=ὑφίσταμαι, πάσχω, ἀνέχομαι. dum χρον. σύνδ.=μέχρις ὅτου, ἕως ὅτου. condēret παρατ. ὑποτ. τοῦ condo (cum+do), dīdi, dītum, ēre 3=ἰδρῶω, κτίζω. urbs, urbis θηλ. γ' κλ.=πόλις. inferretque=et inferret παρατ. ὑποτ. τοῦ infero, intūli, illātum, inferre (ἀντι inferere) 3=εἰσφέρω, εἰσάγω. deus, i ἄρσ. β' κλ.=θεός. Latio (δοτ.) Latium ἴι οὐδ. β' κλ.=τὸ Λάτιον. genus, ἔρις οὐδ. γ' κλ.=γένος, ἔθνος. unde ἀναφ. ἐπίθρ.=ὅθεν, ὀπόθεν, ἀφ' ὅπου. Latinus, a, um, ἐπίθ. β' κλ.=Λατίνος, Λατινικός. Albanique=et Albani ἐπίθ. Albanus, a, um=Ἀλβανός, ὁ οἰκῶν τὴν Ἀλβαν. pater, patris ἄρσ. γ' κλ.=πατήρ, πρόγονος (γεν. πληθ. patrum ἐξαιρούμενον). atque καὶ ac συμπλ. σύνδ.=καί. altae γεν. ἐν. θηλ. τοῦ ἐπιθ. β' κλ. altus, a, um=ὑψηλός. moenīa, ūm οὐδ. γ' κλ. μόνον ἐν τῷ πληθ.=ἄμυνα, τεῖχος, τεῖχη. Romae γεν. ἐν. τοῦ θηλ. α' κλ. Roma, ae=ἡ Ρώμη.

Musa κλητ. τοῦ θηλ. α' κλ. Musa, ae=Μοῦσα. mihi δοτ. ἐν. τῆς προσωπ. ἀντων. α' πρόσ. ego=ἐγὼ (γεν. mei, δοτ. mihi, αἰτ. me ἀφαιρ. me πληθ. nos, nostri καὶ nostrum, nobis, nos...). causa, ae θηλ. α' κλ.=αἰτία. memōra προστακτ. ἐν. τοῦ memōro, avi, atum, āre 1=ὑπομιμνήσκω, ὑπενθυμίζω, λέγω. quo ἀφαιρ. ἐν. τῆς ἐπιθ. ἐρωτημ. ἀντων. qui, quae, quod=ποῖος; (κλίνεται ὡς καὶ ἡ ἀναφορ.). numine ἀφαιρ. ἐν. τοῦ numen, ἴνις οὐδ. γ' κλ.=νεῦμα, θεία βούλησις. θεότης. laeso ἀφαιρ. μετ. παθ. παρακ. τοῦ laedo, si, sum, ēre 3=βλάπτω, ὑβρίζω, περιφρονῶ (παθ. laedor, laesus sum, laedi). quidve=quid οὐδ. ἐρωτημ. οὐσιαστ. ἀντων. quis, quid=τίς, τί καὶ ve (vel) ἐγκλιτικὸς σύνδ.=ἦ, εἴτε. dolens

μετ. ἐνεσ. τοῦ dolēo, ūi, ūtum, ēre 2=ἀλγῶ, λυποῦμαι, ἀγανακτῶ. regina, ae θηλ. α' κλ.=βασίλισσα. deum ἀντὶ deorum γεν. πληθ. τοῦ deus, i ἄρσ. β' κλ.=θεός. tot ἀκλιτος δεικτ. ἀντων. πληθ. ἀριθ.=τοσοῦτοι, τσαῦται, τσαῦτα. volvere ἄπαρ. ἐνεσ. τοῦ volvo, volvi, volūtum, ēre 3=κυλινδῶ, κυλίω, περιστρέφομαι, ὑφίσταμαι. casus αἰτ. πληθ. τοῦ casus, us ἄρσ. δ' κλ.=πτῶσις, συμβάν, περιπέτεια. insignis, is, e ἐπίθ. γ' κλ.=ἐπιφανής. pietate ἄφαιρ. ἐν. τοῦ pietas, ātis θηλ. γ' κλ.=εὐσέβεια. virum αἰτ. ἐν. τοῦ vir (κατ' ἀποκοπήν), viri ἄρσ. β' κλ.=ἀνὴρ. adire ἄπαρ. ἐνεσ. τοῦ adeo, adīvi καὶ adīi, adītum, īre 4=προσέρχομαι, ὑφίσταμαι. labor, ōris ἄρσεν. γ'=μόχθος, συμφορά. impulērit παρακ. ὑποτ. τοῦ impello, impūli, impulsum, ēre 3=ἐξωθῶ, ἐξαναγκάζω. tantaene=tantae ὄνομ. πληθ. δεικ. ἀντων. tantus, a, um=τοσοῦτος, τσαύτη, τσοῦτον καὶ τὸ ne, ὅπερ ἐρωτηματικὸν μόριον τιθέμενον εἰς τὸ τέλος τῆς λέξεως=λοιπὸν, μήπως, ἄρά γε. animis ἄφαιρ. πληθ. τοῦ animus, i ἄρσ. β' κλ.=πνεῦμα, ψυχή. caelestibus ἄφαιρ. πληθ. τοῦ ἐπιθ. γ' κλ. caelestis, is, e=οὐράνιος, ἐπουράνιος. irae ὄνομ. πληθ. τοῦ θηλ. α' κλ. ira, ae=ὄργη, θυμός.

Συντακτικά—Αἰσθητικά

arma virumque σχῆμα ἐν διὰ δυοῖν ἀντὶ arma (=bella) viri=τοὺς πολέμους τοῦ ἀνδρός. qui... venit ἀναφ. πρότ. σύνταξον: qui primus ab oris Troiae profūgus fato venit Italiam Laviniaque litora. primus κατηγ. Italiam εἶναι ποιητικὴ ἢ χορηγία τῆς ἀπροθέτου αἰτίας. ἐπὶ ὀνομάτων χωρῶν πρὸς δῆλωσιν τῆς εἰς τόπον κινήσεως (ἀντὶ in Italiam). fato ἄφαιρ. αἰτίας. profugus ἐπιρρηματικὸν κατηγ. Laviniaque litora ἀκριβέστερος διορ. τοῦ Italiam (καὶ ἐδῶ ἀπροθέτως, ὡς ἀνωτέρω) τὸ que εἶναι ἐξηγητικὸν=καὶ μάλιστα. iactatus μεταφορὰ ἐκ τῶν ὑπὸ τῶν ἀνέμων καὶ τῶν κυμάτων τῆς θαλάσσης μεταφερομένων τῆδε κἀκεῖσε. terris—alto (=mari) ἄφαιρ. τοπικά. iactatus ἐνδοτ. μετ. vi ἄφαιρ. αἰτίας. superum γεν. ὑποκειμ. saevae... iram ἀκριβέστερος διορισμὸς ἐπεξηγῶν τὸ vi superum ἢ θέσις τῶν προτασσομένων δύο ἐπιθέτων ἐν σχέσει πρὸς τὰ ἐπόμενα οὐσιαστικά δημιουργεῖ σχῆμα ὑπάλλαγῆς ἀντί: ob iram memōris saevae Iunonis. Ὁ Αἰσχύλος τὴν ὀνομάζει «*μνάμων μῆνις*». ob iram ἀναγκ. αἴτιον. Iunonis γεν. ὑποκειμ. multa σύστοιχον ἀντικ. τοῦ passus ἐνδοτ. μετ. bello ἄφαιρ. τοπική. dum conderet... inferretque χρον. πρότ. καθ' ὑποτακτικὴν, διότι τὸ περιεχόμενον τῶν παρίσταται ὡς ἐπιθυμητὸν τοῦ πράττοντος. Latio δοτ. τοπική (ποιητικὴ χορηγία ἀντὶ in Latium). unde... ἀναφορ. τοπ. πρότ. ἐννοεῖται κατάγεται, προσέρχεται (κατ' ἄλλους μὲν τὸ unde ἀναφέρεται εἰς τὸ Aenea=ἐξ οὗ Αἰνείου, κατ' ἄλλους δὲ εἰς τὸ Latio=a quo=ἐξ οὗ Λατίου. moenia altae Romae ποιητικὴ περιγραφή ἀντὶ ἀπλῶς Roma.

quo numine laeso πλαγία ἐρωτημ. πρότ. ἄφαιρ. ἀπόλ. αἰτιολ. dolens αἰτιολ. μετ. volvere (μεταφορὰ διὰ δεινὰ κυκλικῶς καὶ περιοδικῶς ἐπανερχόμενα)—adire τελ. ἄπαρ. ἐξαστώμενα ἐκ τοῦ impulerit. pietate ἄφαιρ. τοῦ κατὰ τι. tantaene... εὐθεία ἐρωτημ. πρότ. ἐννοεῖται sunt' ἐτέθη πληθυντ. ἀντὶ ἐνικοῦ διὰ τὴν ἐκφράση τὴν συγκίνησιν τῆς ψυχῆς.

Ὀμηρικὴ Ἀντιστοιχία—Μετρικὰ

Βεργίλιος

Ὅμηρος

multum iactatus

ὃς πολλὰ πλάγχθη

multa passus

πολλὰ πάθεν

ille

ὃ γε

vi superum

θεῶν ἰότητι

Musa memora

Ἄνδρα μοι ἔννεπε Μοῦσα...

Μῆνιν ἄειδε θεά...

τῶν ἀμόθεν γε, θεά, θύγατερ

Διός, εἰπέ καὶ ἡμῖν.

casus volvere

περιτελλομένων ἐνιαυτῶν

animis

φρεσσί, θυμῷ.

Italiam—litora αἱ πρῶται συλλαβαὶ εἶναι μακροὶ χάριν τοῦ μέτρου. Lavinia (ia) συνίζησις μετρικῶς. mult(um+ill)=συνίζησις· ἐπίσης ἐν συνεχείᾳ e et ter συνίζησις καὶ ia (ctatus) τὸ αὐτό.

Πραγματικά

virumque ἐννοεῖ τὸν Αἰνεΐαν. Διὰ τῶν δύο πρώτων λέξεων ἐμφαντικῶς δηλοῦται ἡ ὅλη ὑπόθεσις τοῦ ἔπους, ὡς καὶ παρ' Ὀμήρῳ Ἄνδρα (Ὀδύσσεια) καὶ Μῆνιν (Ἰλιάς). cano τὸ ποίημα τοῦ Βεργιλίου, ὡς ὁ ἴδιος τονίζει, εἶναι πολεμικὸν καὶ ὄχι διδακτικόν, ὡς τὰ Γεωργικὰ καὶ τὰ Βουκολικὰ του. primus ἦλθε πρῶτος εἰς τὸ Λαβίνιον, ἐνῶ, ὡς γνωστόν, εἰς ἄλλα μέρη τῆς Ἰταλίας ἦλθεν ὁ Ἀντήνωρ. Lavinium ἀποτελεῖ ἱστορικὸν ἀναχρονισμόν τὸ ὅτι κατὰ τὸν ποιητὴν εὖρεν ὑπάρχουσαν τὴν πόλιν Λαβίνιον, ἐνῶ τοῦτο κατὰ τὴν παράδοσιν ἐκτίσθη ὑπὸ τοῦ Αἰνεΐου. Τὸ Λαβίνιον, παλαιὰ τῶν Λατίνων πόλις, ἦτο κέντρον τῶν θρησκευτικῶν παραδόσεων τῶν Ρωμαίων, ἔλαβε δὲ τὴν ἐπωνυμίαν ἐκ τῆς Λαβίνιας, θυγατρὸς τοῦ βασιλέως Λατίνου, τὴν ὁποίαν ὁ Αἰνεΐας συνεζευχθη. ille καὶ κατωτέρω unde ἐξαίρεται ὁ ἦρωρ τοῦ ἔπους. iram Iunonis τὸ κατὰ τῶν Τρώων μῖσος τῆς Ἥρας ὀφείλεται, ἀφ' ἑνὸς μὲν διότι δὲν ἔλαβε τὸ καλλιστεῖον κατὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Πάριδος γενομένην κρίσιν τῶν τριῶν θεῶν Ἥρας, Ἀφροδίτης καὶ Ἀθηναῖς καὶ ἀφ' ἑτέρου διότι ἀντικατεστάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς Ἥβη ὑπὸ τοῦ Τρώος Γανυμήδους, ὅστις ἀναρπαγείς ὑπὸ τοῦ Διός, ὑπὸ μορφήν αἰετοῦ ἐμφανισθέντος, ἐξετέλει τὸ ἔργον τοῦ οἰνοχόου τῶν θεῶν.

urbem δηλ. τὸ Λαβίνιον. deos εἶναι οἱ Penates, δηλ. οἱ Ἐφέστιοι ἢ Μύχιοι θεοὶ τῆς Τροίας, τοὺς ὁποίους ὁ Αἰνεΐας παραλαβὼν μετ' ἑαυτοῦ διέσωσεν. unde δηλ. τοῦ Αἰνεΐου ἢ τοῦ Λατίου. Albani patres ποιητικὴ εἰκὼν τῆς Ἄλβας Λόγγας, πόλεως τῆς Ἰταλίας, κτισθείσης ὑπὸ τοῦ Ἀσκανίου, υἱοῦ τοῦ Αἰνεΐου. altae Romae ποιητικὴ περιγραφὴ τῆς Ρώμης, ἡ ὁποία καλεῖται ὑψηλή, διότι ἦτο ἐπὶ λόφῳν ἐκτισμένη.

Musa memora εἰς τὸν ὄγδοον αὐτὸν στίχον ὁ ποιητὴς ἐπικαλεῖται τὴν θεὰν τῆς ἐπικῆς ποιήσεως Καλλιόπην, ἵνα ψάλῃ ἐξ οὗ μέρους μέλλει νὰ ἐκθέσῃ

ἀξιόλογα πράγματα. Τοῦτο πράττει καὶ ὁ Ὅμηρος ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἐπικοὶ ποιητὰ ἐν ἀρχῇ τοῦ ἔπους των. *numine laeso* ὁ Αἰνεΐας ἰδρύσας τὸ Ρωμαϊκὸν γένος, ὅπερ ἐπέπρωτο νὰ ἐξολοθρεύσῃ τὴν Καρχηδόνα προστατευομένην ὑπὸ τῆς Ἥρας καὶ προοριζομένην νὰ ἡγεμονεύσῃ τοῦ κόσμου, ἀνεπιγνώτως ἐναντιοῦται πρὸς τὴν θέλησιν αὐτῆς.

regina deum ὀνομάζεται οὕτω, διότι ἦτο σύζυγος τοῦ Διός, πατὸς ἀνδρῶν τε θεῶν τε. *pietate* ἀποτελεῖ ἐξαίρετον ἀρετὴν τοῦ Αἰνεΐου ἢ πρὸς τοὺς θεοὺς καὶ γονεῖς του εὐσέβεια. *causas* αἰτία περιπλανήσεων καὶ μόχθων. *igae* ἀποτελεῖ εὐλογον ἀπορίαν διὰ τὸν ποιητὴν ἢ ὀργὴ τῶν θεῶν, περὶ τῶν ὁποίων οἱ εὐπαίδευτοι Ρωμαῖοι εἶχον ὑψηλὴν ἔννοιαν.

Κρίσεις

Ἐκ τοῦ προοιμίου καταφαίνεται: 1) ὅτι ὁ ποιητὴς ἔσχε βαθεῖαν τὴν ἐπίδρασιν τοῦ Ὀμήρου. 2) ἔχει ζωηρὸν τὸ θρησκευτικὸν συναίσθημα καὶ ἀποδίδει εἰς τοὺς θεοὺς τῶν ἀνθρώπων τὰς πράξεις καὶ 3. τρέφει ἔντονον ἔθνικιστικὸν φρόνημα (ᾄρα τὴν ἀφετηρίαν τῆς ἐκλογῆς τοῦ θέματός του).

Νόημα

Ὁ ποιητὴς Βεργίλιος εἰς τὸ προοίμιον τοῦ πρώτου βιβλίου τῆς Αἰνεΐδος λέγει ὅτι θὰ ψάλλῃ τοὺς πολέμους καὶ τὰς περιπλανήσεις τοῦ ἥρωος Αἰνεΐου, ὁ ὁποῖος κατὰ τὴν εἰμαρμένην ἀναχωρήσας ἐκ τῆς Τροίας, μολοντὶ κατεδιώκετο ἀπὸ τὴν μνησικακὸν Ἥραν, κατόρθωσε νὰ προσεγγίσῃ εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Ἰταλίας, νὰ ἰδρῦσῃ ἐκεῖ τὴν πόλιν τοῦ Λαβινίου καὶ νὰ εἰσαγάγῃ τὴν λατρείαν τῶν Ἐφεστίων θεῶν. Οὕτω Τρῶες καὶ κάτοικοι τῆς Ἰταλίας συνεχωνεύθησαν καὶ ὀνομάσθησαν Λατῖνοι.

Μετὰ ταῦτα ὁ ποιητὴς 1) ἐπικαλεῖται τὴν Μοῦσαν νὰ ὑπενθυμίῃ τὰς αἰτίας, εἰς ἃς ὀφείλονται οἱ μόχθοι καὶ αἱ περιπέτειαι τοῦ Αἰνεΐου, τοῦτέστιν οἱ λόγοι, δι' οὓς κατ' αὐτοῦ ἦτο ὀργισμένη ἡ Ἥρα καὶ 2) ἀπορεῖ, ἂν πράγματι ὑπάρχουν εἰς τὴν ψυχὴν τῶν θεῶν τόσον μικρὰ καὶ ταπεινὰ αἰσθήματα.

Περιλήψεις

1. Ὑπόθεσις τοῦ ἔπους καὶ 2. Ἐπικλήσις τῆς Μούσης ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ.

Π ε ρ ῖ λ η ψ ι ς (στ. 12+80)

Ὁ Αἰνεΐας, ὄργανον τῆς μοίρας, μετὰ τῶν ὀπαδῶν του ἀναχωρήσας ἐκ Τροίας πλέει πρὸς τὴν Ἰταλίαν. Ἄλλ' ἢ Ἥρα, εἰς τὴν ὁποίαν ἦτο φιλικότης ἢ πλουσία καὶ φιλοπόλεμος Καρχηδῶν, τὴν ὁποίαν προώριζεν ἡγεμονίδα τοῦ κόσμου, εἴτε φοβουμένη παλαιὰν παράδοσιν, καθ' ἣν θὰ κατεστρέφετο αὕτη ὑπὸ ἔθνος φέροντος αἷμα Τρωϊκόν, εἴτε μνησικακοῦσα κατὰ τῶν Τρῶων λόγῳ τῆς δυσμενοῦς τοῦ Πάριδος κρίσεως εἰς ἀγῶνα καλλιστείων καὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Τρῶος Γανυμήδους ἀντικαταστάσεως εἰς τὸ ἔργον τοῦ οἰνοχόου τῶν θεῶν τῆς θυγατρὸς τῆς Ἥβης, προσπαθεῖ νὰ ἀπομακρύνῃ αὐτὸν καὶ τοὺς Τρῶας τῆς εἰς τὴν Ἰταλίαν προσεγγίσεως.

Ἐν μέσῳ σκληρῶν ἀγῶνων καὶ πικρῶν ἀπογοητεύσεων προσεγγίζουν ἤδη περιχαρεῖς οἱ Τρῶες εἰς τὰς Σικελικὰς ἀκτὰς. Οὐχ ἦττον ὅμως ἡ Ἥρα διατηροῦσα αἰῶνιον κατ' αὐτῶν μῖσος ἐπικαλεῖται τὴν βοήθειαν τοῦ θεοῦ τῶν ἀνέμων Αἰόλου, ὅστις κρατεῖ αὐτούς, μαινομένους, δεσμώτας ἐντὸς πελωρίου σπηλαίου, ἵνα, ἐξαπολύων τούτους, διασκορπίσῃ τὰ πλοῖα τῶν Τρῶων.

Ὁ Αἴολος ὑπακούων εἰς τὴν παράκλησιν τῆς Ἥρας ἐξαπέλυσε τοὺς ἀνέμους, οἱ ὅποιοι προὐκάλεσαν φοβερὰν καταίγίδα, περὶ ἧς κατωτέρω γίνεται λόγος.

Στίχοι 81—123

Καταιγίς (81+91)

Haec ubi dicta (sunt),
 conversa cuspide
 impulit in latus
 cavum montem:
 ac venti velut
 facto agmine
 ruunt, qua (parte)
 data (est) porta,
 et perfiant terras turbine.
 incubuere mari
 totumque a sedibus imis
 una ruunt
 Eurusque Notusque
 creberque procellis Africus
 et vastos fluctus
 volvunt ad litora.
 insequitur clamorque virum
 stridorque rudentum.
 nubes subito eripiunt
 caelumque diemque
 ex oculis Teucrorum
 nox atra incubat ponto.
 intonuere poli
 et micat aether
 crebris ignibus
 praesentemque mortem
 omnia viris intentant.

Ταῦτα εὐθὺς ὡς ἐλέχθησαν,
 ἀναστραφέντος τοῦ δόρατος,
 ἐπληξεν εἰς τὴν πλευρὰν
 τὸ κοῖλον ὄρος:
 καὶ εὐθὺς οἱ ἀνεμοὶ οἰοεὶ
 ἀποτελεσθέντος στρατιωτικοῦ ἀγήματος
 ἐξορροῦν, δι' οὗ (μέρους)
 ἠνοίχθη πύλη,
 καὶ διαφυσοῦν τὰς γαίας διὰ στροβίλου.
 Ἐπέπεσον εἰς τὴν θάλασσαν
 καὶ δλόκληρον ἐκ βυθῶν βαθυτάτων
 ὁμοῦ ἀναταράσσουν
 καὶ ὁ Εὐρὸς καὶ ὁ Νότος
 καὶ ὁ πλήρης θυελλῶν Λίψ
 καὶ πελώρια κύματα
 κυλίουν πρὸς τὰς ἀκτὰς.
 Ἐπακολουθεῖ κραυγὴ τῶν ἀνδρῶν
 καὶ τριγμὸς τῶν σχοινίων.
 Τὰ νέφη αἰφνιδίως ἐξαφανίζου
 τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν ἡμέραν
 ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν Τρῶων·
 νύξ ζοφώδης ἐξαπλοῦται εἰς τὴν θάλασσαν·
 Ἐβρόντησεν ὁ οὐρανὸς
 καὶ λάμπει ὁ αἰθήρ
 ἐκ τῶν συχνῶν ἀστραπῶν
 καὶ ἄφρευκτον τὸν θάνατον
 τὰ πάντα εἰς τοὺς ἀνδρας ἀπειλοῦν.

Γραμματικά—Σημασιολογικά

Haec ὄνομ. πληθ. οὐδ. τῆς δεικτ. ἀντων. hic, haec, hoc=οὗτος. ubi χρον. σύνδ.=ὡς, εὐθὺς ὡς, ἀμέσως μόλις. dicta (sunt) παρακ. παθητ. ὄρισ. τοῦ dico, xi, ctum, ere β=λέγω (παθ. dicor, dictus sum, dici.). cavus, a, um ἐπίθ. β' κλ.=κοῖλος. conversa μετ. παθ. παρακ. τοῦ converto, verti,

versum ēre 3=συστρέφω, ἀναστρέφω. cuspidē ἀφαιρ. τοῦ cuspis, ἴdis
 θηλ. γ' κλ.=αἰχμή, δόρυ. mons, montis ἄρσ. γ' κλ.=ὄρος. impūlit πα-
 ρακ. ὄριστ. τοῦ impello, impūli, impulsum, impellere 3=εἰλάνω, ὠθῶ
 τινα, πλήττω. in πρόθ. + αἰτ.=εἰς + αἰτ. latus, ἔris οὐδ. γ' κλ.=πλευρόν, τὸ
 πλάγιον. ac καὶ atque σύνδ.=καί. venti ὄνομ. πληθ. τοῦ ventus, i ἄρσ.
 β' κλ.=ἄνεμος. velut ἢ velūti ἐπίρρ.=ὡς, ὥσπερ, οἶονεί. agmīne ἀφαιρ.
 τοῦ agmen, ἴnis οὐδ. γ' κλ. (ἐκ τοῦ ago)=ἄγλημα, πορευόμενον στρατεύμα,
 στρατιά. facto μετ. παθ. παρακ. τοῦ fio, factus sum, fiēri 3=γίγνομαι,
 ποιοῦμαι, ἀποτελοῦμαι (ὡς ἐνεργ. τὸ facio). qua ἀναφορ. τοπικὸν ἐπίρρ.=
 ἧπερ, ὅπου (νοητέον τὸ parte ἢ via). data (est) παθ. παρακ. ὄριστ. τοῦ
 dor, datus sum, dari 1=δίδομαι, ἀνοίγομαι (ἐνεργ. do, dēdi, datum,
 dare). porta, ae θηλ. α' κλ.=πύλη. ruunt γ' πληθ. ἐνεσ. ὄριστ. τοῦ ruo,
 rūi, rūtum, ἔre 3=ὄρω, φέρομαι ὀρητικῶς, ἐξορῶ. terra ae θηλ. α'
 κλ.=γῆ, γαῖα. turbīne ἀφαιρ. ἐν. τοῦ turbo, ἴnis ἄρσ. γ' κλ.=στρόβιλος,
 δίνη. perflant ἐνεσ. ὄριστ. τοῦ perflo, avi, atum, ἄre 1=διαφυσῶ, διαπνέω.
 incubuēre (καὶ incubuērunt) γ' πληθ. παρακ. ὄριστ. τοῦ incumbo, cubūi,
 cubūtum, ἔre 3=ἐπερείδομαι τινι, ἐμπίπτω τινί. mari dot. ἐν. τοῦ mare,
 is οὐδ. γ' κλ.=θάλασσα, πέλαγος. totumque=et totum οὐδ. αἰτ. ἐν. τοῦ
 ἀντωνυμιακοῦ ἐπιθέτου totus, a, um=πᾶς, ὅλος (γεν. totīus dot. toti) πα-
 ρόμοια ἀντων. ἐπίθ. εἶναι καὶ τά: solus=μόνος, ullus=τις, nullus=
 οὐδεὶς, uter=πότερος, alter=ἕτερος, neuter=οὐδέτερος, alius=ἄλλος.
 a καὶ ab καὶ abs πρόθ. + ἀφαιρ.=ἀπό, ἐκ + γεν. sedibus ἀφαιρ. πληθ. τοῦ
 θηλ. γ' κλ. sedes, is=ἔδρα, κάθισμα, πυθμῆν, βυθός (ἢ γεν. πληθ. sedum
 ἐξαιρούμενον). imis ἀφαιρ. πληθ. ὑπερθ. βαθ. τοῦ ἐπιθ. inferus, a,
 um=ὁ κάτω εὐρισκόμενος συγκρ. inferior, ius καὶ ὑπερθ. infimus καὶ
 imus, a, um=ὁ κατώτατος, ὁ βαθύτατος (sedes imae=ἔδραι βαθύταται,
 πυθμῆν). una ἐπίρρ. (ἐκ τῆς ἀφαιρ. τοῦ θηλ. τοῦ unus)=ἅμα, ὁμοῦ.
 Eurisque=et Euris, i ἄρσ. β' κλ.=Εὐρος, ἄνεμος Νοτιοανατολικός.
 Notus, i ἄρσ. β' κλ.=ὁ Νότος, ἄνεμος Νότιος. ruunt γ' πληθυντ.
 ἐν. τοῦ ruo, rūi, rūtum, ἔre 3=ὄρω, χύνομαι, ἀναταράσσω. creberque
 =et creber, bra, brum ἐπίθ. β' κλ.=πυκνός, συχνός. procellis ἀφαιρ. τοῦ
 procella, ae θηλ. α' κλ.=θύελλα. Africus, i ἄρσ. β' κλ.=ὁ Ἀφρικανός,
 ὁ ἐξ Ἀφρικῆς (Λιβύης) πνέων, ἄνεμος Νοτιοδυτικός. vastus, a, um ἐπίθ.
 β' κλ.=ἔρημος, κενός, εἰρός, ἀχανής, πελώριος. volvunt ἐνεσ. ὄρ. τοῦ
 volvo, volvi, volūtum, ἔre 3=κυλίω, κυλινδῶ, προσκολλῶ. ad προθ. +
 αἰτ.=πρός, εἰς + αἰτ. litōra αἰτ. πληθ. τοῦ litus, ὄris οὐδ. γ' κλ.=αἰγια-
 λός, ἀκτή. fluctus αἰτ. πληθ. τοῦ ἄρσ. δ' κλ. fluctus, us=ροή, θάλασσα,
 κῦμα. insequitur γ' ἐν. ὄρ. ἐνεσ. τοῦ ἀποθ. insequor, insecutus sum,
 insēqui 3=ἐπομαί τινι, ἐπακολουθῶ. clamor, ὄris ἄρσ. γ' κλ.=βοή,
 κραυγή (θλίψεως). virum ἀντι virorum γεν. πληθ. τοῦ vir, viri β' κλ.=
 ἀνήρ. stridor, ὄris ἄρσ. γ' κλ.=σιγμός, τριγμός. rudentum γεν. πληθ. τοῦ
 rudens, ntis ἄρσ. γ' κλ.=κάλως, καλώδιον, σχοινίον. eripiunt γ' πληθ.
 ἐνεσ. ὄριστ. τοῦ eripio (ex + rapio), ripūi, reptum, ἔre 3=ἐξαράζω, ἐξα-
 φανίζω. subīto ἐπίρρ.=αἴφνης, αἰφνιδίως. nubes ὄν. πληθ. τοῦ nubes, is

θηλ. γ' κλ.=νέφος. caelum, i οὐδ. β' κλ.=οὐρανός. dies, εἰ ἄρσ. ε' κλ.=
 ἡμέρα, φῶς. Teucri, drum οὐσ. β' κλ. πληθ.=οἱ Τευκροί, οἱ Τρώες. ex πρόθ.
 +ἀφαιρ.=ἐκ+γεν. oculus, i ἄρσ. β' κλ.=ὀφθαλμός. ponto δοτ. τοῦ pontus,
 i ἄρσ. β' κλ.=πόντος, θάλασσα. nox, ctis θηλ. γ' κλ.=νύξ. incubat ὄρ. ἐν.
 τοῦ incubo, ῥι(avi), itum(atum), āre 1=ἐπικειμαι, ἔξαπλοῦμαι. ater,
 atra, atrum ἐπίθ. β' κλ.=μέλας, σκοτεινός, ζοφώδης. intonuēre καὶ in
 tonuērunt γ' πληθ. παρακ. ὄρισ. τοῦ intōno, ῥι,—,āre 1=βροντῶ. poli
 ὄνομ. πληθ. τοῦ polus, i ἄρσ. β' κλ.=ὁ πόλος (τοῦ οὐρανοῦ) καὶ εἰς πληθ.
 ὁ οὐρανός. crebris ἀφαιρ. πληθ. τοῦ creber, crebra, crebrum ἐπίθ. β'
 κλ.=πυκνός, συχνός micat ἔνεσ. ὄρ. τοῦ mico, micūi,—,āre 1=πάλλω,
 στίλβω, λάμπω. ignibus ἀφαιρ. πληθ. τοῦ ignis, is ἄρσ. γ' κλ.=πῦρ,
 ἄστραπή. aether, ēris (καὶ ēros) ἄρσ. γ' κλ.=αἰθήρ. praesentemque=et
 praesentem αἰτ. ἐν. μετ. ἔνεστ. τοῦ praesum, fui, esse=πάρειμι (ὡς ἐπίθ).
 praesens, ntis=ἔνεστώς, ἄφευκτος). viris δοτ. πληθ. τοῦ vir, i β' κλ.σ.=
 ἀνὴρ. intentant ἐν. ὄρισ. τοῦ intento, avi, atum, āre 1=ἀνατείνω, ἀπει-
 λῶ, προμηνύω. omnia ὄνομ. πληθ. οὐδετ. τοῦ ἐπίθ. γ' κλ. omnis, is, e=
 πᾶς, πᾶσα, πᾶν. mors, mortis θηλ. γ' κλ.=μόρος, θάνατος.

Συντακτικά—Αἰσθητικά

Haec ὑποκ. ubi dicta sunt χρον. πρότ. (ab Aeolo) νοεῖται ὡς ποιητικὸν
 αἴτιον. conversa cusptide ἀφαιρ. ἀπόλυτος χρονικὴ ἰσοδυναμοῦσα μὲ γεν. ἀπόλ.
 cusptide συνεκδοχὴ ἀντὶ τοῦ δόρατος. agmine facto ἀφαιρ. ἀπόλ. χρον. (με-
 ταφορὰ ἐκ τοῦ στρατοπέδου). qua... data (est) ἀναφ. τοπ. πρότ. porta ὑποκ
 (μεταφορὰ ἐπίσης ἐκ τοῦ στρατοπέδου). turbine ἀφαιρ. ὄργάνου· ὁ 87 στίχ.
 δημιουργεῖ παρήχησιν τοῦ t. mari ἀντικ. (δοτ. τοπικὴ). totumque ἐννοεῖται
 mare· ὁ στίχ. 85 λόγῳ τῶν πολλῶν que δημιουργεῖ πολυσύνδετον σχῆμα. pro-
 cellis ἀφαιρ. τοῦ κατὰ τι ὁ στίχ. 86 λόγῳ τῶν πολλῶν δημιουργεῖ παρήχησιν.

vastos \times volvunt
 ad litora \times fluctus σχῆμα χιαστόν. ruunt μετὰ τὸν παρακ. incubuere
 ὁ ἔνεσ. ruunt δηλοῖ ταχεῖαν καὶ αἰφνιδίαν ἐνέργειαν. Τὸ αὐτὸ ἐπιτείνεται
 καὶ διὰ τῶν ἐπομένων ἐνεστώτων volvunt—insequitur—eripiunt—micat
 —intentant. Ὁ στίχ. 87 δημιουργεῖ παρήχησιν τοῦ r πρὸς αἰσθητοποίησιν
 τοῦ θορύβου ἐκ τῶν κραυγῶν καὶ τριγμῶν, ὡς καὶ ἐν στίχῳ 90. virum—
 rudentum γεν. ὑποκειμ. ponto δοτ. τοπικὴ ἀντὶ in ponto. poli συνεκδοχὴ
 τοῦ μέρους ἀντὶ τοῦ ὅλου, οὐρανός. crebris ignibus ἀφαιρ. αἰτίας. omnia
 ὑποκ. viris δοτ. ἀντιχαριστική. mortem ἀντικ. praesentemque κατηγ.
 Ἐξαιρετόν τὸ ὑπερβατόν σχῆμα τοῦ μὲν ἐπιθέτου ἐν ἀρχῇ τοῦ στίχου, τοῦ
 δὲ οὐσιαστ. εἰς τὸ τέλος αὐτοῦ (praesentem... mortem).

Ὀμηρικὴ Ἀντιστοιχία

Βεργίλιος	Ὀμηρος
Περιγραφή θυέλλης	Τὸ αὐτὸ Ὀδύσσει. Ε 291
incubuere... Eurisque Notusque.	σὺν δ' εὐρός τε νότος τ' ἔπεσε...
volvunt fluctus.	μέγα κῦμα κυλίνδων.
creber procellis.	ζέφυρος δυσαῆς.

eripiunt... ex oculis.

omnia intentant.

σὺν δὲ νεφέεσσι κάλυψε γαῖαν ὀμοῦ
καὶ πόντον· ὀρώρει δ' οὐρανόθεν νύξ.
νῦν μοι σὼς αἰπὺς ὄλεθρος.

Πραγματικά

haec ubi dicta ὁ Αἴολος ὑπέικων εἰς τὴν παράκλησιν τῆς Ἥρας, εἰς τὴν ὁποίαν ὀφείλει τὸ σκῆπτρόν του καὶ τὸ βασιλείον του, προθύμως καὶ ἀμέσως ἐκτελεῖ ταύτην. *cavum montem* εἰς τὰ πλευρὰ τούτου ἐν τῇ νήσῳ Αἰολία ὑπῆρχε σπήλαιον ὑπερμέγεθες, ὅπου εὐρίσκοντο ἐγκάθειροκτοι οἱ μαινόμενοι ἄνεμοι. *conversa cusptide* ὅπως ὁ Ποσειδῶν διὰ τῆς τριαίνης, οὕτω καὶ ὁ Αἴολος δι' ἀναστροφῆς τοῦ δόρατος, ἵνα λάβῃ ἐκ καθέτου ὀριζοντίαν θέσιν, ἐπληξε τὸ ὄρος εἰς τὰ πλάγια, ὥστε ἐδημιουργήθη πύλη, χάσμα, δι' οὗ εὔρον διέξοδον οἱ ἄνεμοι.

Ἐντεῦθεν ἄρχεται ἡ θαυμασία περιγραφή τῆς θυέλλης. *Eurus* Νοτιοανατολικὸς ἄνεμος. *Notus* Νότιος ἄνεμος. *Africus* ὁ Λίψ, ὁ ἐκ Λιβύης πνέων, ὁ Νοτιοδυτικὸς ἄνεμος. Πάντες οἱ ἄνεμοι ἀναφέρονται πλὴν τοῦ Βορρᾶ, περὶ οὗ κατωτέρω γίνεται μνεῖα ἐν στίχ. 102. *Teucrorum* οἱ Τρωῆες ἐλέγοντο *Τεῦκροι* ἢ *Τευκροὶ* ἐκ τοῦ πρώτου βασιλέως τῆς Τροίας Τεύκρου, υἱοῦ τοῦ Σκαμάνδρου καὶ τῆς Ἰδαίας.

Νόημα

Κατόπιν παρακλήσεως τῆς Ἥρας περὶ καταποντισμοῦ τῶν Τρωικῶν πλοίων ὁ Αἴολος ἐπληξε διὰ τοῦ δόρατος εἰς τὰ πλευρὰ τὸ ὄρος τὸ εὐρισκόμενον ὑπεράνω τοῦ σπηλαίου, ὅπου ἐγκάθειροκτοι διέμενον οἱ ἄνεμοι. Ἀποτέλεσμα τούτου ἦτο νὰ ἐξορμήσουν οἱ ἄνεμοι *Eῦρος*, *Νότος* καὶ *Λίψ* καὶ νὰ ἐπιπέσουν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς καὶ τῆς θαλάσσης, τὴν ὁποίαν ἐκ βαθέων συνετάραξαν. Ὁ οὐρανὸς ἐκαλύφθη ὑπὸ τῶν νεφῶν· τὸ φῶς τῆς ἡμέρας ἐχάθη· ἀκούονται ἀστραπαὶ καὶ βρονταί· οἱ Τρωῆες θρηνοῦν· τὰ πάντα ἐπισείουν ἀναπόφευκτον θάνατον δι' αὐτούς.

Περιλήψεις

1) Ὁ Αἴολος ἐξαπολύει τοὺς ἀνέμους. 2) Δραματικὴ περιγραφή καταγίδος. καὶ 3) Ἀπειλή τῆς ζωῆς τῶν Τρωῶν.

§ 92+101

Extemplo membra Aeneae
solvuntur frigore ;
ingem̄it et tendens
ad sid̄era dupl̄icis palmas

talīa voce refert :
«ο terque quaterque beati,
quis contigit oppetere
ante ora patrum

Πάραυτα τὰ μέλη τοῦ Αἰνείου
λύονται ὑπὸ παγεροῦ φόβου·
ἀναστενάξει καὶ ἀνατείνων
πρὸς τὰ ἄστρα ἀμφοτέρως τὰς χεῖρας (ὑ-
πτίας)

τοιαῦτα διὰ τῆς φωνῆς ἐπαναφέρει :
«ὦ τρεῖς καὶ τετράκις εὐτυχεῖς,
εἰς ὅσους συνέβη νὰ ἀποθάνετε
πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν πατέρων

sub altis moenibus Troiae!
 O fortissime Tydīde
 gentis Danāum!
 mene non potuisse occumbere
 Iliacis campis
 tuaque dextra effundere
 hanc animam,
 ubi saevus Hector iacet
 telo Aeaclidæ,
 ubi ingens Sarpēdon,
 ubi Simōis volvit
 sub undis
 tot correpta scuta virum
 galeasque et fortia corpora!»!

ὑπὸ τὰ ὑψηλὰ τεῖχη τῆς Τροίας!
 ὦ ἀνδρείοτατε Τυδείδη
 ἐκ τοῦ γένους τῶν Δαναῶν!
 Ἐγὼ φεῦ νὰ μὴ δυνηθῶ νὰ πέσω
 εἰς τὰ Ἰλιακὰ πεδία
 καὶ διὰ τῆς δεξιᾶς σου νὰ ἐκχύσω
 ταύτην τὴν ψυχὴν,
 ὅπου ὁ πολεμικὸς Ἐκτωρ κεῖται
 (πληγείς) διὰ τοῦ δόρατος τοῦ Αἰακίδου,
 ὅπου ὁ πελώριος Σαρπηδῶν,
 ὅπου ὁ Σιμόεις κυλίει
 ὑπὸ τὰ ὕδατα
 τόσας ἀρπασθείσας ἀσπίδας ἀνδρῶν
 καὶ κράνη καὶ γενναῖα σώματα!»!

Γραμματικά—Σημασιολογικά

Extemplo (ex+tempore) ἐπίρρ.=ἀμέσως, παραυτίκα (=statim). Aeneas, ae ἀρσ. α' κλ.=ὁ Αἰνείας. solvuntur γ' πληθ. ἐνεσ. παθ. ὄρ. τοῦ solvo, solvi, solūtum, ἔρε β=λύω τι (παθ. solvor, solutus sum, solvi). frigidore ἀφαιρ. τοῦ frigus, ὄρις οὐδ. γ' κλ.=οἶγος, ψῦχος, φόβος. membrum, i οὐδ. β' κλ.=μέλος, κῶλον. ingemit ἐνεσ. ὄρ. τοῦ ingēmo, ἦι,—, ἔρε β=ἐπιστενάω, ἀναστενάζω. duplicis ἀντὶ duplices αἰτ. πληθ. τοῦ duplex, ἴσις μονοκατάληκτον ἐπίθ. γ' κλ. (ἐκ τοῦ duo+plico)=διπλοῦς· ἐνταῦθα ἰσοῦται μὲ τὴν ἀόρ. ἀντων. ambo, ae, o=ἀμφοτέροι, αι, α. tendens μετ. ἐνεσ. τοῦ tendo, tetendi, tensum καὶ tentum, ἔρε β=τείνω, ἐκτείνω, ἀπλώνω. ad προθ.+αἰτ.=πρός, εἰς+αἰτ. sidus, ἔρις οὐδ. γ' κλ.=ἄστρον. palma, ae θηλ. α' κλ.=παλάμη (κεῖται ἀντὶ τοῦ manus=χείρ). talia αἰτ. πληθ. οὐδ. τῆς δεικτ. ἀντων. talis, is, e=τοιοῦτος, τοιαύτη, τοιοῦτον. voce ἀφαιρ. τοῦ vox, cis θηλ. γ' κλ.=φωνή (ἐκ τοῦ voco=καλῶ). refert γ' ἐν. ἐνεσ. ὄρ. τοῦ ἀνωμάλου refero (refers, refert, ἴmus, rtis, runt), retūli, relātum, referre (ἀντὶ referēre) β=ἐπαναφέρω, παλινδρομῶ, λέγω. ο κλητικὸν ἐπιφών.=ὦ, ὦ. ter ἀριθμητ. ἐπίρρ.=τρίς. quater ἀριθμ. ἐπίρρ.=τετράκις. beati κλητ. πληθ. τοῦ beatus, a, um ἐπίθ. β' κλ.=εὐδαίμων, εὐτυχής. quis ἀρχαϊκὸς τύπος ἀντὶ quibus δοτ. πληθ. τῆς ἀναφ. ἀντων. qui, quae, quod=ὅς, ἥ, ὅ. ante προθ.+αἰτιατ.=πρὸ+γεν. ora αἰτ. πληθ. οὐδ. γ' κλ. τοῦ os, oris=στόμα, πρόσωπον, ὀφθαλμός. patrum γεν. πληθ. τοῦ pater, tris ἀρσ. γ' κλ.=πατήρ. Troiae γεν. sub προθ.+ἀφαιρ.=ὑπὸ+αἰτιατ. moenibus ἀφαιρ. πληθ. τοῦ moenia, ἴum οὐδ. γ' κλ. (πληθ.)=τεῖχη. altis ἀφαιρ. πληθ. τοῦ altus, a, um=ὑψηλός. contigit παρακ. ὄριστ. τοῦ contingo (cum+tango=ἄπτομαι), contigi, tactum, ἔρε β=ἄπτομαι τινος (ἐδῶ ἀπροσώπως λαμβάνεται=συνέβη, ηὐτύχησαν). oppetere ἀπαρ. ἐνεσ. τοῦ oppeto (ob+peto), ἴνι καὶ ἦι, ἴtum, ἔρε β=ἀπαιτῶ, περιπίπτω τινί, ἀποθνήσκω (μετὰ τοῦ mortem ἢ καὶ ἀνευ αὐτοῦ). Danāum ἀντὶ Danaorum γεν. πληθ. β' κλ. τοῦ Dānāus, i=Δαναός, Ἔλ-

λην. fortissime κλητικὴ ὑπερθ. βαθ. τοῦ ἐπιθ. γ' κλ. fortis, is, e=γενναῖος, ἀνδρείος συγκρ. fortior, ius ὑπερθ. fortissimus, a, um. gentis γεν. ἐν. τοῦ gens, ntis θηλ. γ' κλ.=γένος, ἔθνος. Tydīde κλητ. τοῦ Tydīdes, ae ἄρσ. α' κλ.=Τυδεΐδης, υἱὸς τοῦ Τυδέως. mene=me+ne. τὸ me αἰτ. τῆς προσ. ἄντων. ego, τὸ ne ἐγκλητικὸν μόριον τιθέμενον ἐν τέλει τῆς λέξεως=ἄρά γε, βεβαίως λοιπόν, φεῦ. Πιᾶcis campis ἄφαιρ. πληθ. τοῦ Πιᾶcus (ἐπίθ.) campus, i ἄρσ. β' κλ.=Ἰλιακὸν πεδῖον. occumbere ἄπαρ. ἐνεσ. τοῦ occumpro (ob+cumbo), būi, itum, ēre 3=δύω, δύομαι, ἐπακουμβῶ, πίπτω, φονεύομαι (ἐννοουμένον τοῦ morte). potuisse ἄπαρ. παρακ. τοῦ possum, potūi, posse=δύναμαι. tua ἄφαιρ. τῆς κτητ. ἄντων. β' προσ. tuus, a, um=σὸς (meus=ἐμὸς α' προσ., suus=ἰδικὸς του γ' προσ.). anima, ae θηλ. α' κλ.=πνεῦμα, ψυχὴ. hanc αἰτ. θηλ. δεικτ. ἄντων. hic, haec, hoc=οὗτος. effundere ἄπαρ. ἐνεσ. τοῦ effundo (ex+fundo), effūdi, effūsum, ēre 3=ἐκχέω, ἐκπνέω (ἐνν. animam). dextra ἄφαιρ. τοῦ ἐπιθ. β' κλ. dexter, tra, trum=δεξιός. saevus, a, um ἐπίθ. β' κλ.=ἀπηνής, σκληρός, πολεμικὸς (ἀνευ ψόγου). ubi ἄναφ. τοπ. ἐπίρρ.=ὅπου. Aeacīdae γεν. ἐν. ἄρσ. α' κλ. Aeacīdes, ae=ὁ Αἰακίδης. telo ἄφαιρ. ἐν. τοῦ telum, i οὐδ. β' κλ.=βέλος, δόρυ. iacet ἐνεσ. ὄρ. τοῦ iacēo, ūi, itum, ēre 2=κείμεαι (τὸ ρῆμα κυριολεκτεῖται ἐπὶ νεκρῶν ἢ φονευθέντων, ὧν ἡ μνήμη παραμένει ζωνρά· ἐντεῦθεν καὶ ὁ ἐνεστώς). Hector, ōris ἄρσ. γ' κλ.=ὁ Ἑκτωρ. ingens, ntis μονοκαταλ. ἐπίθ. γ' κλ.ίς.=ἐγγενής, γίγας, πελώριος, ὑπερμεγέθης. Sarēdon, ōnis ἄρσ. γ' κλ.=ὁ Σαρπηδών. tot ἄλιτος δεικτ. ἄντων.=τοσοῦτοι, τοσαῦται, τοσαῦτα, τόσα. Simōis, ēntis ἄρσ. γ' κλ.=ὁ Σιμόεις. correpta μετ. παθητ. παρακ. αἰτιατ. πληθ. τοῦ corrigio (cum+rapio), corrigiū, corrēptum, ēre 3=συναρπάζω, ἀρπάζω. sub πρόθ.+ἄφαιρ.=ὑπὸ +αἰτ. undis ἄφαιρ. πληθ. τοῦ unda, ae θηλ. α' κλ.=ὔδωρ, κῆμα. scutum, i οὐδ. β' κλ.=ἀσπίς. virum ἀντι virorum γεν. πληθ. τοῦ vir, i ἄρσ. β' κλ.=ἀνὴρ. galea, ae θηλ. α' κλ.=περικεφαλαία, κράνος. fortia αἰτ. πληθ. οὐδ. τοῦ ἐπιθ. γ' κλ. fortis, is, e=γενναῖος. corpus, ōris οὐδ. γ' κλ.=σῶμα. volvit ἐνεσ. ὄρ. τοῦ volvo, volvi, volūtum, ēre 3=κυλίω.

Συντακτικά—Διδακτικά

frigore ἄφαιρ. αἰτίας. membra ὑποκ. duplicis palmas συνεκδοχὴ ἀντι ambas manus (δηλ. supinas=ὑπτίας). ad sidera συνεκδοχὴ ἀντι ad caelum. talia σύστ. ἀντικ. voce ἄφαιρ. ὄργαν. voce refert=περίφρασις. quis...contigit ἄναφ. πρότ. oppetere ὑποκ. τοῦ ἄπροσ. contigit. me (ne) ὑποκ. τοῦ ἄπαρ. potuisse, ὅπερ κεῖται ἀπολύτως. Τοῦτο πολλαῖς συναντᾶται, ὅταν δηλοῦται ἐκπληξις, θαυμασμός, ἀγανάκτησις καὶ γενικῶς πάθος ψυχικόν. Πιᾶcis campis ἄφαιρ. τοπικὴ. occumbere—effundere τελ. ἄπαρ. animam effundere μεταφορὰ=perire=ἀπόλλυσθαι. saevus μεταφορὰ. tuaque dextra ἄφαιρ. ὄργανικὴ (αἱ λέξεις τίθενται χιαστί). ubi...iacet... volvit ἄναφ. τοπικαὶ πρότ. telo ἄφαιρ. ὄργαν. correpta ἐπιθ. μετ. scuta... galeasque et corpora πολυσύνδετον.

Ὀμηρικὴ Ἀντιστοιχία

Βεργίλιος

Aeneae solvuntur membra.
ingemit... voce refert.

o terque quaterque beati.

oppetere (mortem)

o Danaum fortissime

mene... non potuisse

scuta virum

galeasque

volvit

fortia corpora virum.

Ὀμηρος

καὶ τότε Ὀδυσσεύς λυτο γούνατα.
ὀχθήσας δ' ἄρα εἶπε πρὸς ὄν
μεγαλήτορα θυμόν.Τρισμάκαρες καὶ τετράκις Δαναοί,
οἳ τότε ὄλοντο Τροίῃ ἐν εὐρείῃ.

πότμον ἐπισπεῖν.

ὄν δὴ ἐγὼ κάριιστον

Ἀχαιῶν φημί γενέσθαι.

ἐμὲ παθεῖν τάδε, φεῦ! (Ἄιτικόν).

Σιμόεις ὄθι πολλὰ βράχρια

καὶ τρυφάλειαί

κάππεσον ἐν κονίῃσι

καὶ ἡμιθέων γένος ἀνδρῶν.

Πραγματικά

duplicis palmas οἱ ἀρχαῖοι προσευχόμενοι ἀνέτεινον ὑπτίας τὰς χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανόν. ο terque quaterque τοιαύτη ἐπιφωνηματικὴ προσευχὴ δηλοῖ ὕψιστον εὐδαιμονίας βαθμόν, καθ' ὅσον μάλιστα πρὸ τῶν τειχῶν τῆς Τροίας ἔπεσον, ἐνῶ ὑπερηφάνως ἐθεῶντο ἀπὸ τῶν ἐπάλλεων τῶν τειχῶν οἱ γέροντες καὶ αἱ μητέρες (Ἰλιάδος Γ' τειχοσκοπία). contigit εἶχον ἐξαίρετον εὐτυχίαν τοιούτου θανάτου. Tydides ὁ υἱὸς τοῦ Τυδέως Διομήδης, γενναῖος πολεμιστής, ὑφ' οὗ ὁ Αἰνείας θὰ ἐφονεύετο ἐν τῇ μάχῃ, ἂν δὲν ἐπροστάτευεν αὐτὸν ἡ μήτηρ του Ἀφροδίτη (ιδεὶ Διομήδους ἀριστεία Ἰλιάς Ε' στίχ. 228 καὶ ἐφεξῆς). Aecides ὁ Αἰακίδης· ἐννοεῖ τὸν Ἀχιλλέα, ὡς ἔγγονον τοῦ Αἰακοῦ, φονεύσαντα τὸν Ἔκτορα, τὸν υἱὸν τοῦ Πριάμου, βασιλέως τῆς Τροίας. telo πᾶν εἶδος ἐπιθετικοῦ ὄπλου.

Sarpedon Σαρπηδῶν, υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Λαιοδαμείας, τῶν Λυκίων ἡγεμῶν καὶ τῶν Τρώων σύμμαχος, ὁ ὁποῖος ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ Πατρόκλου. Πέριξ τοῦ πτώματός του διεξήχθη πεισματώδης ἀγών, μέχρις ὅτου κατὰ διαταγὴν τοῦ Διὸς μετηνέχθη παρὰ τοῦ Ἀπόλλωνος διὰ τοῦ Ὑπνου καὶ τοῦ Θανάτου εἰς Λυκίαν.

Simois ὁ Σιμόεις ἦτο ποταμὸς τῆς Τρωάδος πηγάζων ἐκ τῆς Ἰδης καὶ διαρρέων τὸ Τρωικὸν πεδῖον ἐκβάλλει εἰς τὸν Σκάμανδρον.

Νόημα

Πρὸ τοῦ κινδύνου βεβαίου θανάτου συνεπεία τῆς καταγίδος ὁ Αἰνείας κατελήφθη ὑπὸ ἀπελπισίας καὶ ὑψώσας πρὸς τοὺς οὐρανοὺς τὰς χεῖρας ἤρχισε νὰ μονολογῇ μακαρίζων τοὺς Τρώας, οἱ ὁποῖοι εὗρον ἔνδοξον θάνατον πεσόντες ὑπὸ τὰ τείχη τῆς Τροίας. Ἰδιαιτέρως δὲ μνημονεύει τὸν Ἔκτορα καὶ τὸν Σαρπηδόνα καὶ θεωρεῖ μεγάλην ἀτυχίαν διὰ τὸν ἑαυτὸν του, διότι ἐστερήθη τῆς τιμῆς νὰ πέσῃ ὑπὸ τὸ πλῆγμα τῶν βελῶν τοῦ πολεμικοῦ Διομήδους.

Περιλήψεις

1) Ψυχική κατάσταση τοῦ κινδυνεύοντος Αἰνείου καὶ 2) Ὁ μακαρισμός του πρὸς τοὺς πεσόντας Τρωᾶς καὶ ἡ διὰ τὸν ἑαυτὸν του ἀνεκπλήρωτος εὐχή.

§ 102+112

Talia iactanti
stridens procella Aquilōne
ferit velum adversa
fluctusque tollit ad sidēra.
franguntur remi;
tum prora avertit
et undis dat latus;
insequitur cumulo
praeruptus mons aquae.
hi pendent
in summo fluctu,
his dehiscens unda
aperit terram inter fluctus,

furit aestus harenis.

Tris (naves) abreptas
Notus torquet
in latentia saxa—
Itāli vocant aras saxa,
quae (sunt) in mediis fluctibus,

immane dorsum summo mari—

tris (naves) Eurus urget
ab alto in brevia
et syrtis—
miserabile visu—
inluditque vadis
atque cingit
aggere harenae.

Τοιαῦτα, ἐνῶ ἀνεφώνει
συρίζουσα θύελλα ὑπὸ τοῦ Βορρᾶ
πλήττει τὸ ἰστίον ἀντιθέτως
καὶ τὰ κύματα ὑψώνει μέχρι τῶν ἄστρον.
Θραύονται αἱ κῶπαι·
τότε ἡ πρῶρα ἀποστρέφεται
καὶ εἰς τὰ κύματα ἐκθίεται τὴν πλευράν.
Ἐπακολουθεῖ σωρηδὸν
ἀπότομον ὄρος ὕδατος.
Ἄλλοι μὲν αἰωροῦνται
εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ κύματος,
εἰς ἄλλους δὲ τὸ χαῖνον κῆμα
ἀποκαλύπτει τὸν πνυθμένα μεταξὺ τῶν
κυμάτων,

μαίνεται ἡ κυμαινομένη θάλασσα διὰ τῆς
ἄμμου (τοῦ πνυθμένος).

Τρία (πλοῖα) ἀναρπασθέντα
ὁ Νότος ἐκσφενδονίζει
εἰς λανθάνοντας σκοπέλους—
οἱ Ἴταλοὶ καλοῦν βωμοὺς τοὺς σκοπέλους,
οἱ ὁποῖοι (εὐρίσκονται) εἰς τὸ μέσον τῆς
θαλάσσης—

δηλ. ὑπερμεγέθης ράχης ἐπὶ τῆς ἐπιφα-
νείας τῆς θαλάσσης—

τρία (πλοῖα) ὁ Εὐρος ἀπωθεῖ
ἀπὸ τοῦ πελάγους εἰς τὰ ἀβαθῆ
καὶ εἰς τὰς ἀμμώδεις ἀκτὰς—
οἰκτρὸν ἰδεῖν—
καὶ προσαράσσει εἰς τὰ τενάγη
καὶ περιζώνει
διὰ σωροῦ ἄμμου.

Γραμματικά—Σημασιολογικά

talia αἰτ. πληθ. οὐδ. τῆς δεικτ. ἀντων. talis, is, e=τοιοῦτος, τοιαύτη, τοιοῦτο(ν). iactanti δοτ. μετ. ἔνεσ. τοῦ iacto (θαμιστικὸν τοῦ iacio=ρίπτω), avi, atum, āre 1=ριπτάζω, λέγω, ἀναφωνῶ συγκεκλινημένος. stridens, ntis μετ. ἔνεστ. τοῦ stridēo καὶ strido, di,—, ēre καὶ ēre 2 ἢ 3=σίζω, τρίζω, συρίττω. Aquilōne ἀφαιρ. τοῦ Aquilo ὄνις ἀρσ. γ' κλ.=Βορρᾶς. procella, ae θηλ. α' κλ.=θύελλα. velum, i οὐδ. β' κλ.=ἰστίον (τῶν

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

πλοίων), ὀδόνη. adversus, a, um ἐπίθ. β' κλ.=ἐναντίος, ἀντίθετος. ferit ἔνεστ. ὄρισ. τοῦ ferio, —, —, Ire 4=τύπτω, πλήττω. fluctus αἰτ. πληθ. τοῦ fluctus, us ἄρσ. δ' κλ.=κῆμα. ad πρόθ.+αἰτιατ.=πρός, εἰς. sidēra αἰτ. πληθ. τοῦ sidus ἔρις οὐδ. γ' κλ.=ἄστρον.

tollit ἔνεστ. ὄρισ. τοῦ tollo, sustūli sublātum, ἔρε 3=αἴρω, ὑψώνω. franguntur γ' πληθ. ἔνεστ. ὄρισ. παθητ. φωνῆς τοῦ frango, fregi, fractum, ἔρε 3=θραύω (παθ. frangor, fractus sum, frangi). remus, i, ἄρσ. β' κλ.=ἔρετμος, κώπη. tum ἐπίρρ. χρόν.=τότε. prora, ae θηλ. α' κλ.=πρόρα. avertit ἔνεστ. ὄρισ. τοῦ averto, rti, rsum, ἔρε 3=ἀποστρέφω, στρέφω (ἐδῶ ἀμεταβάρως se avertit ἢ avertitur=ἀποστρέφεται). undis dot. πληθ. τοῦ unda, ae θηλ. α' κλ.=ὑδωρ, κῆμα. dat ἔνεστ. ὄρ. τοῦ do, dēdi, dātum, āre 1=δίδωμι, παρέχω. latus αἰτ. ἐν., ἔρις οὐδ. γ' κλ.=πτέρυξ, πλευρὰ (τοῦ πλοίου). insequitur γ' ἐνικ. ἔνεστ. ὄρισ. τοῦ ἀποθετικοῦ insequor, insecutus sum, insēqui 3=ἐφέπομαι, ἐπακολουθῶ. cumūlo ἀφαιρ. ἐν. τοῦ cumūlus, i ἄρσ. β' κλ.=ὄγκος, σωρός. praeruptus μετ. παθητ. παρακ. τοῦ praerumpo, ūri, ūptum ἔρε 3=διαρρηγνύμι τι (ἐδῶ κείται ἐπιθετικῶς=ἀπορροῶξ, ἀπότομος, ὀρμητικός). aquae γεν. ἐν. aqua, ae θηλ. α' κλ.=ὑδωρ. mons, ntis ἄρσ. γ' κλ.=ὄρος. hi ὄνομ. πληθ. ἄρσ. τῆς δεικτ. ἀντων. hic, haec, hoc=οὗτος, αὕτη, τοῦτο. summo ἀφαιρ. ὑπερθ. βαθ. τοῦ ἐπιθ. superus, a, um=ὁ ἄνω εὐρισκόμενος, συγχο. superior, ius καὶ ὑπερθ. supremus καὶ summus =ὁ ὑπατος, ὁ ὑψιστος, τὸ ὄλον, ἢ κεφαλή, ἢ κορυφή. in πρόθ.+ἀφαιρ.=ἐν.+δοτ. fluctu ἀφαιρ. τοῦ fluctus, us ἄρσ. δ' κλ.=κῆμα. pendent ἔνεστ. ὄριστ. τοῦ pendeo, pependi, —, ἔρε 2=κρέμαμαι, ἐξήρηται, αἰωροῦμαι. his dot. πληθ. τοῦ hic. unda (ὄνομ.), ae θηλ. α' κλ.=τὸ κῆμα, τὸ ὑδωρ. dehiscens, ntis μετ. ἔνεστ. τοῦ dehisco, hīvi, —, ἔρε 3=χαίνω, χάσκω. terram αἰτ. ἐν.terra, ae θηλ. α' κλ.=γῆ, ξηρά, πνευμῆν. inter πρόθ.+αἰτ.=μεταξὺ+γεν. fluctus αἰτ. πληθ. τοῦ fluctus, us ἄρσ. δ' κλ.=κῆμα. aperit ἐν. ὄρισ. τοῦ apērio, aperūi, apertum, Ire 4=ἀποκαλύπτω, ἀνοίγω. furit ἔνεστ. ὄρισ. τοῦ fūro, ūi, —, ἔρε, 3 ἢ furio, —, —, Ire 4=μαίνομαι. aestus, us ἄρσ. δ' κλ.=καῦμα, θάλασπος, κύμανσις θαλάσσης, κυμαίνομένη θάλασσα. (h)arenis ἀφαιρ. πληθ. τοῦ (h)arena, ae θηλ. α' κλ.=ἡ ἄμμος. tris ἀρχαϊκὸς τύπος ἀντι tres ἀριθμητ. ἀπόλυτον καὶ διὰ τὸ οὐδέτ. tria=τρεις, τρία (κλίνεται ἐν πληθ. ἀριθμῶ) tres—tria, trium, tribus. tres—tria, tribus. abreptas μετ. παθ. παρακ. τοῦ abripio (ab+rapio), ripui, reptum, ἔρε 3=ἀφαρπάζω, ἀποσπῶ, (παθ. abripior, abreptus sum, abripi). saxum, i οὐδ. β' κλ.=βράχος, σκόπελος. latentia αἰτιατ. πληθ. οὐδέτ. γέν. τῆς μετοχ. ἔνεστ. latens, ntis τοῦ latēo, ūi—ἔρε 2=λανθάνω, κρύπτομαι. torquet ἔνεστ. ὄρισ. τοῦ torquēo, torsi, tortum, ἔρε 2=στρέφω, σφενδονίζω. vocant ἔνεστ. ὄρ. τοῦ voco, avi, atum, āre 1=καλῶ, ὀνομάζω. Itālus, a, um ἐπίθ.=Ἴταλός, Ἴτάλιος, Ἴταλικός. mediis ἀφαιρ. πληθ. τοῦ ἐπιθ. medius, a, um=μέσος, μεσαῖος. quae ὄνομ. πληθ. οὐδέτ. γένους τῆς ἀναφ. ἀντων. qui, quae, quod=ὄς, ἦ, ὅ. fluctibus ἀφαιρ. πληθ. τοῦ fluctus, us ἄρσ. δ' κλ.=κῆμα, θάλασσα. ara, ae θηλ. α' κλ.=βωμός. dorsum, i οὐδ. β' κλ.=ράχις, νῶτον. immanis, is, e ἐπίθ. γ' κλ.=ἐξαισίος, ὑπερμεγέθης. mari ἀφαιρ. ἐν. τοῦ οὐδέτ.

γ' κλ. mare, is=θάλασσα. summo ἀφαιρ. ὑπερθ. βαθ. τοῦ ἐπιθ. superus, a, um (summus=ἀνώτατος, ἀκρότατος, ἀκρόρεια, κορυφή). ab καὶ abs καὶ a πρόθ.+ἀφαιρ.=ἀπό, ὑπό+γεν. altum i οὐσιαστικοποιηθὲν ἐπιθ. β' κλ.=πέλαγος. brevia οὐσιαστικοποιηθὲν ἐπίθ. αἰτ. πληθ. οὐδ. γέν. τοῦ ἐπιθ. γ' κλ. brevis, is, e=βραχύς, ἀβαθής. syrtis, ἀντὶ syrtes ἄρχ. τύπος αἰτ. πληθ. τοῦ θηλ. γ' κλ. syrtis, is=ἡ σύρτις, ἡ ἀμμώδης ἀκτὴ, ἔρημος. urget ἔνεσ. ὄρισ. τοῦ urgeo, ursi, —, ēre 2=ἐπείγω, ὠθῶ, ὀκέλλω. miserabile οὐδ. τοῦ ἐπιθ. γ' κλ. miserabilis, is, e=ἄθλιος, ἐλεεινός, οἰκτρός. visu ἀφαιρετικὴ τοῦ σουπίνου (ὑπτίου) τοῦ video, vidī, visum, ēre 2=ὄρω. inliditque=et inlidit ἔνεσ. ὄρισ. τοῦ inlido (illido), lisi, līsum, ēre 3=προσαράσσω τί τι, κρούω τι πρὸς τι. vadis δοτ. τοῦ vadium, i οὐδ. β' κλ.=τὸ βατόν, τέναγος, ἀβαθὲς μέρος θαλάσσης. aggere ἀφαιρ. τοῦ agger, ēris ἄρσ. γ' κλ.=χῶμα, σωρός. cingit ἔνεσ. ὄρ. τοῦ cingo, nxi, nctum, ēre 3=ζώννυμι, περιβάλλω. (h)arenae γεν. τοῦ θηλ. α' κλ. (h)arena, ae=ἡ ἄμμος.

Συντακτικά—Αἰσθητικά

talia σύστ. ἀντικ. iactanti ἐτέθη δοτικὴ ἀντὶ ἀφαιρετικῆς ἀπολύτου καὶ ἀντὶ τοῦ clamanti ἢ vociferanti ἢ dicenti, διότι τὸ iactanti δηλοῖ κινήσιν τινα τῆς ψυχῆς· εἶναι ἐπιτυχῆς δὲ ἢ τοποθέτησις τούτου, καθ' ὅσον ὁ Αἰνεῖας λόγῳ τῆς πλήξεως τῶν ἰστιῶν τοῦ πλοίου εὐρίσκεται εἰς κατάστασιν λίαν συγκινητικὴν. Aquilone ἀφαιρ. αἰτίας εἰς τὸ stridens. velum ἀντικ. adversa ἐπιρρηματ. κατηγ. ferit=lacerat=διασχίζει, διαρρηγνύει λόγῳ τῆς ὀρμῆς τοῦ ἀνέμου. ad sidera ὑπερβολή. Ἐν στίχῳ 104 παρήχησις τοῦ r. latus ἐννοεῖται navis. cumulo ἀφαιρ. τρόπου ἀντὶ cumulativum ἢ mole sua. praeruptus μεταφορά. mons· ἐξαίρετος παρομοίωσις τοῦ ὑψηλοῦ κύματος καὶ γραφικὴ παράστασις τοῦ ἀποτόμου αὐτοῦ διὰ τῆς τοποθετήσεως μονοσυλλάβου λέξεως εἰς τὸ τέλος τοῦ στίχου. dehiscens ἐπιθ. μετ. furit μεταφορά· σύνθησις ὀρμῆς τῆς μαινομένης θαλάσσης. aestus κυριολεκτεῖται ἐπὶ σφοδρᾶς τῶν κυμάτων κινήσεως. harenis ἀφαιρ. ὄργαν. διορίζουσα τὸ furit. Ὠραιοτάτη ἢ εἰκὼν τοῦ στίχου Notus—Eurus ποιητικαὶ λέξεις ἀντὶ τοῦ ἀνέμου. 109 στίχου σύνταξις: Itali vocant aras (κατηγ.) saxa (ἀντικ.), quae (sunt) in mediis fluctibus. dorsum... ἐπεξήγησις τοῦ aras. māri summo ἀφαιρ. τοπικῆ. in brevia κατὰ παράλειψιν τῆς λέξεως vada=τενάγη. brevia—syrteis συνωνυμία. visu τὸ ὑπτίον ἢ σουπίνον εἶναι ρηματικὸν οὐσιαστ. ἔχον δύο τύπους, εἰς um (αἰτ.) δηλοῦν σκοπὸν καὶ συνοδευόμενον ὑπὸ ρημάτων κινήσεως καὶ εἰς u (ἀφαιρ.) δηλοῦν ἀναφοράν. Τίθεται μὲ τὰ ἐπίθετα honestus, mirabilis, facilis, incredibilis κλπ. aggere ἀφαιρ. ὄργαν. harenae γεν. τοῦ εἴδους ἢ τοῦ περιεχομένου.

Ὅμηρική Ἀντιστοιχία

Βεργίλιος

velum adversa ferit.

fluctus ad sidera tollit.

furit aestus harenis.

Ὅμηρος

ἀνέμοιο δὲ δεινὸς ἀήτης ἰστιῶ ἐμβρέμεται.

ᾧς ἄρα μιν εἰπόντ' ἔλασε μέγα κῦμα κατ' ἄκρης.

πόντιον οἶδμα κυλινδεῖ βυσσόθεν κε-

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου Ἑκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς (.gr.).

Πραγματικά

stridens διότι ἡ θύελλα ἐξηγέρθη ὑπὸ τοῦ Βορρᾶ. velum εἶναι τὸ ἱστίον τοῦ πλοίου τοῦ Αἰνείου. adversa ἐπῆλθεν ἀπὸ τῆς πρῶρας. hi οἱ ναῦται τοῦ πλοίου τοῦ Αἰνείου οἱ ἐν τῇ πρύμνῃ ὄντες. his ἄλλοι ἐν τῇ πρῶρα ναῦται. terram ὁ πυθμὴν τῆς θαλάσσης, ὅστις διασαφηνίζεται διὰ τοῦ κατωτέρω harenis. tris ὁ στόλος τοῦ Αἰνείου ἀπετελεῖτο ἐξ εἴκοσι πλοίων. arae εἶναι αἱ Αἰγίμοροι νησίδες κείμεναι εἰς τὸ στόμιον τοῦ κόλπου τῆς Καρχηδόνας. harena εἶναι ἡ ἐκ τοῦ βυθοῦ τῆς θαλάσσης ἀνασυρθεῖσα ψάμμος, περὶ ἧς ὁμιλεῖ ἐν στίχῳ 107.

Νόημα

Καθ' ὃν χρόνον ὁ Αἰνεὺς ἀπηύθυνε τὰς εὐχάς του, ὁρμητικὴ θύελλα ἐπνευσεν ἀντιθέτως πρὸς τὴν πρῶραν, ἐπληξε τὸ ἱστίον τοῦ πλοίου καὶ ὕψωσε τὰ κύματα τόσον ὑψηλά, ὥστε νὰ σχηματισθῇ πελώριον ὄρος ὕδατος. Αἱ κῶπαι ἐθραυσθήσαν καὶ τὸ πλοῖον ἠπειλεῖτο νὰ καταποντισθῇ.

Ὅσοι ναῦται ἦσαν εἰς τὴν πρύμνην ταυτοχρόνως εὐρέθησαν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῶν κυμάτων καὶ ὅσοι ἦσαν εἰς τὴν πρῶραν μὲ φρίκην ἐβλεπον τὰ βάθη τῆς θαλάσσης. Ἐκ τῶν λοιπῶν πλοίων τρία μὲν ὑπὸ τῶν ἀνέμων ἀρπασθέντα ἐξεσφενδονίσθησαν ἐπὶ ὑφάλων, δηλ. τῶν Αἰγίμορων νησίδων αἱ ὁποῖαι καλοῦνται ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν βωμοί, ἕτερα δὲ τρία προσαράσσουσι εἰς τὰ ἀβαθῆ ὕδατα πλήρη ψάμμου ἀνασυρθείσης ἐκ τοῦ βυθοῦ τῆς θαλάσσης.

Περιλήψεις

1) Ἡ εἰκὼν τῆς θυέλλης καὶ τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς. 2) Ὁ κίνδυνος τῶν ναυτῶν καὶ 3) Ἡ τύχη τῶν λοιπῶν πλοίων.

§ 113+123

Ynam (navem), quae vehebat
Lycios fidumque Orontem,
ante oculos ipsius (Aeneae)
ingens pontus a vertice
ferit in puppim:
excutitur magister
pronusque volvitur in caput;
ast illam ter fluctus
torquet ibidem
circum agens
et rapidus vortex
vorat aequore.
apparent rari nantes
in vasto gurgite,
arma virum tabulaeque
et Troia gaza per undas.

Ἐν (πλοῖον), τὸ ὁποῖον ἔφερε
τοὺς Λυκίους καὶ τὸν πιστὸν Ὀρόνταν,
πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ ἰδίου (Αἰνείου)
μέγα κῆμα ἀπὸ τῆς κορυφῆς
πλήττει εἰς τὴν πρύμνην:
ἐκτινάσσεται ὁ κυβερνήτης
καὶ πρηνῆς κυλιέται κατὰ κεφαλῆς
ἐκεῖνο δὲ (τὸ πλοῖον) τρις τὸ κῆμα
στρέφει εἰς τὸ αὐτὸ μέρος
περιάγον
καὶ ὁρμητικὴ δίνη
καταπίνει διὰ τοῦ πελάγους.
Φαίνονται ἀραιοὶ κολυμβῶντες
εἰς τὸ εὐρὸν πέλαγος,
τὰ ὅπλα τῶν ἀνδρῶν καὶ αἱ σανίδες (τοῦ
πλοίου)
καὶ ὁ Τρωικὸς θησαυρὸς ἀνὰ τὰ κύματα.

iam valīdam navem Ilionēi,
iam (navem) fortis Achatae,
et (illa), qua Abas vectus (est),

et (illa), qua grandaevus
Aletes, hiems vicit;
laxis compagibus latērum

omnes (naves) accipiunt
inimicum imbrem
rimisque fatiscunt.

Ἦδη τὸ στερεὸν πλοῖον τοῦ Ἰλιονέως,
ἤδη (τὸ πλοῖον) τοῦ ἀνδρείου Ἀχάτου,
καὶ (ἐκεῖνο), ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ὁ Ἄβας
ἐπέβαινε,

καὶ (ἐκεῖνο), ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ὁ πρεσβύτερος
Ἀλήτης, ἡ τρικυμία κατέβαλε
χαλαρωθεισῶν τῶν συναρμογῶν τῶν
πλευρῶν

ὅλα (τὰ πλοῖα) δέχονται
τὸ ὀλέθριον θαλάσσιον ὕδωρ
καὶ διὰ τῶν ρηγμάτων καταβάλλονται.

Γραμματικά—Σημασιολογικά

unus, a, um ἄριθμ. ἀπόλ.=εἷς, μία, ἓν. quae ὄν. ἓν. θηλ. τῆς ἀναφ.
ἀντων. qui, quae, quod=ὅς, ἡ, ὅ. Lycius, a, um ἐπίθ.=ὁ Λύκιος. Lycii,
orum=οἱ Λύκιοι. fidus, a, um ἐπίθ. β' κλ.=βέβαιος, πιστός. vehebat
παρ. ὄρισ. τοῦ veho, vexi, vectum, ἔρε 3=ὄχῳ, κομίζω, φέρω. Orop-
tes, is ἡ ae ἄρσ. γ' ἢ α' κλ.=ὁ Ὀρόντης. ipsius γεν. ἐνικ. τῆς δεικτ.
ἀντων. ipse, a, um=ὁ αὐτός, ὁ ἴδιος. ante πρόθ.+αἰτ.=πρὸ+γεν. ocu-
lus, i ἄρσ. β' κλ.=ὀφθαλμός. inges, ntis μονοκατάληκτον ἐπίθ. γ'=μέγας,
ὑπερμεγέθης. a πρόθ.+ἀφαιρ.=ἀπὸ+γεν. vertex καὶ vortex, icis ἄρσ.
γ' κλ.=στρόβιλος, δίνη, κορυφή. pontus, i ἄρσ. β' κλ.=πόντος, κῦμα.
ruppis, is θηλ. γ' κλ.=πρῦμα, πλοῖον (ἐκ τῶν εἰς is ληγόντων ἰσοσυλ-
λάβων ἔχουν τὴν αἰτιατ. εἰς im καὶ ἀφαιρ. εἰς i τὰ κάτωθι προσηγορικὰ
ὄνόμ.: febris, ruppis, securis, sitis, καὶ vis καὶ τῶν ποταμῶν ἢ χωρῶν
Tiberis, Neapolis). ferit ἔνεσ. ὄρισ. τοῦ ferio,—,—, ire 4=πλήττω.
excutitur γ' ἓν. ἔνεσ. παθητ. ὄριστ. τοῦ excutio (ex+quatio), ussi,
ussum, ἔρε 3=ἐκσειώ, ἐκκρούω, ἐκτινάσσω. pronus, a, um ἐπίθ. β' κλ.=
πρηνής, πρηνής. magister, stri ἄρσ. β' κλ.=ἄρχων, διδάσκαλος, κυβερνή-
της. volvitur ἔνεσ. παθητ. ὄρισ. τοῦ volvo, volvi, volutum, ἔρε 3=κυ-
λίνδω, κυλίω. caput, itis οὐδ. γ' κλ.=κεφαλή. ast ἀρχαϊκὸς σύνδ. ἀντὶ
at=ἀτάο, ἀλλά, δέ. ille, illa, illud δεικτ. ἀντων.=ἐκεῖνος, η, ο. ter ἄριθ.
ἐπίρρ.=τρῖς. ibidem τοπικὸν ἐπίρρ.=ἐν τῷ αὐτῷ, αὐτόθι. torquet ἔνεσ.
ὄρ. τοῦ torquēo, torsi, tortum, ἔρε 2=στρέφω, συστρέφω. agens, ntis
μετ. ἔνεσ. τοῦ ago, egi, actum, ἔρε 3=ἄγω. circum πρόθ.+αἰτ.=περὶ
τινα (ἐδῶ εἶναι ἀναστροφὴ τῆς προθέσεως=circum agens). rapidus, a, um
ἐπίθ. β' κλ.=ἄρπακτικός, ὀρηκτικός. voro, avi, atum, āre 1=καταβρο-
χθίζω, καταπίνω. aequor, oris οὐδ. γ' κλ.=ἰσόπεδον, πέλαγος.

Vortex (ιδὲ ἀνωτέρω vertex). apparent ἔνεσ. ὄρ. τοῦ apparēo ἢ adpareo,
ūi, itum, ἔρε 2=ἀναφαίνομαι, φαίνομαι. rarus, a, um ἐπίθ. β' κλ.=ἀραιός,
σπάνιος. pantes μετ. ἔνεσ. (pans, ntis) τοῦ no, avi,—, āre 1=νέω, νήχο-
μαι, κολυμβῶ. gurgēs, itis ἄρσ. γ' κλ.=δίνη, στρόβιλος, πέλαγος. vastus,
a, um ἐπίθ. β' κλ.=εὐρύς. virum (ἀντὶ virorum) γεν. πληθ. τοῦ vir.
tabula, ae θηλ. α' κλ.=πίναξ, ὄανις. Troius, a, um ἀντὶ Troianus, a,
um ἐπίθ. β' κλ.=Τρώιος, Τρωικός, gaza, ae θηλ. α' κλ.=γάζα, θησαυρὸς

(ἡ λέξις εἶναι Περσική). per πρόθ. + αἰτ. = ἀνά + αἰτ. unda, ae θηλ. α' κλ. = κῦμα, ὕδωρ. iam χρόν. ἐπίθ. = ἤδη. validus, a, um (ἐκ τοῦ valeo = ὑγιαίνω, εὐρωστῶ) ἐπίθ. β' κλ. = ἰσχυρός, στερεός. Ilionēus, i ἄρσ. β' κλ. = ὁ Ἴλιονεύς. navis, is θηλ. γ' κλ. = ναῦς, πλοῖον. fortis γεν. ἐν. τοῦ ἐπιθ. γ' κλ. fortis, is, e = γενναῖος, ἀνδρείος. Achates, ae ἄρσ. α' κλ. = ὁ Ἀχάτης. qua ἄφαιρ. vectus ἐννοεῖται est παρακ. παθ. ὄρισ. τοῦ vehor, vectus sum, vehi β = ὀχοῦμαι, φέρομαι. Abas, ntis ἄρσ. γ' κλ. = ὁ Ἀβας. grandaevus (grandis + aevus = μέγας αἰών), a, um ἐπίθ. β' κλ. = πολυετής, μακροχρόνιος, ὑπέρογος). Aletes, ae ἄρσ. α' κλ. = ὁ Ἀλήτης. vici παρακ. ὄρισ. τοῦ vincō, vici, victum ἔρε β = νικῶ, καταβάλλω. hiems, mis θηλ. γ' κλ. = χειμών, θύελλα, τρικυμία. laxis ἄφαιρ. τοῦ ἐπιθ. β' κλ. laxus, a, um = χαλαρός (ἐκ τοῦ laxo = χαλαρῶ). laterum γεν. πληθ. τοῦ latus, ἔρις οὐδ. γ' κλ. = πτέρυξ, πλευρά. comprāges, is θηλ. γ' κλ. = ἀρμός, συναρμογή. omnes ὄν. πληθ. τοῦ ἐπιθ. γ' κλ. omnis, is, e = πᾶς, πᾶσα, πᾶν. accipiunt ἔνεσ. ὄρ. τοῦ accipio, cepi, ceptum, ἔρε β = λαμβάνω, παραλαμβάνω, δέχομαι (ἐκ τοῦ ad + capio). inimicus, a, um ἐπίθ. β' κλ. = ἐχθρικός, ὀλέθριος. imber, bris ἄρσ. γ' κλ. = ὄμβρος, ὑέτός, θαλάσσιον ὕδωρ. rima, ae θηλ. α' κλ. = ρήγμα, σχίσμα. fatiscunt ἔνεσ. ὄρισ. τοῦ fatisco, —, —, ἔρε β = χάινω, διαρρήγνυμαι, καταπονοῦμαι, καταβάλλομαι.

Συντακτικά—Αἰσθητικά

quae... Orontem ἀναφ. πρότ. a vertice = desuper = ὑπερθεν ἢ ab alto = ἀνωθεν. pontus ὑπερβολή πρὸς αἰσθητοποίησιν τοῦ ὕψους τοῦ κύματος ἀντὶ fluctus. pronusque κατηγ. agens circum = circum agens ἀναστροφῆ τῆς προθέσεως μετ. τροπική. rapidus vorat aequore vortex αἱ λέξεις ἐτέθησαν χιαστί: rapidus \times vorat aequore \times vortex. vorat = absorbet = καταπίνει. aequore ἄφαιρ. ὄργανική. Ὁ στίχος 117 περιέχει ποιητικὴν παράστασιν τῆς δίνης καταπινούσης διὰ τοῦ πελάγους τὴν ναῦν, ὅπερ ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς καταλλήλου ἐκλογῆς βαρυσήων λέξεων καὶ διὰ τῆς παρηχίσεως τοῦ r. rari ἐπιρρημ. κατηγ. = dispersi = διεσκορπισμένοι, τῆδε κάκεισε. Ὁ στίχος 118 λίαν γραφικὸς καὶ παροιμιώδης (λόγ. 1) τῆς ζωηρᾶς ἀντιθέσεως τῶν rari μακρὰν ἀπ' ἀλλήλων κειμένων ἔναντι τοῦ in vasto gurgite καὶ 2) λόγ. τοῦ ἠρέμου σπονδειακοῦ ὄνυμοῦ τοῦ στίχου.

appa | rent ra | ri nan | tes in | gurgite | vasto.

ὁ στίχ. 119 περιέχει πολυσύνδετον σχῆμα. per undas ἐμπρόθ. διορ. τοπικῆς ἐκτάσεως. Πιθνεὶ μετρικῶς συνίζησις iam... iam ἀσυνδέτως. et... et πολυσυνδέτως. vectus ἐνν. est. hiems τὸ ὑποκ. εἰς τὸ τέλος χάριν ἐμφάσεως. laxis = laxatis = χαλαρωθεισῶν ἄφαιρ. ἀπόλυτος χρονικῆ. omnes δηλ. naves. imbrem = aquam maris. inimicum = exitiosum = ὀλέθριον. rimis ἄφαιρ. τροπική. fatiscunt = solvuntur = λύνονται τὸ fatiscere κυριολεκτεῖται ἐπὶ θραυσθεισῶν καὶ ἐκλιπουσῶν δυνάμεων. accipiunt... fatiscunt προθύστερον σχῆμα, διότι πρῶτον διαλύονται καὶ γίνονται ρωγμαὶ καὶ ἔπειτα εισέρχεται τὸ ὕδωρ.

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Ὅμηρική Ἀντιστοιχία

Βεργίλιος

a vertice.
in caput.in gurgite.
tabulae.
hiems.

Ὅμηρος

κατ' ἄκρης.
ἐπὶ «κὰρ—ὁ δ' ἄρ' ἀργεντῆρι εἰοικῶς
κάππεσ' ἀπ' ἰκροφίν.
μέγα λαῖτμα θαλάσσης.
πίνακες νεῶς.
λῦσε κλύδων τρόπιος.**Πραγματικά**

unam δηλ. navem. Lycios οἱ Λύκιοι εἶχον ἔλθει εἰς ἐπικουρίαν τῶν Τρώων· ὅταν ὁ ἡγεμὼν αὐτῶν Πάνδαρος ἢ Σαρπηδῶν ἐφονεύθη, οὗτοι συνεξέπλευσαν μετὰ τοῦ Αἰνείου. Orontem τὸ ὄνομα τοῦτο ἐπλάσθη ὑπὸ τοῦ Βεργιλίου, ὡς καὶ τὰ κατωτέρω: Ἀχάτης καὶ Ἀλήτης. ipsius δηλ. τοῦ Αἰνείου. magister ὠνομάζετο Λεύκασπις. in caput μὲ τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ κάτω. ast illam τὴν ἄνευ κυβερνήτου ναῦν. arma κυρίως αἱ ἀσπίδες καὶ αἱ δευτερευόντως περικεφαλαίαι. Troia gaza ὁ Αἰνείας διηγεῖται εἰς τὸ β' βιβλίον τὸν τρόπον τῆς συλλογῆς τοῦ θησαυροῦ. Πίονευσ καὶ Ἀβας ὀνόματα ὑπὸ τοῦ Ὁμήρου ἀναφερόμενα. omnes δηλ. naves τοῦ Ἀχάτου, Ἄβαντος καὶ Ἀλήτου, αἱ ὁποῖαι ἐσώθησαν, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν τοῦ Ὁρόντου, ἧτις αὐτάνδρος κατεποντίσθη, ὡς εἶδομεν ἀνωτέρω.

Νόημα

Τὸ πλοῖον τῶν Λυκίων μὲ τὸν κυβερνήτην αὐτοῦ κατεποντίσθη σχεδὸν αὐτάνδρον πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ Αἰνείου. Ἐλάχιστοι προσπαθοῦν νὰ σωθοῦν κολυμβῶντες, ἐνῶ ἡ ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης ἐκαλύφθη ἀπὸ τὰς σάνιδας τοῦ πλοίου, τὰς ἀσπίδας καὶ περικεφαλαίας τῶν ἀνδρῶν, ὡς καὶ ἀπὸ τὸν Τρωικὸν θησαυρόν. Ἐπίσης τὰ πλοῖα τοῦ Ἰλιονέως, Ἄβαντος καὶ Ἀλήτου διερράγησαν καὶ διὰ τῶν ρωγμῶν εἰσῆλθε τὸ θαλάσσιον ὕδωρ, ὅπερ ἠεῖλει νὰ καταβάλῃ αὐτά.

Περιλήψεις

1) Ἡ βύθισις τοῦ πλοίου τοῦ Ὁρόντου καὶ 2) Ἡ ἀπελπιστικὴ κατάστασις τῶν λοιπῶν πλοίων.

Περίληψις (στ. 124+197).

Ὁ θεὸς τῆς θαλάσσης Ποσειδῶν ἰδὼν τὴν σφοδρὰν τρικυμίαν καὶ τὴν συνεπιὰ ταύτης τραγικὴν θέσιν τοῦ Αἰνείου καὶ τῶν ἐταίρων του, ἔτι δὲ χολωθεὶς διὰ τὴν ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως αὐτοῦ προκληθεῖσαν θαλασσοταραχὴν, προέβη εἰς δοιμείας παρατηρήσεις κατὰ τῶν ἀνέμων, τοὺς ὁποίους ἐξαπέστειλεν εἰς τὸν Αἴολον, κατέπαυσε τὴν τρικυμίαν καὶ ἐπανάγαγε τὴν γαλήνην. Μετὰ ταῦτα ὁ Αἰνείας κατῴρωθεσε νὰ περισώσῃ ἑπτὰ πλοῖα καὶ

νά προσορμισθῆ εἰς τὴν Λιβυκὴν παραλίαν, ὅπου οἱ κατάκοποι Τρωῆς περιχαρεῖς ἀπεβιβάσθησαν καὶ ἀνεπαύοντο ἐπὶ τῆς ἄμμου.

Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ Αἰνείας ἀναβὰς ἐπὶ λόφου κατώπτευε τὸν πόντον μὲ τὴν ἀπατηλὴν προσδοκίαν μήπως ἴδῃ τὰ ἐλλείποντα πλοῖα καὶ τοὺς ἀπουσιάζοντας ἑταίρους. Δυστυχῶς ὅμως οὔτε πλοῖον οὔτε ἑταῖρον διέκρινε. Μόνον ἀντίκρισε περιπλανωμένας εἰς τὴν ἀκτὴν ἐλάφους, ἐξ ὧν ἐφόνευσεν ἑπτὰ, ὅσα ἀκριβῶς ἦσαν καὶ τὰ διασωθέντα πλοῖα. Μετὰ ταῦτα μεταβὰς εἰς τὸν λιμένα παραδίδει τὴν λείαν εἰς τοὺς ἑταίρους, διανέμει εἰς αὐτοὺς οἶνον ὑπὸ τοῦ Ἀκέστου ἐν Σικελίᾳ δωρηθέντα καὶ ἀπευθύνει τοὺς κάτωθι παρηγορητικούς λόγους πρὸς αὐτούς.

Στίχοι 198+210

Παρηγορητικὸς λόγος Αἰνείου πρὸς τοὺς ἑταίρους

«O socii—neque enim
sumus ante ignari malorum—
o passi graviora,
his quoque
deus dabit finem.
vos accestis
et Scyllaeam rabïem
penitusque sonantis scopulos,

vos experti (estis)
et Cyclopia saxa :
revocāte animos
maestumque timorem mittite,
forsam olim iuvabit
et haec meminisse.
per varios casus,
per tot discrimina rerum
tendimus in Latium,
ubi fata ostendunt
quietas sedes :
illic fas(est) resurgere
regna Troiae.
durate et servate vosmet

secundis rebus».
Talia voce refert
curisque ingentibus aeger

simulat spem voltu,
premit corde
altum dolorem.
illi se accingunt praedae
dapibusque futuris :

Ἔταῖροι—διότι δὲν
εἴμεθα μέχρι τοῦδε ἄπειροι κακῶν—
ὧ παθόντες σοβαρώτερα (κακά),
εἰς αὐτὰ ἐπίσης
ὁ θεὸς θὰ δώσει τέλος.
Σεῖς ἐπλησιάσατε
καὶ εἰς τὴν λυσσαλέαν Σκύλλαν
καὶ εἰς τοὺς εἰς τὰ βάθη τῶν ἀντηχοῦντας
σκοπέλους,
σεῖς ἐδοκιμάσατε
καὶ τὰς Κυκλωπέους βραχώδεις ἀκτῆς :
Ἀναλάβετε θάρρος
καὶ τὸν σκυθρωπὸν φόβον ἀποβάλετε,
ἴσως κάποτε θὰ εἶναι εὐχάριστον
καὶ αὐτὰ νὰ ἐνθυμῆσθε.
Διὰ μέσου ποικίλων περιπετειῶν,
διὰ μέσου τοσοῦτων κινδύνων,
διευθυνόμεθα πρὸς τὸ Λάτιον,
ὅπου τὰ πεπρωμένα ὑπόσχονται
ἤσυχον διαμονήν :
Ἐκεῖ (εἶναι) πεπρωμένον νὰ ἀνασυσταθῆ
τὸ βασίλειον τῆς Τροίας.
Ἐπομείνατε καὶ διατηρήσατε τοὺς ἑαυ-
τούς σας
δι' εὐτυχεῖς ἡμέρας».
Τοιαῦτα διὰ τῆς φωνῆς ἐκφέρει
καὶ ἀπὸ τὰς ὑπερβολικὰς φροντίδας βα-
ροθυμῶν
προσποιεῖται ἐλπίδα διὰ τοῦ προσώπου,
πιέζει εἰς τὴν καρδίαν (του)
τὴν βαθεῖαν λύπην.
Ἐκεῖνοι ἐτοιμάζονται πρὸς τὴν λείαν
καὶ πρὸς τὴν μέλλουσαν εὐωχίαν :

Γραμματικά—Σημσιολογικά

ὁ ἐπιφών.—*ō*. socius, i (sequor) ἄρσ. β' κλ.—ὀπαδός, σύμμαχος, ἑταῖρος, κοινωνός. neque καὶ nec σύνδ.—οὔτε, δέν. enim σύνδ.—γάρ, διότι. ignarus, a, um ἐπίθ. β' κλ.—ἀγνώσ τινος, ἀγνοῶν τι, ἀπειρος (ignarus sum—ἀγνοῶ). sumus ἔνεσ. τοῦ sum. ante πρόθ.—αἰτ.—πρὸ+γεν. ἔδῶ κείται ἐπιρρημ.—μέχρι τοῦδε. malum, i οὐδ. β' κλ.—κακόν, συμφορά. passi μετ. παθ. παρακ. τοῦ ἀποθετ. patior, passus sum, pati 3—πάσχω τι, ἀνέχομαι, ὑπομένω. graviora αἰτ. πληθ. οὐδεν. συγκριτ. τοῦ ἐπίθ. γ' κλ. gravis, is, e—βαρῦς, σοβαρὸς συγκρ. gravior, ius, ὑπερθ. gravissimus, a, um. dabit μέλλ. ὄρ. τοῦ do, dēdi, dātum, āre 1—δίδωμι. deus, i ἄρσ. β' κλ.—θεός. his δοτ. πληθ. τῆς δεικτ. ἀντων. hic, haec, hoc—οὗτος. quoque σύνδ.—καί, ἐπίσης, πρὸς τούτοις. finis, is ἄρσ. γ' κλ. (σπανίως θηλ.)—ὄριον, τέλος. vos ὄνομ. πληθ. τῆς προσωπ. ἀντων. β' πρόσωπ. tu. Scyllaeus, a, um ἐπίθ.—Σκυλλαῖος, ὁ τῆς Σκύλλας, ἡ Σκύλλα. rabies, αἰτ. rabiem, ἀφαιρ. rabie θηλ. γ' κλ.—ἡ τῶν κυνῶν λύσσα, μανία. penitus ἐπίρρ.—ἔνδον, βαθέως. sonantis ἀντι sonantes αἰτ. πληθ. μετ. ἔνεσ. τοῦ sono, ūi, ūtum καὶ σπανίως atum, āre 1—ἦχῶ, ἀντηχῶ. accessit ἀντι accessitis παρακ. ὄρισ. τοῦ accedo, cessi, cessum, ěre 3—προχωρῶ, πλησιάζω. scopulus, i ἄρσ. β' κλ.—σκόπελος, βράχος. Cyclopius, a, um ἐπίθ. β'—ὁ Κυκλώπειος, ὁ τοῦ Κύκλωπος. saxum, i οὐδ. β' κλ.—βράχος. experti ἐννοεῖται estis παρακ. παθ. ὄρισ. τοῦ experior, ertus sum, ĩri, 4—πειράν τινος λαμβάνω, δοκιμάζω. revocate προστ. ἔνεσ. τοῦ revoco, avi, atum, āre, 1—ἀνακαλῶ. animus i ἄρσ. β' κλ.—ψυχή, πνεῦμα θάρρους. maestus, a, um ἐπίθ. β' κλ.—κατηφής, σκυθρωπός, ἀνιαρός. timor ὄρισ, ἄρσ. γ' κλ.—φόβος. mittite προστ. ἔνεσ. τοῦ mitto, si, ssum, ěre 3—πέμπω, ἀποβάλλω. forsam (ἐκ τοῦ fors-sit-an) ἐπίρρ.—ἴσως, τάχα. haec οὐδ. πληθ. τῆς δεικτ. ἀντων. hic. olim ἐπίρρ.—ποτέ, κάποτε (ἐν τῷ παρελθόντι ἢ ἐν τῷ μέλλοντι, ὅπως ἐδῶ). meminisse ἀπαρ. παρακ. μετ. σημασ. ἔνεσ. τοῦ ἔλλειπτικοῦ ρῆμ. memini—μέμνημαι, ἐνθυμούμαι. iuvabit μέλλ. ὄρ. τοῦ iuvo, iuvi, iutum καὶ iuvatum, āre 1—ὠφελῶ, εὐφραίνω, βοηθῶ (ἐνταῦθα κείται ἀπροσώπως—θα εἶναι εὐχάριστον). per πρόθ.—διὰ+γεν. varius, a, um ἐπίθ. β' κλ.—ποικίλος. casus, us ἄρσ. δ' κλ.—πτῶσις, συντυχία, συμβάν, περιπέτεια. tot ἄκλιτος δεικτ. ἀντων.—τοσοῦτοι, τσαῦται, τσαῦτα. discrimen, ĩnis οὐδ. γ' κλ.—κρίσις, κίνδυνος, κρίσιμος στιγμή. (discrimina rerum—οἱ κρίσιμοι καιροὶ τῶν πραγμάτων, οἱ κίνδυνοι). tendimus ἔνεσ. ὄρ. τοῦ tendo, tetendi, tentum καὶ tensum, ěre 3—τείνω, σπεύδω, διευθύνωμαι.

Latium, i οὐδ. β' κλ.—τὸ Λάτιον. sedes, is θηλ. γ' κλ.—ἔδρα, θῶκος, διαμονή. ubi ἀναφ. τοπ. ἐπίρρ.—ὅπου, ἔνθα. fatum, i οὐδ. β' κλ.—θέσφατον, εἰμαρμένη, πεπορευμένον. quietas μετ. παθ. παρακ. τοῦ quiesco, iēvi, iētum, ěre 3—ἀναπαύομαι, ἡσυχάζω, (ἐδῶ κείται ἐπιθετικῶς quietae sedes—ἡσυχος διαμονή). ostendunt ἔνεσ. ὄρ. τοῦ osdendo, ndi, nsum καὶ ntum, ěre 3—δεικνύω (ἐδῶ ὑπόσχομαι—promitto). illic τοπ. ἐπίρρ.—ἐκεῖ. fas ἄκλιτον ἀπαντώμενον εἰς ὄνομ. καὶ αἰτ.—τὸ ὄσιον, τὸ προωρισμένον ὑπὸ τῶν θεῶν. regnum, i οὐδ. β' κλ.—βασίλειον. resurgere

ἀπαρ. ἔνεσ. τοῦ resurgo, resurrexi, resurrectum, ἔρε 3=ἀνεγείρωμαι, πάλιν ἀνίσταμαι. durate προστ. ἐν. τοῦ duro, avi, atum, āre 1=ἀποσκληρῶ τινα καὶ ἀμεταβάτως ὑπομένω. vos+met προστ. ἀντων. β' πρόσ. μετὰ τοῦ μορίου met=γε=ὑμᾶς αὐτοὺς, τοὺς ἑαυτοὺς σας. Τοῦτο γίνεται χάριν ἐμφάσεως (π.χ. egomet=ἔγωγε, nosmet, posmet κ.λ.π., ὅπως ἐπίσης τὸ se διπλασιάζεται sese καὶ τὸ tu λαμβάνει τὸ te tute=σύ γε). servate προστ. ἐν. τοῦ servo, avi, atum, āre, 1=σφῶζω, διατηρῶ. secundus, a, um, ἐπίθ. β'=εὐμενής, εὐνοϊκός (res secundae=εὐτυχεῖς ἡμέραι, εὐτυχία). talia οὐδ. δεικτ. ἀντων. talis, is, e=τοιούτος. vox, vocis θηλ. γ' κλ.=φωνή. refert ἐν. ὄρ. τοῦ refēro, tūli, lātum, ferre 3=ἐπαναφέρω, ἐπανάγω (voce refert=ἀναφωνεῖ). cura, ae θηλ. α' κλ.=φροντίς. ingens, ntis ἐπίθ. μονοκατάληκτον=μέγας, ὑπερμεγέθης, πελώριος. aeger, gra, grum ἐπίθ. β' κλ.=ἀσθενής, καταβεβλημένος, βαρῦθυμος. spes, spei θηλ. ε' κλ.=ἐλπὶς. vultus (vultus) us ἄρσ. δ' κλ.=ὄψις, πρόσωπον, βλέμμα. simulat ἐν. ὄρ. τοῦ simūlo, avi, atum, āre 1=προσποιῶμαι. premit ἐν. ὄρ. τοῦ premo, pressi, pressum, ἔρε 3=πιέζω, κρούπω. altus, a, um ἐπίθ. β' κλ.=ὑψηλός, βαθύς. cor, cordis οὐδ. γ' κλ.=καρδία. dolor, ōris ἄρσ. γ' κλ.=λύπη. illi ὄνομ. πληθ. τῆς δεικτ. ἀντων. ille, illa, illud=ἐκεῖνος, η, ο. se προστ. ἀντων. γ' πρόσ. κειμένη αὐτοπαθῶς=ἑαυτοῦς. praedae dot. τοῦ θηλ. α' κλ. praeda, ae=λεία. accingunt ἔνεσ. ὄρ. τοῦ accingo, nxi, nctum, ἔρε 3=ἀναζώννυμι (me accingo=ἐτοιμάζομαι). dapibus dot. πληθ. τοῦ θηλ. γ' κλ. daps, is=ἡ δαΐς, ἡ εὐχία (μόνον 3n πληθυντ.). futurus, a, um μετ. μέλλ. τοῦ sum=ὁ ἐσόμενος, ὁ μελλοντικός (ἔδῶ κεῖται ἐπιθετικῶς).

Συντακτικά—Αἰσθητικά

Ante ἰσοῦται μᾶλλον τῷ adhuc=μέχρι τοῦδε παρὰ ὡς ἐπιθετ. διορ. τοῦ malorum, ὅποτε τὸ adhuc=antiquorum. malorum γεν. ἀντικ. passi ἐπίθ. μετ. graviora σύστ. ἀντικ. ἐπεξηγούμενον διὰ τῶν κατωτέρω vos et... vos et. Διὰ τῆς ἐπαναλήψεως τῆς ἀντων. ἐξαιρεται ἡ γενναιότης τῶν ἐταίρων τοῦ Αἰνείου ὡς πολλὰ εἰδότην καὶ πολλὰ παθόντων. rabiem Scyllaeam=ad rapidam Scylleam. mittite=demittite=ἀποβάλετε. Ὁ στίχος 203 ἐπιγραμματικός. meminisse ὑποκ. τοῦ ἀπροσώπως λαμβανομένου iuvabit. ostendunt=promittunt=ὑπόσχονται. resurgere ὑποκ. τοῦ fas (est). durate ἀμεταβάτου σημ. ingentibus curis ἀφαιρ. αἰτίας aeger=tristis=περίλυπος, βαρῦθυμῶν. premit=occultat=κρούπει. simulat—premit ἐγγὺς ἡ τοποθέτησις τῶν δύο ρημάτων, ἵνα δηλωθῇ ζωηρῶς ἡ ἀντίθεσις τῆς προσποιήσεως ἀπὸ τὴν πραγματικὴν κατάστασίν του. vultu ἀφαιρ. ὄργαν. altum κατηγ. praedae—dapibus dot. σκοποῦ. daps ἀντὶ τοῦ daps.

Ῥωμαϊκὴ Ἀντιστοιχία

Βεργίλιος
O Socii,
neque enim ignari sumus
ante malorum,
graviora.
rabiem Scyllaeam.
penitus sonantis

Ὁμηρος
ὦ φίλοι,
οὐ γὰρ πῶ τι κακῶν
ἀδαήμονές εἰμεν.
οὐ μὲν δὴ τότε μεῖζον ἔπει κακόν.
βίη Ἡρακλήτη.
ἀμφὶ δὲ πέτρῃ δεινὸν βεβρῦχει.

maestum timorem.
forsam et haec olim meminisse
iuvabit.

durate.

χλωρόν δέος.
καί που τῶνδε μνησέσθαι δῖω
ἀλλ' ἠδύ τοι σωθέντα πόνων
μεμνήσθαι (Εὐριπίδης).
τλήτε, φίλοι.

Πραγματικά

enim... ignari αἰτιολογία ὑπομνήσεως τῶν προτέρων κακῶν. graviora ὑπῆρξαν σοβαρότερα τὰ δεινά, τὰ ὁποῖα ὑπέστησαν, ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ ὑπὸ τῆς τρικυμίας. his δηλ. εἰς αὐτά, τὰ ὁποῖα εἶναι ἐλαφρότερα κατὰ τὸν Αἰνεῖαν. Scyllaeam. Ἡ Σκύλλα ἦτο μυθικὸν θαλάσσιον τέρας ἔχον 12 πόδας καὶ 6 κεφαλάς, κατοικοῦσα ἐν σπηλαίῳ κειμένῳ παρὰ τὴν εἴσοδον τοῦ πορθμοῦ τῆς Μεσσηνίας καὶ κατατρώγουσα τοὺς πλέοντας ναύτας. Ἀπέναντι αὐτῆς ἐν Σικελίᾳ ἦτο ἡ Χάρυβδις, προσωποποιήσις θαλασσίου στροβίλου καταπίνοντος τὸ ὕδωρ καὶ μεθ' ὁρμῆς ἐξάγοντος αὐτό. Διὰ τοῦ μύθου ὑποδηλοῦνται ὁ μέγας κίνδυνος τῶν ναυτῶν. Ταῦτα ἱστορεῖ ὁ Αἰνεῖας ἐν τῷ III βιβλίῳ τῆς Αἰνειάδος. Cycloπια saxa βραχώδης ἀκτὴ ἐν Σικελίᾳ, τῆς ὁποίας τὰς ὄχθας καὶ τὰ ἄντρα, ὡς γειτνιαζόντα τῇ Αἴτνῃ, κατόκουν οἱ Κύκλωπες. Latium ἡ περίξ τῆς Ρώμης περιοχή, ἡ ὁποία ἐπέπρωτο νὰ κυριαρχήσῃ τοῦ κόσμου. fata αἱ ἀποφάσεις τῆς μοίρας αἱ δηλωθεῖσαι διὰ χρησμῶν καὶ οἰωνῶν. premit διὰ τὴν ἐμψύχωσιν τῶν ἑταίρων ὑποκρύπτει ὁ Αἰνεῖας τὸν φόβον καὶ τὴν ἀπελπισίαν. se accingunt praedae νοεῖται ἡ προετοιμασία διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν φρονευθεισῶν ἐλάφων.

Νόημα

Ὁ Αἰνεῖας ἐνθαρρύνων τοὺς συντρόφους τοῦ ὑπενθυμίζει, ὅτι τὰ ὅσα ὑπέστησαν δεινὰ εἶναι ἀσυγκρίτως ἀνώτερα ἐκείνων, τὰ ὁποῖα τώρα ὑφίστανται καὶ τῶν ὁποίων συντόμως οἱ θεοὶ θὰ δώσουν τὸ τέλος. Συσιστᾷ ὅθεν εἰς αὐτοὺς ψυχραιμίαν καὶ τονίζει ἐπιγραμματικῶς, ὅτι εἰς στιγμὰς εὐτυχεῖς εἶναι γλυκεῖα ἢ ἀνάμνησις τῶν δεινῶν τοῦ παρελθόντος. Πλησιάζει ἤδη ὁ χρόνος, τὸν ὁποῖον καθώρισαν οἱ χρησμοὶ καὶ οἱ οἰωνοί, καθ' ὃν θὰ φθάσουν εἰς τὸ Λάτιον, θὰ ἐπανιδρῦσουν τὸ βασίλειον τῆς Τροίας καὶ θὰ ἀναπαυθοῦν ἀπὸ τοὺς κόπους τῶν. Ἄς διασώσουν λοιπὸν τοὺς ἑαυτοὺς τῶν διὰ τὰς εὐτυχεῖς αὐτὰς ἡμέρας. Ταῦτα λέγει ὁ Αἰνεῖας καίπερ ἐνδομύχως διατηρῶν φόβον καὶ ἀπελπισίαν. Κατόπιν οἱ ἑταῖροι προετοιμάζουν τὴν ἐξ ἐλάφων λείαν πρὸς εὐωχίαν.

Περίληψις

1) Ἡ ὑπὸ τοῦ Αἰνεῖου ὑπόμνησις τῶν προτέρων δεινῶν εἰς τοὺς ἑταίρους. 2) Ἐμψύχωσις αὐτῶν. 3) Προφητεία περὶ τοῦ μέλλοντος καὶ 4) Ἐτοιμασίαι πρὸς γεῦμα.

Περίληψις στίχ. 211+253

Ἦδη οἱ ἑταῖροι τοῦ Αἰνεῖου, ἀφοῦ ἠτοίμασαν τὸ φαγητὸν καὶ ἐγευμά-

τισαν, ἤρχισαν νὰ θρηνοῦν ἀναλογιζόμενοι τοὺς ἀπολεσθέντας φίλους των. Ἐν τοσούτῳ ὁ τὰ πάντα ἐπισκοπῶν Ζεὺς ἐκ τοῦ Ὀλύμπου θεᾶται τὸ βασίλειον τῆς Λιβύης, ἣ δὲ Ἐφροδίτη περιίλυπος καὶ μετὰ δακρῶν παραπονεῖται πρὸς τὸν πατέρα της διὰ τὰ δεινοπαθήματα τοῦ Αἰνείου καὶ τῶν συντρόφων του καὶ διαπορεῖ: Ποῖοι λόγοι συνετέλεσαν, ὥστε νὰ μὴ κυριαρχήσουν τοῦ κόσμου οἱ ἀπόγονοι τῶν Τρώων, ὡς ἐκεῖνος ὑπεσχέθη, ἀλλὰ νὰ ταλαιπωροῦνται ὑπὸ μυρίων κινδύνων καὶ νὰ μὴ δύνανται νὰ πλησιάσουν εἰς τὰς Ἰταλικὰς ἀκτᾶς;

Αὕτῃ εἶναι ἡ ἀμοιβὴ τῆς εὐσεβείας; Οὕτως ἐκπληροῦται ἡ ὑπόσχεσις του;

Στίχοι 254 + 296

Ἐπιπέσεις τοῦ Διὸς εἰς τὴν Ἐφροδίτην, παραπονουμένην πρὸς αὐτὸν ὑπὲρ τῶν δεινοπαθούτων Τρώων.

Στίχοι 254 + 266

Olli sator hominum
atque deorum subridens voltu,
quo serenat
caelum tempestatesque,
libavit oscula natae,
dehinc talia fatur:
«parce metu, Cytherēa:
manent tibi
immota fata tuorum:
cernes urbem
et promissa moenia Lavini
sublimemque feres
ad sidera caeli
magnanimum Aenēam;
neque me vertit sententia.
hic tibi—fabor enim,
quando haec cura
te remordet,
et volvens longius
arcana fatorum movebo—

ingens bellum geret
Italia populosque ferōcis
contundet
moresque viris ponet

et moenia (condet),
dum viderit
tertia aestas

Πρὸς ἐκείνην ὁ πατὴρ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν θεῶν μειδιῶν διὰ τοῦ προσώπου, διὰ τοῦ ὁποῖου καθιστᾶ αἴθριον τὸν οὐρανὸν καὶ τὰς θινέλλας (καταστέλλει), ἐφίλησε τὸ μικρὸν στόμα τῆς κόρης (του), ἔπειτα (δὲ) τοιαῦτα λέγει:
Μὴ φοβεῖσαι, Κυθήρεια! παραμένουν πρὸς χάριν σου ἀμετάβλητα τὰ πεπωμένα τῶν ἰδικῶν σου θὰ ἴδῃς τὴν πόλιν καὶ τὰ ὑπεσχημένα τεῖχη τοῦ Λαβινίου καὶ μετέωρον θὰ φέρῃς μέγροι τῶν ἀστρῶν τοῦ οὐρανοῦ τὸν μεγάλθυμον Αἰνεῖαν καὶ δὲν μὲ μετέβαλεν ἡ γνώμη. Οὕτως πρὸς χάριν σου—διότι θὰ εἶπω, ἐπειδὴ αὐτὴ ἡ φροντίς σὲ πάλιν λυπεῖ, καὶ ἀνελίττων διεξοδικότερον τὰ ἀπόρρητα τοῦ πεπωμένου θὰ ἀποκαλύψω—
μέγαν πόλεμον θὰ διεξαγάγῃ εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ λαοὺς πολεμικοὺς θὰ καταβάλλῃ, καὶ τάξιν καὶ εὐνομίαν εἰς τοὺς ἄνδρας θὰ θέσῃ καὶ τεῖχη (θὰ ἰδρῶσῃ), ἕως ὅτου θὰ ἔχῃ ἴδει (αὐτὸν) τὸ τρίτον θέρος

regnantem Latio βασιλεύοντα εἰς τὸ Λάτιον
 ternaque hiberna transierint. καὶ τρεῖς χειμῶνες θὰ ἔχουν περάσει,
 subactis Rutūlis. ἀφ' ὅτου ὑποταχθῶν οἱ Ροτούλοι.

Γραμματικά—Σημασιολογικά

Ollī ἀρχαϊκὸς τύπος δοτικῆς ἀντὶ illi τῆς δεικτ. ἀντων. ille, illa, illud=ἐκεῖνος, η, ο. subridens μετ. ἔνεσ. τοῦ subridēo, risi, risum, ēre 2=ὑπογελάω, ὑπομειδιῶ. homīnum γεν. πληθ. τοῦ homo, īnis, ἄρσ. γ' κλ.=ἄνθρωπος. sator, ōris (ἐκ τοῦ sero=σπείρω, γεννῶ) ἄρσ. γ' κλ.=σπορεύς, γεννήτωρ, πατήρ. voltus (vultus), us ἄρσ. δ' κλ.=ὄψις, βλέμμα, πρόσωπον. quo ἀφαιρ. τῆς ἀναφ. ἀντων. qui. caelum, i οὐδ. β' κλ.=οὐρανός. tempestas, ātis θηλ. γ' κλ.=ὄρα, χρόνος, χειμῶν, θύελλα. serenat ἐν. ὄρ. τοῦ sereno, avi atum, āre 1=αἰθριάζω τι, γαληνεύω. osculum, i οὐδ. β' κλ.=μικρὸν στόμα, τὸ πρὸς φίλημα ἔσηματισμένον στομάτιον (ὑποκορ. τοῦ os=στόμα). libavit παρακ. ὄρ. τοῦ libo, avi atum, āre 1=σπένδω, ἀκροθιγῶς ἄπτομαί τινος, ἐπιψαύω, φιλῶ. nata, ae θηλ. α' κλ.=θυγάτηρ καὶ natus i=υἱός (ἐκ τοῦ nascor=γεννῶμαι). dehinc χρόν. ἐπίορ.=ἔπειτα. talia οὐδ. δεικτ. ἀντων. talis, is, e=τοιούτος. fatur ἔνεσ. ὄρ. τοῦ ἀποθετ. for, fatus sum, fari 1=φάσκω, φημί, λέγω. parce προστ. ἐν τοῦ parco, pererci καὶ parsi, parcitum καὶ parsum, ēre 3=φείδομαι τινος. metu dot. ἀντὶ metui τοῦ metus, us ἄρσ. δ' κλ.=φόβος (metuo=φοβοῦμαι). Cytherēa, ae θηλ. α' κλ.=Κυθέρεια, Ἀφροδίτη. manent ἔνεσ. ὄρ. τοῦ maneo, mansi, mansum, ēre 2=μένω, παραμένω. immotus, a, um ἐπίθ. β' κλ.=ἀμετακίνητος, ἀμετάβλητος (ἐκ τῆς μετοχῆς τοῦ immoveo=ἀκινήτῶ). tuorum γεν. πληθ. τῆς κτητικῆς ἀντων. β' προσώπ. (tuus). fatum, i οὐδ. β' κλ.=πεπρωμένον, θέσφατον. tibi dot. τῆς προσ. ἀντων. β' προσ. (tu). cernes μέλλ. ὄρ. τοῦ cerno, crevi, cretum, ēre 3=διακρίνω, βλέπω. urbs, is θηλ. γ' κλ.=πόλις. promissa μετ. παθητ. παρακ. τοῦ promitto, si, ssum, ēre 3=ἐπαγγέλλομαι, ὑπισχυνοῦμαι. moenia, ium οὐδ. γ' κλ. πληθ. ἄριθ.=τείχη. Lavini γεν. συνηρημένη. sublīmis, is, e ἐπίθ. γ' κλ.=μετάρσιος, μετέωρος.

feres μέλλ. ὄρ. τοῦ fero, tuli, latum, ferre 3=φέρω. sidus, ēris οὐδ. γ' κλ.=ἄστρον. magnanimus, a, um ἐπίθ. β' κλ.=μεγαθύμος, μεγαλόψυχος. me αἰτ. ἐν. προσ. ἀντων. α' προσ. (ego). sententia, ae θηλ. α' κλ.=γνώμη. vertit παρακ. ὄρ. τοῦ verito, verti, versum, ēre 3=στρέφω, τρέπω τι, μεταβάλλω. hic δεικτ. ἀντων.=οὗτος. fabor μέλλ. τοῦ for, fatus sum, fari=λέγω, ὁμολογῶ. quando ἐπίορ., ἀλλ' ἔδω αἰτιολ. σύνδ. quoniam=ἔπειδή. haec θηλ. ὄν. τῆς δεικτ. ἀντων. hic=οὗτος, αὕτη, τοῦτο. cura, ae θηλ. α' κλ.=φροντίς, μέριμνα. remordet ἐν. ὄρ. τοῦ remordēo, mordi, morsum, ēre 2=πάλιν δάκνω, λυπῶ τινα. longius ἐπίορ. συγκ. βαθ. τοῦ θετ. longe=μακρὰν (ἐκ τοῦ longus=μακρός), ὑπερθ. longissime. volvens μετ. ἔνεσ. τοῦ volvo, volvi, volutum, ēre 3=κυλινδῶ, ἀνελίττω, ἀναπτύσσω. arcanum, i οὐδ. β' κλ.=τὸ ἀπόρρητον, τὸ μυστήριον (ἐκ τοῦ arceo=κωλύω). movebo μέλλ. ὄρ. τοῦ moveo, movi, motum, ēre 2=κινῶ, ἐγείρω, ἀποκαλύπτω. bellum, i οὐδ. β' κλ.=πόλεμος. ingens, ntis

(οὐδ.) ἐπίθ. μονοκατ.=μέγας, ὑπερμεγέθης. geret μέλλ. ὄρ. τοῦ gero, gessi, gestum, ἔρε 3=ἄγω, φέρω, διεξάγω. Italia ἄφαιρ. populus, ἰ ἄρσ. β' κλ.=λαός. ferōcis ἀντὶ ferōces αἰτ. πληθ. τοῦ μονοκαταλ. ἐπιθ. γ' κλ. ferox, ōcis=ἄγριος, πολεμικός. contundet μέλλ. ὄρ. τοῦ contundo, tūdi, tūsum, ἔρε 3=συντριβῶ, καταβάλλω, νικῶ. mos, mōris ἄρσ. γ' κλ.=ἔθος, συνήθεια, νόμος. viris δοτ. πληθ. τοῦ vir, ἰ ἄρσ. β' κλ.=ἄνθρωπος. ponet μέλλ. ὄρ. τοῦ pono, posūi, posītum, ἔρε 3=τίθημι. tertius, a, um ἄριθμ. τακτ.=τρίτος. dum χρόν. σύνδ.=ἕως ὅτου. Latio ἄφαιρ. regnantem μετ. ἐν. τοῦ regno, avī, atum, āre 1=βασιλεύω. viderit τετελ. μέλλ. τοῦ video, vidī, visum, ἔρε 2=βλέπω. aestas, atis θηλ. γ' κλ.=θέρος, ἔτος. terni, ae, a ἄριθμ. διανεμητικὸν (ἐδῶ κεῖται ἀντὶ tres=τρεις). transierint τετελ. μέλλ. τοῦ transēo, īi, ītum, īre 4=παρόρχομαι, διαβαίνω. Rutūli, ōrum ἄρσ. β' κλ.=οἱ Ρούτουλοι, Ρουτούλοι, Ρότολοι. hibernus, a, um (hiems=χειμῶν) ἐπίθ. β' κλ.=χειμερινός (hiberna, ōrum οὐδ.=τὰ χειμάδια, χειμῶνες). subactis μετ. παθητ. παρακ. τοῦ subīgo (sub+ago), subēgi, subāctum, ἔρε 3=ὑπάγω, ὑποτάσσω.

Συντακτικά—Αἰσθητικά

Olli ἀντικ. sator μεταφορά. voltu. ἄφαιρ. ὄργαν. Ἡ εἰκὼν αὕτη συνήθης παρὰ ποιηταῖς ἐνέχει ποιητικὴν γραφικότητα. Παρ' Ὀμήρῳ «ἦ καὶ κυανέησιν ἐπ' ὄφροῦσι νεῦσε Κρονίων...». serenat caelum tempestates que σχῆμα ζεύγματος, διότι πρέπει νὰ νοηθῆ ἄλλο σῆμα εἰς τὸ tempestates. patae ἐνέχει ἔμφασιν, διότι προηγήθη τὸ olli. dehinc λόγω συνιζήσεως τονιστέα μονοσυλλάβως ἢ λέξις. metu ἀντικ. τοῦ parce. parce metu=noli metuēre=μὴ φοβοῦ. tibi δοτ. χαριστική. immota κατηγ. urbem=moenia σχῆμα ἐν διὰ δυοῖν ἀντὶ promissa moenia urbis Lavini. sublimem κατηγ. tibi δοτ. ἠθική. remordet=iterum mordet μεταφορά. volvens μεταφορὰ ἐκ τοῦ βιβλίου, ὅπερ ἀνεγινώσκειτο ἀνελιττόμενον. ingens κατηγ. τοῦ bellum. Italia ἀντὶ in Italia. ἄφαιρ. τῆς ἐν τόπῳ στάσεως. ferocis=bellicosos=πολεμικούς. contundet=superabit=θα καταβάλλῃ. mores=moenia ponet σχῆμα ζεύγματος. dum... viderit... transierint χρόν. πρότ. regnantem κατηγορ. μετ. Latio ἀντὶ in Latio ἄφαιρ. ἐν τόπῳ στάσεως. aestas=hiberna συνεκδοχὴ ἀντὶ annus (δηλ. τὸ μέρος ἀντὶ τοῦ ὅλου). terni ἀντὶ tres. subactis Rutulis δοτ. τῆς ἀναφορᾶς=ex quo Rutūli subacti erunt αὕτη συναπτέα τῷ transierint.

Ὀμηρικὴ Ἀντιστοιχία

Βεργίλιος

subridens.

sator hominum atque deorum.

magnanimus.

Ὀμηρος

τὴν δ' ἐπιμειδῆσας προσέφη
νεφεληγερέτα Ζεὺς.

πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε.

μεγάθυμος, μεγαλήτωρ.

Πραγματικά

olli έννοιε τὴν παραπονεθεῖσαν Ἀφροδίτην ὑπὲρ τῶν Τρώων, ὅπως παρ' Ὀμήρῳ ἢ Ἀθηναῖ ὑπὲρ τῶν Ἀχαιῶν. patae ἢ Ἀφροδίτη κατὰ τὸν Ὀμηρον ἦτο κόρη τοῦ Διὸς καὶ τῆς Διώνης. Ἄλλος μῦθος παριστᾷ αὐτὴν ἐκ τοῦ ἀφροῦ τῶν κυμάτων ἐξερχομένην (ιδεὲ τὰ ἐπιθ. ἀφρογενής, ποντογενής, ἀναδυομένη). Kytherēa διότι κατὰ μεταγενεστέραν παράδοσιν ἐπιστεύετο, ὅτι ἡ Ἀφροδίτη ἀνεδύθη ἐκ τῶν κυμάτων τῆς νήσου τῶν Κυθήρων, ἔνθα καὶ ἐλατρεύετο. immoia έννοιε τὴν ἀμετάτρεπτον περὶ τοῦ Αἰνείου βουλὴν τῶν θεῶν. tuorum τῶν Τρώων ὡς προστατευομένων ὑπὸ τῆς Ἀφροδίτης. urbem τὸ Λαβίνιον, ὅπερ ὁ Αἰνεῖας θὰ ἐκτιζεν. sublimem θεωρεῖται ἀπάντησις εἰς δοθεῖσαν ὑπόσχεσιν τοῦ Διὸς, ὅτι θὰ παραχωρήσῃ τὴν ἀκρόπολιν τοῦ οὐρανοῦ. hic δηλ ὁ Αἰνεῖας. ferocis δηλ. τοὺς Ροτούλους καὶ Τυρρηνοὺς. Rutulis οἱ Ροτούλοι, πολεμικὸς λαὸς τοῦ Λατίου, ἐπολέμησε κατὰ τῶν Τρώων τῇ προτροπῇ τοῦ βασιλέως Τούρου, ὡς μνημονεύεται εἰς τὰ τελευταῖα βιβλία τῆς Αἰνεΐδος.

Νόημα

Ὁ Ζεὺς ἀπαντῶν εἰς τὰ διατυπωθέντα παράπονα ὑπὸ τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἀφροδίτης, ἀφοῦ ἐμειδίασε καὶ ἠσπᾶσθη αὐτὴν, παρέσχε τὴν διαβεβαίωσιν, ὅτι δὲν ἠλλάξε γνώμην καὶ ὅτι ἡ ἀπόφασίς του περὶ τοῦ Αἰνείου καὶ τῶν δεινοπαθούτων Τρώων παραμένει ἀμετάβλητος. Αἱ ὑποσχέσεις του περὶ τῆς πόλεως τοῦ Λαβινίου θὰ ἐκπληρωθοῦν. Κατόπιν ὁμιλῶν ἐκτενεστέρον ὁ Ζεὺς προλέγει εἰς τὴν Ἀφροδίτην, ἡ ὁποία ἰδιαιτέρως ἐνδιαφέρεται ὑπὲρ τῶν Τρώων, ὅτι ὁ Αἰνεῖας θὰ διεξαγάγῃ σκληρόν, ἀλλ' ἐνδοξον ἀγῶνα εἰς τὴν Ἰταλίαν, θὰ συντριψῇ πολεμικοὺς λαοὺς, θὰ εἰσαγάγῃ τάξιν καὶ εὐνομίαν, θὰ κτίσῃ τείχη καὶ θὰ βασιλεύσῃ εἰς τὸ Λάτιον. Ἡ δόξα του θὰ φθάσῃ μέχρι τοῦ οὐρανοῦ.

Περίληψεις

1) Διαβεβαίωσις τοῦ Διὸς πρὸς τὴν Ἀφροδίτην περὶ τῶν ἀμεταβλήτων αἰσθημάτων του διὰ τοὺς Τρώας καὶ 2) Προφητεία αὐτοῦ περὶ τοῦ ἐνδόξου μέλλοντος τοῦ Αἰνείου.

§ 267+277

At puer Ascānīus,
cui nunc additur
cognōmen Iulo—
Iulus erat (cognōmen),
dum Iliā res
stetit regno—
triginta magnos orbis
volvendis mensibus
imperio explebit
regnumque transfēret
ab sede Lavini

Ἄλλ' ὁ υἱὸς (του) Ἀσκανίους,
εἰς τὸν ὁποῖον τῶρα προστίθεται
τὸ ἐπώνυμον τοῦ Ἰούλου—
Ἴλος ἐπωνομάζετο,
ἐφ' ὅσον τὸ κράτος τῆς Τροίας
ἵστατο εἰς τὸ ἕψος τῆς δυνάμεώς του—
τριάκοντα μεγάλα ἔτη
μὲ τὴν περιστροφὴν τῶν μηνῶν
ἐν τῇ ἀρχῇ θὰ συμπληρώσῃ
καὶ τὸν θρόνον θὰ μεταφέρῃ
ἀπὸ τῆς ἔδρας τοῦ Λαβινίου

et multa vi
 muniet Albam Longam.
 hic iam ter centum
 totos annos regnabitur
 sub Hectorea gente,
 donec regina sacerdos Ilia
 gravis Martē dabit
 partu geminam prolem.
 inde laetus fulvo tegmine
 nutricis lupae
 Romulus excipiet gentem
 et condet Mavortia moenia
 Romanosque dicet
 de suo nomine.

καὶ ἰσχυρῶς
 θὰ ὀχυρώσῃ τὴν Ἄλβαν Λόγγαν.
 Ἐνταῦθα εὐθύς ἔπειτα τριακοσίους
 ὄλους ἐνιαυτοὺς θὰ διατηρηθῇ ἡ βασιλεία
 ὑπὸ τὸ Ἐκτόρειον γένος,
 μέχρις ὅτου ἡ βασιλόπαις ἱέρεια Ἰλία
 ἔγκυος ἐκ τοῦ Ἄρεως δώσῃ
 διὰ τοκετοῦ δίδυμον γόνον.
 Κατόπιν περιχαρῆς διὰ τὸ ξανθὸν δέσμα
 τῆς τροφοῦ λυκαίνης
 ὁ Ρωμύλος θὰ διαδεχθῇ τὸ γένος
 καὶ θὰ κτίσῃ τὰ Ἀρήια τεῖχη
 καὶ τοὺς Ρωμαίους θὰ ὀνομάσῃ
 ἀπὸ τοῦ ὀνόματός του.

Γραμματικά—Σημαιολογικά

At ἀντιθ. σύνδ.=ἀτάρ, ἀλλά. puer, i ἄρσ. β' κλ.=παῖς, υἱός. Asca-
 pius, i, ἄρσ. β' κλ.=ὁ Ἀσκάνιος. cui δοτ. ἐν τῆς ἀναφ. ἀντων. qui. nunc
 ἐπίρρ.=νῦν, ἤδη. cognōmen, īnis οὐδ. γ' κλ.=ἐπίκλησις. ἐπώνυμον. Iu-
 lus, i, ἄρσ. β' κλ.=ὁ Ἰούλος, Ἰλος. additur ἐνεσ. παθητ. ὄρ. τοῦ addo,
 addīdi, dītum, ἐρε 3=προσθέτω. dum χρον. σύνδ.=ἐνῶ, ἐφ' ὅσον, ἕως
 ὅτου. res rei θηλ. ε' κλ.=πρᾶγμα, κράτος. Pius, a, um ἐπίθ.=Ἰλιακός, Τρωι-
 κός. stetit παρακ. ὄρισ. τοῦ sto, stēti, stātum, āre 1=ἔστηκα, ἔμπεδός
 εἰμι, ἴσταμαι. regnum, i οὐδ. β' κλ.=βασιλεία, ἡγεμονία, ἀρχή. triginta
 ἀριθμ. ἀπόλυτον=30. magnus, a, um ἐπίθ.=μέγας, συγκρ. maior, ius
 ὑπερθ. maximus, a, um. orbis ἀντι orbes αἰτ. πληθ. τοῦ orbis, is ἄρσ. γ'
 κλ.=ρόμβος, κύκλος, ἔτος. volvendis γερονδῖβον τοῦ volno, volvi, volu-
 tum, ἐρε 3=κυλινδῶ, περιστρέφω. mensis, is ἄρσ. γ' κλ.=μήν. imperium
 i οὐδ. β' κλ.=ἀρχή, ἐξουσία. explebit μέλλ. ὄρ. τοῦ expleo, ἐνι, ētum,
 ēre 2=ἐκπληρῶ, συμπληρῶ. sedes, is θηλ. γ' κλ.=θῶκος, ἔδρα, πρω-
 τεύουσα. transferet μέλλ. ὄρ. τοῦ transfēro, transtūli, translātum, trans-
 ferre 3=μεταφέρω. multa ἄφ. τοῦ ἐπιθ. β' κλ. multus, a, um=πολύς.
 vi ἄφαιρ. τοῦ ἔλλειπτικοῦ vis=δύναμις (αἰτ. vim). muniet μέλλ. ὄρ. τοῦ
 munio, īvi, ītum, īre 4=ὀχυρώνω. hic ἐπίρρ. τοπ.=ἐνταῦθα. iam ἐπίρρ.
 χρον.=ἤδη, εὐθύς ἔπειτα. ter ἀριθμ. ἐπίρρ.=τρῖς. centum ἀριθ. ἀπόλ.=
 ἑκατὸν (ter centum=trecēnti ἢ trecēni, ae, a=300). totus, a, um ἀντων.
 ἐπίθ.=πᾶς, ὁλόκληρος (γεν. totius, δοτ. toti, αἰτ. totum, am, um). regna-
 bītur μέλλ. παθ. ὄρ. τοῦ regno α' συζ.=βασιλεύω (ἐδῶ κεῖται ἀπροσώ-
 πως regnabitur=θὰ ὑπάρξῃ, θὰ διατηρηθῇ ἡ βασιλεία). annus, i, ἄρσ. β'
 κλ.=ἔτος. gens, ntis θηλ. γ' κλ.=ἔθνος, γένος, γενεά. sub πρόθ.+ἄφαιρ.=
 ὑπὸ+αἰτ. donec χρον. σύνδ.=μέχρις ὅτου. reginus, a, um ἐπίθ. β'=βασιλῆος,
 βασιλικός. sacerdos, ōtis ἄρσ. καὶ θηλ. γ' κλ.=ἱερεὺς, ἱέρεια. Mars, rtis
 ἄρσ. γ' κλ.=ὁ Ἄρης. gravis, is, e ἐπίθ. γ' κλ.=βαρὺς, ἐγκύμων, ἔγκυος.
 geminus, a, um ἐπίθ.=δίδυμος. partus, us ἄρσ. δ' κλ.=τοκετός. dabit
 μέλλ. τοῦ do. proles, is θηλ. γ' κλ.=γόνος. (gemina proles=δίδυμοι, α).

Πία, αε θηλ. α' κλ.=Ἰλία. inde χρόν. ἐπίρω. =ἐντεῦθεν κατοπιν. lupa, αε θηλ. α' κλ.=λύκαινα. fulvus, α, um ἐπίθ. β' κλ.=πυρρός, ξανθός. nutritrix, icis (ἐκ τοῦ nutritio=τρέφω) θηλ. γ' κλ.=τροφός. tegmen, inis (ἐκ τοῦ tego=στέγω, καλύπτω) οὐδ. γ' κλ.=κάλυμμα, δέρμα. lactus, α, um ἐπίθ. β' =εὐφρόσυνος, περιχαρής. excipiet μέλλ. ὄρισ. τοῦ excipio, cēpi, cēptum, ἔρε β=διαδέχομαι. Mavortius, α, um ἀρχαϊκόν (ἀντι Martius, α, um) ἐπίθ. β' =Ἄρηιος, ὁ τοῦ Ἄρεως. condet μέλλ. ὄρ. τοῦ condo, condidi, conditum, ἔρε β=ἰδρύνω, κτίζω. moenia, ium οὐδ. γ' κλ.=τείχη. suus, α, um κτητικὴ ἀντων. γ' προσ.=ὁ ἑαυτοῦ, ὁ ἰδικός του. de πρόθ.+ἀφαιρ. =περί, ἐκ+γεν. nomen, inis οὐδ. γ' κλ.=ὄνομα. dicet μέλλ. ὄρ. τοῦ dico, xi, ctum, ἔρε β=λέγω, ὀνομάζω.

Συντακτικά—Διόδητικά

at ἀντίθεσις πρὸς τὸ ἐν στίχῳ 261 hic. nunc ἀντίθεσις ἐν σχέσει πρὸς τὴν προτέραν προσηγορίαν. Iulo κατηγορ. καθ' ἕλξιν πρὸς τὸ cui. stetit δηλ. incolumis=ἀβλαβές. dum... stetit χρόν. πρότ. regno (μεταφορά), ἀφαιρ. τοπικὴ ἀντι in regno. volvendis=volventibus=περιοδικῶς ἐπανερχομένων (τὸ νολνο μέσης σημ.). Παρ' Ὀμήρῳ «περιτελλομένων ἐνιαυτῶν» imperio ἀφαιρ. τοπικὴ. Ascanius ὑποκ. τοῦ explebit. multa vi ἀφαιρ. τροπικὴ. Longam Alvam συμφώνως πρὸς τὴν ἀρχαϊκὴν τῶν λέξεων ἐκολουθίαν προηγεῖται τὸ ἐπιθετον (ιδέ: bona dea, sacra via, κ.λ.π.). regnabitur κεῖται ἀπροσώπως. gente sub Hectorea ἀντι τοῦ gente sub Troiana. Πία=Troiana. donec... dabit χρόν. πρότ. sacerdos παράθεσις. Marte ἀφαιρ. ποιητ. αἰτίου. gravis=gravida=κυφοροῦσα. partu ἀφαιρ. ὄργαν. tegmine ἀφαιρ. αἰτίας.

Πραγματικά

Ascanius μικρὸς υἱὸς τοῦ Αἰνείου γεννηθεὶς ἐκ τῆς Κρεούσης, ἧς τὰ ἴχνη ἐγάθησαν ἐν Τροίᾳ μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Αἰνείου. Πυρ οὕτως ἐκαλεῖτο καὶ εἰς ἀπὸ τοὺς υἱοὺς τοῦ Τρωός. Ὁ Ἰούλιος δὲ Καῖσαρ ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος εἰσηγητὴς τῆς γνώμης τῆς ἀπὸ τοῦ Ἰούλου καταγωγῆς τῆς Ἰουλίας γενεᾶς. magnos orbis οὕτω καλοῦνται οἱ κύκλοι τοῦ ἐνιαυτοῦ, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς μικροτέρους κύκλους τῶν μηνῶν, οἵτινες ἀπαρτίζουσι τὸν ἐνιαυτόν. transferef—muniēt τὸ νόημα ἔχει οὕτω: Ἐ Ἀσκάσιος θὰ βασιλεύσῃ ἐπὶ 30 ἔτη τοῦ Λαβίνιου, κατοπιν θὰ κτίσῃ τὴν Ἄλβαν Λόγγαν, ἔνθα καὶ θὰ μεταφέρῃ τὴν ἔδραν τοῦ βασιλείου του. Ὡστε τρεῖς πρωτενοῦσας θὰ ἀποκτήσουσι οἱ Τρῶες 1) τὸ Λαβίνιον, 2) τὴν Ἄλβαν Λόγγαν καὶ 3) τὴν αἰωνίαν πόλιν, τὴν Ρώμην. Hic δηλ. ἐν τῇ Ἄλβᾳ Λόγγᾳ. ter centum. Ὁ Αἰνεῖας θὰ βασιλεύσῃ ἐπὶ 3 ἔτη, ὁ Ἀσκάσιος ἐπὶ 30 καὶ οἱ Ἄλβανοὶ βασιλεῖς ἐπὶ 300. Σημείωσον τοὺς ἀριθμητικοὺς συνδυασμοὺς τοῦ 3 ὡς ἱεροῦ ἀριθμοῦ. sum Hectorea ὁ Ἐκτώρ ὡς μέγιστος ἦρως ἐκπροσωπεῖ τοὺς Τρῶας.

Πία εἶναι ἡ Πέα Σιλβία ὡς καταγομένη ἐκ Τρωικοῦ γένους, τῆς γενεᾶς τοῦ Ἰούλου, κατὰ μετάφρασιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Πέα Ἰδαία (Ἰδη=δάσος, silva). Οὕτως ὀνομάζετο καὶ ἡ θεὰ Κυβέλη.

Ἡ Πέα Σιλβία ἦτο θυγάτηρ τοῦ βασιλέως τῆς Ἄλβας Λόγγας Νουμίτωρος, ὅστις ἐξεθρονίσθη ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀμουλίου. Ἐπειδὴ ὁμοῦς ὁ Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Ἄμουλιος δὲν ἤθελε νὰ γεννηθῆ ἀπόγονος ἐκ τοῦ Νουμίτωρος ἐξηνάγκασε τὴν κόρην τοῦ ἀδελφοῦ του Ρέα νὰ γίνῃ Ἐστιάς, ἡ ὁποία ὡς ἐκ τούτου ὑπεχρεοῦτο νὰ διατηρήσῃ τὴν παρθεναίαν. Ἄλλὰ κατὰ τὸν μῦθον αὕτη ἐγέννησεν ἐκ τοῦ Ἄρεως δίδυμα τέκνα, τὸν Ρωμύλον καὶ τὸν Ρέμον, τοὺς ὁποίους λύκαινα (σύμβολον τῆς Ρωμαϊκῆς Πολιτείας), ἐξέτρφε διὰ τοῦ γάλακτος παρὰ τὴν ἀκτὴν τοῦ Τιβέρεως, ὅπου ἐρρίφθησαν ὑπὸ τοῦ Ἄμουλίου. Βραδύτερον ὑπὸ ποιμένος ἀνετρέφοντο, μέχρις ὅτου, ἀνδρωθέντες καὶ τὴν καταγωγὴν των μαθόντες, τὸν μὲν Ἄμουλιον ἐφόνευσαν, τὸν δὲ Νουμίτωρα ἀποκατέστησαν εἰς τὸν θρόνον. *geminam prolem* δηλ. τὸν Ρωμύλον καὶ Ρέμον. *gentem* δηλ. τοῦ Αἰνείου καὶ θὰ συνεχίσῃ αὐτὸ ἀπὸ τῆς Ἄλβας ἐν τῇ Ρώμῃ. Τῆς Ἄλβας κληρονόμος ὑπῆρξεν ἡ Ρώμη. *Fulvo tegmine* μετὰ τὸν θάνατον τῆς Λυκαίνης ὁ Ρωμύλος ἀφήρεσε τὸ δέρμα αὐτῆς καὶ περιχαρῆς ἐνεδύθη εἰς ἀνάμνησιν καὶ εὐγνωμοσύνην. *Manortia* διότι ὁ Ρωμύλος ἦτο υἱὸς τοῦ Ἄρεως. *Romanos dicit* ἐξηγήσις ἐτυμολογικῆ.

Νόημα

Μετὰ τὸν Αἰνείαν ὁ υἱὸς του Ἀσκανίος, ὅστις ἤδη ἐπονομάζεται Ἰούλος, θὰ βασιλεύσῃ ἐπὶ 30 ἔτη καὶ κατόπιν ἐκ τοῦ Λαβινίου θὰ μεταφέρῃ τὴν ἔδραν εἰς τὴν Ἄλβαν Λόγγαν, τὴν ὁποίαν ἰσχυρῶς θὰ ὀχυρώσῃ. Κατόπιν ἐπὶ 300 ἔτη θὰ διατηρηθῆ τὸ Τρωικὸν γένος, μέχρις ὅτου ἡ Ρέα Σιλβία γεννήσῃ ἐκ τοῦ Ἄρεως τὸν Ρωμύλον καὶ τὸν Ρέμον. Διάδοχος τοῦ Τρωικοῦ γένους—μὲ ὑπερηφάνειαν δι' αὐτὸ—θὰ εἶναι ὁ Ρωμύλος, ὅστις θὰ κτίσῃ πόλιν, εἰς τὴν ὁποίαν θὰ χαρίσῃ τὸ ὄνομά του. Καὶ ἡ πόλις αὕτη εἶναι ἡ Ρώμη.

Περίληψις

Συνέχισις τῆς προφητείας τοῦ Διὸς περὶ τῶν διαδόχων τοῦ Αἰνείου Ἀσκανίου καὶ Ρωμύλου.

Στίχοι 278+285

His ego nec metas
nec tempora rerum pono;
imperium sine fine dedi.
quin aspēra Juno,
quae nunc mare terrasque
caelumque metu fatigat,

refēret consilia in melius
mecumque fovebit Romanos
rogatam gentemque
dominos rerum.
Sic placitum (mihi est).
Veniet aetas

Εἰς τούτους ἐγὼ οὔτε ὅρια
οὔτε χρόνους τῆς κυριαρχίας θέτω
(διότι) τὸ κράτος ἄνευ τέλους ἔχω δώσει.
Ἄλλ' ὅμως καὶ ἡ σκληρὰ Ἥρα,
ἡ ὁποία τώρα τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν
καὶ τὸν οὐρανὸν ἐκ φόβου διαρκῶς τα-
ράσσει,

θὰ μεταβάλλῃ γνώμην ἐπὶ τὸ βέλτιον
καὶ μετ' ἐμοῦ θὰ περιθάλλῃ τοὺς Ρωμαίους,
δηλαδή τὸ τηβεννοφόρον γένος,
(ὥστε νὰ καταστήσῃ) κυρίους τοῦ κόσμου.
Τοιοῦτοτρόπως ἀπεφάσισα.
Θὰ ἔλθῃ καιρὸς

labentibus lustris	παροχομένων τῶν ἐτῶν,
cum domus Assarāci	ὅτε ὁ οἶκος τοῦ Ἀσσαράκου
premet servitio	θὰ πιέση διὰ δουλείας
Phthiam clarasque Mycēnas	τὴν Φθίαν καὶ τὰς ἐνδόξους Μυκῆνας
ac dominabitur victis Argis.	καὶ θὰ δεσπόσῃ τοῦ ἡττηθέντος Ἄργους.

Γραμματικά—Σημασιολογικά

His δοτ. πληθ. τοῦ hic. meta, ae θηλ. α' κλ.=κῶνος, τέμα, ὄριον σκοπός. tempus, ὄρις οὐδ. γ' κλ.=χρόνος. pono, posui, positum, ἔρε 3=θέτω. imperium, i οὐδ. β' κλ.=ἀρχή, ἐξουσία, κράτος. sine πρόθ. + ἀφαιρ. =ἀνευ + γεν. finis, is ἄρσ. καὶ θηλ. γ' κλ.=ὄριον, τέλος. dedi παρακ. ὄρ. τοῦ do, dedi, datum, āre 1=δίδωμι. quin (ἐκ τοῦ qui+ne) σύνδ.=ὅστις οὐ, ὥστε μή, ἀλλὰ καί. asper, ēra, ērum ἐπίθ. β' κλ.=ὄργιλος, τραχὺς, σκληρός. Iuno, ὄνις θηλ. γ' κλ.=Ἥρα. quae θηλ. ἀναφ. ἀντων. (qui). mare, is οὐδ. γ' κλ.=θάλασσα. terra, ae θηλ. α' κλ.=γῆ, ξηρά. metus, us ἄρσ. δ' κλ.=φόβος. caelum, i οὐδ. β' κλ.=οὐρανός. fatigo, avi, atum, āre 1=καταπονῶ, διαρκῶς ταράσσω. consilium, i οὐδ. β' κλ.=βουλή, σκέψις, ἀπόφασις. melius ἐπίθ. συγκρ. βαθμ. οὐδ. γένους τοῦ bonus, a, um=καλός, ἀγαθός, συγκρ. melior, us ὑπερθ. optimus, a, um. referet μέλλ. ὄρ. τοῦ refero, tūli, lātum, ferre 3=ἐπιαναφέρω, μεταβάλλω. mecum (=cum me)=μετ' ἐμοῦ ἢ προσωπ. ἀντων. μετὰ τῆς προθ. cum (προβλ. tecum, secum). fovebit μέλλ. ὄρ. τοῦ foveo, fōvi, fotum, ēre 2=θάλπω, θεραπεύω, εὐνοῶ. dominus, i ἄρσ. β' κλ.=κύριος, δεσπότης. res, rerum, (πληθ.) =orbis terrarum=οἰκουμένη, κόσμος. que=δηλαδή. togatus, a, um ἐπίθ. β' =ὁ τηβεννοφόρος (ἐκ τοῦ toga=τήβεννος). sic ἐπίρρ.=οὕτω. placitum (est) παρακ. ὄρ. τοῦ placēo, ūi, ūtus sum, ēre 2=ἀρέσκω τινὶ καὶ ἀπροσώπως, ὡς ἐδῶ, placet, placuit, καὶ placitum est, ēre 2=δοκεῖ τινι, ἀπεφάσισέ τις. veniet μέλλ. ὄρ. τοῦ venio, veni, ventum, ire 4=ἔρχομαι. lustrum, i (ἐκ τοῦ luceo) οὐδ. β' κλ.=καθαρισμός τῶν πολιτῶν, πενταετία, ἔτος (ἐδῶ). labentibus ἀφαιρ. μετοχῆς ἔνεσ. τοῦ ἀποθ. ῥήμ. labor, larpus sum, labi 3=ὀλισθαίνω, φέρομαι, παρέρχομαι. aetas, ātis θηλ. γ' κλ.=ἡλικία, χρόνος, ἐποχή. cum χρον. σύνδ.=ὅτε. domus, us θηλ. δ' κλ.=δόμος, οἶκος (σχηματίζει ὄμως τὴν ἀφαιρ. ἐν. καὶ γεν. καὶ αἰτ. πληθ. κατὰ τὴν β' κλίσιν). Assarācus, i ἄρσ. β' κλ.=ὁ Ἀσσαράκος. Phthia, ae θηλ. α' κλ.=ἡ Φθία. clarus, a, um ἐπίθ. β' κλ.=ἐνδοξος, περίφημος. Mycēnae, ārum θηλ. α' κλ.=αἱ Μυκῆναι. servitium, i οὐδ. β' κλ.=δουλεία. premet μέλλ. ὄρ. τοῦ premo, pressi, pressum, ēre 3=πιέζω (premo servitio=ὑποδουλῶ). victis μετ. παθ. παρακ. τοῦ vinco, vici, victum, ēre 3=νικῶ. dominabitur μέλλ. ὄρ. τοῦ ἀποθετ. dominor, atus sum, āri 1=δεσπόζω, κυριαρχῶ. Argi, ὄrum (πληθ. ἀριθ). β' κλ.=τὸ Ἄργος.

Συντακτικά

His - metas - tempora ἀντικ. rerum συναπτόν τῶ metas καὶ tempora. metas=terminos. sine fine=infinutum τοπικῶς καὶ χρονικῶς. dedi ὁ παρακ. ἐτέθη, διότι πρό...αι περὶ γεγονότος τετελεσμένου. quin... δι' αὐτοῦ εἰσάγεται κάτι σημαντικόν, δηλ. ὁ ἐξευμενισμός τῆς ὄργισμένης Ἥρας.

metu ἀφαιρ. αἰτίας. mare—terrasque—caelumque ἀντικ. (πολυσύνδετον). Fatigat=vehat=requiescere non sinit. gentemque διὰ τοῦ que ἐπιφέρεται ἀκριβέστερος διορισμός τοῦ Romanos. dominos προληπτικὸν κατηγ. rerum γεν. ἀντικ. placitum (est) ἀπροσώπως=decrevī=ἀπεφάσισα. labentibus lustris ἀφαιρ. ἀπόλυτος χρονικὴ=περιτελλομένων τῶν ἐνιαυτῶν, ἐν τῇ προόδῳ τῶν ἐτῶν. cum... premet χρόν. πρῶτ. servitio ἀφαιρ. ὀργανικὴ. victis Argis (ἀφαιρ.) ὡς ἀντικ. τοῦ dominabitur.

Πραγματικά

his ἐννοεῖ τοὺς Ρωμαίους. sine fine ἡ αἰωνιότης τῆς Ρώμης ἄνευ χρόνου καὶ τόπου (πρὸβλ. *ἡ αἰωνία πόλις*). Τοῦτο δίδει ὁ Ζεὺς κατὰ τὰ ὑπὸ τῶν Μοιρῶν ὀρισμένα καὶ οὐχὶ περισσότερα. metu μήπως ἔλθῃ ὁ Αἰνείας εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ ἰδρῶσῃ κράτος μέλλον νὰ καταστρέψῃ τὴν Καρχηδόνα, τὴν ὁποίαν ἐπροστάτευν. fovebit ἡ εὐνοια θὰ συντελέσῃ, ὥστε νὰ καταστοῦν κυρίαρχοι τῆς οἰκουμένης. toga ἡ τήβεννος ἦτο τὸ ἐθνικὸν ἔνδυμα τῶν Ρωμαίων, λευκὸν καὶ ποδηῆρες, ὅπως τὸ Ἑλλην. ἱμάτιον. lustrum ὁ κατὰ πενταετηρίδα ὑπὸ τῶν τιμητῶν ἐπιτελούμενος καθαρισμὸς τῶν πολιτῶν μετὰ τὴν συντέλειαν τῶν τιμῆσεων. Assarācus οὗτος ἦτο ἀάππος τοῦ Ἀγχιῶνου καὶ πρόπαππος τοῦ Αἰνείου (ἐπομένως οἱ ἐκ τῶν Τρώων καταγόμενοι Ρωμαῖοι). Phthia ἡ γνωστὴ Φθία, ἡ πατρίς τοῦ Ἀχιλλέως, ἐν Θεσσαλίᾳ. Mysēnae αἱ Μυκῆναι, ἡ πρωτεύουσα τοῦ κράτους τοῦ Ἀγαμέμνονος. Διὰ τῆς Φθίας, τῶν Μυκηνῶν καὶ τοῦ Ἀργους δηλοῦται ποιητικῶς ὅλη ἡ Ἑλλάς ἢ ὑποταγεῖσα εἰς τὴν Ρώμην τῷ 146 π. Χ. Argi τὸ Ἀργος ἐν Πελοποννήσῳ, ἡ καθέδρα τοῦ Διομήδους.

Νόημα

Τὸ κράτος τῶν Ρωμαίων χρονικῶς καὶ τοπικῶς θὰ εἶναι ἀπεριόριστον. Ἀρκεῖ νὰ λεχθῇ ὅτι ἡ ἰδία, ἡ σκληρὰ καὶ μνησίκακος Ἥρα θὰ συντελέσῃ, ὥστε οἱ Ρωμαῖοι νὰ καταστοῦν κοσμοκράτορες. Μάλιστα δὲ θὰ ὑποτάξῃ καὶ τὴν Ἑλλάδα, τὴν πατρίδα τοῦ Ἀχιλλέως, τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ τοῦ Διομήδους.

Περιλήψεις

1) Τοπικὴ καὶ χρονικὴ κυριαρχία τῆς Ρώμης. 2) Μεταβολὴ διαθέσεων Ἥρας καὶ 3) Ὑποταγὴ καὶ τῆς Ἑλλάδος.

Στίχοι 286+296

Nascetur pulchra origine
Troianus Caesar,
qui terminet
imperium Oceano,
famam astris,
Iulius, nomen demissum
a magno Iulo.
Hunc tu olim caelo

Θὰ γεννηθῆ ἕξ ἐπιφανοῦς γενεᾶς
ὁ Τρωικὸς Καῖσαρ,
ὁ ὁποῖος θὰ ὀρίσῃ
τὸ κράτος (του) διὰ τοῦ Ὀκεανοῦ,
τὴν φήμην (του) διὰ τῶν ἀστρῶν,
ὁ Ἰούλιος, ὄνομα προερχόμενον
ἀπὸ τοῦ μεγάλου Ἰούλου.
Τοῦτον σὺ κάποτε εἰς τὸν οὐρανὸν

onustum spoliis Orientis
accipies secūra ;
vocabitur hic quoque votis.
tum aspēra saecūla mitescent
positis bellis ;
cana Fides et Vesta,
Quirīnus cum fratre Remo
iura dabunt ;
dirae portae Belli
ferro et artis compagibus
claudentur ;
impius Furor intus sedens
super saeva arma
et centum aēnis nodis
post tergum vinctus
fremet horridus
cruento ore».

μεστὸν λαφύρων τῆς Ἀνατολῆς
θὰ δεχθῆς ἄφροντις
θὰ καλῆται καὶ αὐτὸς δι' εὐχῶν.
Τότε οἱ ἄγριοι αἰῶνες θὰ ἡμερωθοῦν
καταλυθέντων τῶν πολέμων
ἢ παναρχαία Πίστις καὶ ἡ Ἐστία,
(καὶ) ὁ Κυρῖνος μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ Ρέμου
νόμους θὰ εἰσαγάγουν
αἱ φρικταὶ πύλαι τοῦ Πολέμου
διὰ σιδήρου καὶ στερεῶν μοχλῶν
θὰ κλεισθοῦν
ἢ ἀσεβῆς Μανία ἐντὸς (τοῦ ναοῦ) καθημένη
ἐπὶ σκληρῶν ὄπλων
καὶ μὲ ἑκατὸν χαλκοῦς δεσμοῦς
ὄπισθεν δεδεμένη
θὰ βουχᾶται φρικωδῶς
μὲ αἱματηρὸν τὸ στόμα».

Γραμματικά—Σημαιολογικά

nascetur μέλλ. ὄρ. τοῦ ἀποθετ. nascor, natus sum, nasci 3=γενῶμαι.
pulcher, chra, chrum ἐπίθ. β' κλ. = ὠραῖος, ἐπιφανής. origo, ἴσις θηλ.
fama, ae θηλ. α' κλ.=φήμη. terminet. ἐνεσ. ὑποτακτ. τοῦ termino, avi,
atum, āre 1=ὀρίζω. astrum, i οὐδ. β' κλ.=ἄστρον. magnus, a, um ἐπίθ.
β' κλ.=μέγας συγκρ. maior, ius ὑπερθ. maximus, a, um. demissum μετ.
παθητ. παρακ. τοῦ demitto, si, ssum, ēre 3 = καταπέμπω, κατάγω (de-
missus=καταγόμενος). nomen, ἴσις οὐδ. γ' κλ.=ὄνομα. hunc αἰτ. ἐν.
δεικτ. ἄντων. (hic). tu προσωπ. ἄντων. β' προσ.=σύ. olim ἐπίρρ = ποτέ,
κάποτε. spolium, i οὐδ. β' κλ.=σκῦλον, λάφυρον. Oriens, ntis ἄρσεν. γ'
κλ.=ἀνατέλλον ἥλιος, Ἀνατολή (ἐκ τοῦ orior = ἀνατέλλω). onustus,
a, um ἐπίθ. β' κλ.=κατάφορτος, πλήρης. accipies μέλλ. ὄρ. τοῦ accipio,
cēpi, cēptum, ēre 3=προσδέχομαι, δέχομαι. secūrus, a, um (ἐκ τοῦ sine
cura) ἐπίθ. β' κλ.=ἄφροντις. vocabitur μέλλ. παθ. ὄρ. τοῦ voco, avi,
atum, āre 1=καλῶ, ὀνομάζω. quoque σύνδ.=καὶ, ἐπίσης. votum, i οὐδέτ.
β' κλ.=εὐχή. asper, ēra, ērum ἐπίθ. β' κλ.=τραχύς, ἄγριος. tum ἐπίρρ.
χρον.=τότε. positis μετ. παθ. παρακ. τοῦ pono, posui, positum, ēre 3=
θέτω, παύω, καταλύω. mitescent μέλλ. ὄρ. τοῦ mitesco, —, —, ēre 3=
ὠριμάζω, πρᾶννομαι, ἡμεροῦμαι. saeculum, i οὐδ. β' κλ. = αἰὼν, χρόνος.
canus, a, um ἐπίθ. β' κλ.=πολιός, σεβάσιμος, πανάρχαιος. Fides, εἰ θηλ.
ε' κλ.=πίστις. Vesta, ae θηλ. α' κλ.=Ἐστία. frater, tris ἄρσεν. γ' κλ.=
ἀδελφός. Quirīnus, i ἄρσ. β' κλ.=Κυρῖνος. ius, iuris οὐδέτ. γ' κλ.=δί-
καιον, νόμος. dabunt μέλλ. τοῦ do 1=δίδωμι, εἰσάγω. dirus, a, um ἐπίθ.
β' κλ.=δεινός, φρικτός, σκληρός. ferrum, i οὐδ. β' κλ. = σίδηρος. com-
pāges, is θηλ. γ' κλ.=ἄρμός, συναρμογή. artus, a, um ἐπίθ. β' κλ.σ.=
στενός, στερεός, σφικτός. claudentur μέλλ. παθητ. ὄρ. τοῦ claudio, si, sum,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ēre 3=κλείω. Bellum, i οὐδ. β' κλ.=Πόλεμος. porta, ae θηλ. α' κλίσι.= πύλη, θύρα. Furor, ōris ἄρσ. γ' κλ.=Μανία. impius, a, um ἐπίθ. β' κλ.= ἄσεβης. intus ἐπίρρ. τοπικὸν=ἐνδον, ἐντός. saevus, a, um ἐπίθ. β' κλ.= δεινός, σκληρός. sedens μετ. ἐν. τοῦ sedēo, sedi, sessum, ēre 2=κάθημαι. super πρόθ. + αἰτ. = ὑπὲρ + αἰτ., ἐπὶ + γεν. centum ἀριθμ. ἀπόλυτον= ἑκατόν. vincitus μετοχ. παθ. παρακ. τοῦ vincio, vinxi, vinctum, īre 4= δένω, συνδέω, . aënus, a, um ἐπίθ. β' κλ.=χαλκοῦς, χάλκινος (ἐκ τοῦ aes, aeris=χαλκός). tergum, i οὐδ. β' κλ.=νῶτον. post πρόθεσ. + αἰτ.=μετὰ + αἰτ. (post tergum=ὀπισθεν). nodus, i ἄρσ. β' κλ.=ἄμμα, πλοκή, δεσμός. fremet μέλλ. ὄρ. τοῦ fremo, ūi, ūtum, ēre 3=βρέμω, βρουχῶμαι, γογγύζω. horridus, a, um ἐπίθ. β' κλ.=τρομερός, φοικώδης. os, oris οὐδ. γ' κλ.= στόμα. cruentus, a, um ἐπίθ. β' κλ.=αἱματώδης, αἱματηρός, αἱματόφυρος.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ—ΔΙΣΘΗΤΙΚΑ

Pulchra=clara ἢ egregia· χαρακτηριστικὴ ἢ ἀντιστοιχία τῶν ἐπιθέτων καὶ οὐσιαστικῶν. origine ἀφαιρ. καταγωγῆς. qui... terminabit ἀναφ. πρότ. Oceano—astis ἀφαιρ. ὄργαν. ὁ στίχ. 287 ἐνέχει ὑπερβολήν. Iulius παράθ. εἰς τὸ Caesar. nomen παράθ. εἰς τὸ Iulius. demissum=deductum=προερχόμενον, καταγόμενον. hunc ἀντικ. tu ὑποκ. τοῦ accipies. caelo ἀφαιρ. τοπικὴ ἀντι in caelo. onustum κατηγ. spoliis ἀφαιρ. ὡς ἀντικ. τοῦ onustum. segura κατηγ. votis ἀφαιρ. ὄργαν. ὁ στίχος 290 ἔχει παρήρησιν τοῦ v. positis bellis ἀφαιρ. ἀπόλυτος χρονικὴ (=compositis). aspera s.—cāna F.—impius F.—Bellum προσωποποιήσεις. Remo cum ἀναστροφὴ προθ. iura=leges. ferro—compagibus ἀφαιρ. ὄργαν. καὶ σχῆμα ἐν διὰ δυοῖν=artis ferreis compagibus. Furor ὑποκ. τοῦ vincitus ὁ στίχος 295 ἔχει παρήρησιν τοῦ s. nodis ἀφαιρ. ὄργαν. horridus ἐπίρρημ. κατηγορ.=φοικώδης. Ὁ στίχος 296 ἔχει παρήρησιν τοῦ r. ore ἀφαιρ. ὄργ.

ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ

Οἱ στίχοι 286+296 ἐγράφησαν ὑπὸ τοῦ Βεργιλίου πρὸς ἐξύμνησιν τοῦ Αὐγούστου. Οὗτος ἔφερε τὸ ὄνομα Iulius Caesar λόγῳ τῆς νιόθεσίας ἐπειδὴ δὲ ἡ Ἰουλία γενεὰ κατήγετο ἐκ τοῦ Ἰούλου ἐκλήθη Troianus. Τὸ πλήρες ὄνομα τοῦ Αὐγούστου ἦτο C. Iulius Caesar Octavianus. Νὰ ἀποφευχθῆ ἡ σύγχυσις πρὸς τὸν Γάϊον Ἰούλιον Καίσαρα. Oceano ὁ μέγας ποταμὸς ὁ περιβάλλων τὴν γῆν καὶ εἰς τὸ αὐτὸ σημεῖον ἐπιανερχόμενος. hunc δηλ. τὸν Ὁκταβιανόν. olim μετὰ τὸν θάνατόν του. caelo ὑπανιγμὸς εἰς τὴν ἀποθέωσιν τοῦ Αὐγούστου. Orientis νοεῖται ἡ γενομένη ἐκστρατεία τῷ 30 π. X. μετὰ τὴν ἐν Ἀκτίῳ μάχην ἐναντίον τῆς Συρίας καὶ τῆς Μ. Ἀσίας κατὰ τοῦ Πτολεμαίου καὶ τοῦ Φαρνάκου, οἵτινες ἠνώθησαν μὲ τὸν Ἀντώνιον. segura χωρὶς νὰ ἐνοχλῆται ἀπὸ τὴν Ἡραν, ἥτις θὰ ἔχη καταπαύσει τὴν ὄργην καὶ καταδίωξιν τῶν Τρώων. votis θὰ τυγχάνη θεῶν τιμῶν καὶ ὡς θεὸς θὰ λατρεύεται. Ποιητικῶς οὕτω παρίσταται ἡ ἀποθέωσις τοῦ Αὐγούστου, εἰς ἣν οἱ Ρωμαῖοι ἐπίστευον. hic quoque δηλ. ὁ Αὐγουστος, ὅπως καὶ ὁ Αἰνείας. tum ἀποτελεῖ μετάβασιν εἰς τὴν ἐξύμνησιν τῶν ἀγαθῶν τῆς εἰρήνης. aspera saecula mitescent εἶναι ἡ Pax Romana. Ὁ ποιητὴς προσωποποιῶν τὸν χρόνον ἀποδίδει αὐτῷ ἰδιότητας προσρηκούσας εἰς τοὺς Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ἀνθρώπους. *positis bellis* ὁ Αὐγουστος ἔθεσε τέρμα εἰς τοὺς ἀδιαλείπτους ἐμφυλίους πολέμους. *Fides* ἔθεωρεῖτο τόσον ἀρχαία, ὅσον καὶ ὁ Ζεὺς. *Vesta* καὶ εἰς ταύτην ἐννοητέον τὸ *capa*, διότι ἡ Ἑστία οὕσα ἐκ τῶν πολιούχων θεοτήτων τῆς Τροίας μετεφέρθη σὺν τοῖς Ἐφεστίοις θεοῖς ὑπὸ τοῦ Αἰνείου εἰς τὴν Ἰταλίαν. *Quirīnus* ὀνομασία τοῦ Ρωμύλου μετὰ τὴν ἀποθέωσίν του. Κυρῖνος εἶναι ὁ Σαβινικὸς Ἄρης, ὁ θεὸς τῆς Σαβινικῆς φυλῆς τῆς ἰδρυθείσης ἐπὶ τοῦ Κυριναλίου. Ὅτε δὲ ἡ φυλὴ αὕτη συνεχωνεύθη μετὰ τὴν φυλὴν τῶν Ραμνήτων, ὁ Κυρῖνος ἐταυτίσθη πρὸς τὸν Ρωμύλον, ὅστις ἦτο ἐπώνυμος ἥρωα τῆς Ρώμης. Οἱ ἀδελφοὶ Ρωμύλος καὶ Ρέμος, ἀφοῦ ἐφιλόνικησαν μέχρι θανάτου συνεφιλιώθησαν, ἡ συμφιλίωσις δὲ προσημαίνει τὸ τέλος τῶν ἐμφυλίων πολέμων, ὑφ' ὧν κατετρόχετο ἡ Ρώμη, καὶ εἶναι σύμβολον ἡσυχίας καὶ εἰρήνης. Ὁ Ρωμύλος ἀπεθεώθη. *Belli portae* διὰ τῆς προσωποποιήσεως ὑπαινίσσεται τὸν ναὸν τοῦ διπροσώπου Ἴανου, ὅστις μόνον ἐν εἰρήνῃ ἐκλείετο. Οὗτος ἐκτίσθη ὑπὸ τοῦ Νουμᾶ Πομπηλίου. Κατὰ τὸ 29 π.Χ. ἐκλείσθη ὁ ναὸς, ὡς καὶ κατὰ τὸ 25 καὶ 8 π.Χ. Παρίσταται δὲ ὁ πόλεμος ἐν εἰρήνῃ μὲν ὡς εὐρισκόμενος ἐν εἰρκτῇ, ἐν πολέμῳ δὲ ἀφιέμενος ἐλευθερὸς κατὰ τῶν πολεμίων. *Furo* ἰμπριὺς λόγῳ τῶν ἐμφυλίων πολέμων.

Νόημα

Ἐν συνεχείᾳ ὁ Ζεὺς προφητεύει ὅτι ἐκ τῆς ἐξόχου γενεᾶς τῶν Τρώων θὰ γεννηθῇ ὁ Ὀκταβιανὸς Αὐγουστος, ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ ὁποίου τὸ Ρωμαϊκὸν κράτος θὰ καταστῇ ἀτέραντον καὶ ἔνδοξον.

Τοιαῦτα θὰ εἶναι τὰ πολεμικὰ καὶ εἰρηνικὰ κατορθώματα αὐτοῦ, ὥστε ἐκεῖνος μὲν νὰ ἀποθεωθῇ, ἐπὶ τοῦ κράτους δὲ νὰ παγιωθῇ ἡ εἰρήνη καὶ νὰ εἰσαχθῶν εἰς αὐτὸ ἡ τάξις καὶ ἡ εὐνομία. Ὁ ναὸς τοῦ Ἴανου, ἔντος τοῦ ὁποίου ἐγκάθειρτος καὶ βρυχωμένη θὰ εὐρίσκεται ἡ ἀσεβῆς μανία, τ.ἔ. οἱ ἕξωτεροὶ καὶ ἐμφύλιοι πόλεμοι, ὀριστικῶς καὶ ἐρμητικῶς θὰ κλεισθῇ.

Περίληψις

1) Ἡ γέννησις τοῦ Ὀκταβιανοῦ Αὐγούστου. 2) Τὰ πολεμικὰ καὶ εἰρηνικὰ κατορθώματα αὐτοῦ. 3) Ἡ ἀποθέωσις του καὶ 4) Τὸ τέλος τῶν ἐμφυλίων πολέμων.

Π ε ρ ῖ λ η ψ ι ς (στ. 297+440)

Ὁ Ζεὺς περατώσας τὴν διὰ τὴν τύχην τῶν Τρώων προφητείαν του ἐξαπέστειλε τὸν Ἑρμῆν πρὸς τὴν Διδῶ, τὴν βασίλισσαν τῆς Καρχηδόνας, ἵνα προδιαθῆσῃ αὐτὴν καὶ τοὺς Καρχηδόνιους εὐμενῶς ὑπὲρ τῶν Τρώων, ὅπερ καὶ ἐπέτυχε. Τὴν ἐπαύριον ὁ Αἰνεῖας μετὰ τοῦ Ἀχάτου ἐξεληθόντες πρὸς ἕξερευνησιν τῆς χώρας συνήντησαν εἰς τι δάσος τὴν μητέρα τῶν Αἰνείου Ἀφροδίτην ὑπὸ μορφήν Σπαρτιάτιδος κυνηγέτιδος παρθένου, παρ' ἧς πληροφοροῦνται, ὅτι εὐρίσκονται εἰς Φοινικικὸν βασίλειον, ὅπου βασιλεύει ἡ Διδῶ. Ταύτης σύζυγος ἦτο ὁ πλούσιος Συχαῖος, ὃν ὁ ἀδελφὸς τῆς Διδῶς ἀποκρύψας ἐπὶ μακρὸν τὴν ἀνοσίαν πρᾶξιν ἀπὸ τὴν ἀδελφὴν του. Ἀλλὰ τὴν βδελυρὰν δολοφονίαν κατ' ὄναρ ἐπληροφόρηθη ἡ Διδῶ ἀπὸ τὸν δολοφονηθέντα σύζυγον της, ὅστις συμβουλεύει αὐτὴν νὰ ἀπέλθῃ ἐκ τῆς πατρικῆς χώρας συναποκομίζουσα τοὺς ἐκ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου ἴθισαυρούς.

Πράγματι ἡ Διδὼ παραλαβοῦσα τοὺς ὑποδειχθέντας θησαυροὺς ὡς καὶ πολλοὺς καὶ πιστοὺς ἄνδρας μισοῦντας τὸν δολοφόρον τύραννον ἐπεβιβάσθη πλοίων καὶ κατέπλευσεν εἰς τὴν Λιβύην, ὅπου ἠγόρασαν πλουσίαν χώραν καὶ ἔκτισαν μεγάλην πόλιν. Εἰς ἐρώτησιν τῆς Ἐφροδίτης «Ποῖοι εἶναι, πόθεν ἦλθον καὶ ποῦ κατευθύνονται», ἀπαντᾷ ὁ Αἰνεῖας σχετικῶς ἐν μέσῳ θρήνων, ὅποτε ἡ Ἐφροδίτη συμβουλεύει αὐτοὺς νὰ κατευθυνθῶσιν εἰς τὴν κατοικίαν τῆς Διδούς, συγχρόνως δὲ πληροφορεῖ, ὅτι οἱ ὡς ἀπολεσθέντες φερόμενοι ἑταῖροι ζοῦν. Ἄλλ' ὁ Αἰνεῖας, ὅτε ἤδη ἡ Ἐφροδίτη ἐστράφη διὰ νὰ ἀπέλθῃ, ἀνεγνώρισεν ἐκ τοῦ κάλλους καὶ τοῦ μεγαλοπρεποῦς βαδίσματος τὴν μητέρα του, πρὸς ἣν παραπονεῖται, διότι πάντοτε ἐμφανίζεται ὑπὸ ξένην μορφήν. Καὶ ἡ μὲν Ἐφροδίτη, ἀφοῦ ἐκάλυψεν αὐτοὺς διὰ συνεχοῦς ομίχλης, ἵνα μὴ γίνωσιν ἀντιληπτοὶ ἢ παρακολυθηῖ ἢ πορεία των, ἀπῆλθεν εἰς Πάφον, ὁ δὲ Αἰνεῖας καὶ Ἀχάτης ἀναβάντες εἰς λόφον ὑπερέχοντα τῆς πόλεως ἐθεῶντο τὰς μεγαλοπρεπεῖς οἰκοδομὰς, τὰ τεῖχη* καὶ τὰς ὁδοὺς τῆς κτιζομένης πόλεως. Ἦδη ὁ Αἰνεῖας ὑπὸ νεφέλης καλυφθεὶς προχωρεῖ καὶ ἀναμεινύεται μὲ τὸ πλῆθος.

Στίχοι 441+493

Ὁ ἐν Καρχηδόνι ναὸς τῆς Ἥρας καὶ αἱ ἐν αὐτῷ ζωγραφίαι. Περιγραφὴ εἰκόνων ἐπὶ τῶν τοίχων τοῦ ναοῦ ἐξωγραφημένων καὶ δεικνυσοῶν ὀκτὼ σκηνὰς ἐκ τοῦ Τρωικοῦ πολέμου.

Στίχ. 441+449

Lucus in media urbe fuit,
laetissimus umbrae,
quo loco iactati Poeni
undis et turbine
effodere primum signum,
quod regia Juno monstrarat,
caput acris equi;
sic nam (significabatur)
fore gentem (suam)
egregiam bello
et facilem victu

per saecula.
hic Sidonia Dido
condebat ingens templum
Junoni,
opulentum donis
et numine divae,
cui gradibus
surgebant aenea limina
nexaeque aere trabes,
cardo stridebat
aenis foribus.

Ἄλσος εἰς τὸ μέσον τῆς πόλεως ὑπῆρχε,
πλουσιώτατον εἰς σκιάν,
ἐνθα ῥιπτασθέντες οἱ Φοίνικες
ὑπὸ τῶν κυμάτων καὶ τῆς τρικυμίας
ἀνέσκαψαν τὸ πρῶτον σημεῖον,
τὸ ὁποῖον ἡ βασίλισσα Ἥρα εἶχε δεῖξει,
δηλ. κεφαλὴν θυμοειδοῦς ἵππου
διότι τοιουτοτρόπως (ἐδηλοῦτο),
ὅτι ἔμελλε νὰ καταστῇ τὸ ἔθνος (των)
ἕξοχον ἐν τῷ πολέμῳ
καὶ εὐκόλον ὡς πρὸς τὸν πορισμὸν τῶν
διὰ τὴν ζωὴν ἀναγκαίων
ἀνὰ τοὺς αἰῶνας.
Ἐνταῦθα ἡ Σιδωνία Διδὼ
ἔκτισεν ὑπερμεγέθη ναὸν
πρὸς τιμὴν τῆς Ἥρας,
κραταῖον ἐκ τῶν (προσφερομένων) δώρων
καὶ τῆς προστασίας τῆς θεᾶς,
ἀπὸ τῶν βαθμίδων τοῦ ὁποῖου
ὑψοῦντο χάλκινα κατώφλια
καὶ χαλκόδετοι παραστάδες,
(καὶ) ὁ στρόφιγξ ἔτριζεν
ἐνεκα τῶν χαλκίνων θυρῶν.

Γραμματικά—Σημασιολογικά

lucus, i ἄρσ. β' κλ.=ἄλσος. urbs, is θηλ. γ' κλ.=πόλις. fuit παρακ. τοῦ sum. medius, a, um ἐπίθ. β' κλ.=μέσος. laetissimus ὑπερθ. βαθ. τοῦ ἐπιθ. β' κλ. laetus, a, um=εὐφρόσυνος, περιχαρής, πλούσιος, ἄφθονος, συγκρ. laetior, us, ὑπερθ. laetissimus, a, um. umbra, ae θηλ. α' κλ.=σκιά. quo ἀφαιρ. ἀναφ. ἀντων. (qui). iactati μετ. παθ. παρακ. τοῦ iacto 1=ριπτάζω. unda, ae θηλ. α' κλ.=κῆμα. turbo, īnis ἄρσ. γ' κλ.=δίνη, στρόβιλος, τρικυμία. Poeni, ōrum ἄρσ. β' κλ. πληθ.=Φοίνικες, Καρχηδόνιοι. effodere καὶ effoderunt γ' πληθ. παρακ. ὄρ. τοῦ effodīo, effodī, effosum, ἔρε 3=ἐξορύττω, ἀνασκάπτω. signum, i οὐδ. β' κλ.=σημεῖον. quod οὐδ. ἀναφ. ἀντων. regius, a, um ἐπίθ. β' κλ.=βασιλείος, βασιλικός. Iuno, ōnis θηλ. γ' κλ.=Ἥρα. monstrarat ἀντὶ monstraverat ὑπερσ. ὄρ. τοῦ monstro, avi, atum, āre 1=δεικνύω, προλέγω. caput, ītis, οὐδ. γ' κλ.=κεφαλή. acris γεν. τοῦ ἐπιθ. γ' κλ. acer, acris, acre=ἄξυς, σφόδρος, θυμοειδής. equus, i ἄρσ. β' κλ.=ἵππος. sic ἐπίρρ.=οὕτω. nam αἰτιολ. σύνδ.=διότι. fore ἀπαρ. μέλλ. τοῦ sum. egregius, a, um ἐπίθ. β' κλ.=ἔξοχος, ἔξαιρετος, συγκρ. magis egregius, ὑπερθ. maxime egregius (ὅπως εἰς τὴν Ἑλλ. οὕτω καὶ εἰς τὴν Λατινικὴν ἐνίοτε τὰ παραθετικά σχηματίζονται περιφραστικῶς διὰ τῶν ἐπιρρ. magis=μᾶλλον, maxime=μάλιστα· τοῦτο δὲ μάλιστα γίνεται, ὅταν ὁ θετικὸς βαθ. λήγη εἰς us καὶ ἔχη πρὸ τοῦ us φωνῆεν ἰδὲ egregius, idoneus, necessarius. facilem ἐπίθ. θετ. βαθ. τοῦ facilis, is, e γ' κλ.=εὐκόλος, συγκρ. faciliior, us καὶ ὑπερθ. facillimus, a, um. Τὰ ἐπίθ. facilis, difficilis=δύσκολος, similis=ὅμοιος, dissimilis=ἀνόμοιος, humilis=ταπεινὸς καὶ gracilis=ἰσχνὸς σχηματίζουν τὸν ὑπερθ. μεταβαλλομένης τῆς καταλήξεως is τῆς γενικῆς τοῦ θετικοῦ εἰς limus, a, um. victu ἀφαιρ. τοῦ victus, us (ἐκ τοῦ vino=ζῶ) ἄρσ. δ' κλ.=βίος, τροφή, τρόπος τοῦ διαιτᾶσθαι. per πρόθ.+αἰτ.=διὰ+γεν., ἀνὰ+αἰτ. sacculum, i οὐδ. β' κλ.=αἰών. gens, ntis θηλ. γ' κλ.=γένος, γενεά, ἔθνος. hic ἐπίρρ. τοπικόν=ἐνταῦθα, ἐκεῖ. ingens μονοκατάλ. ἐπίθ.=μέγας, ὑπερμεγέθης. Sidorius, a, um ἐπίθ.=ὁ Σιδώνιος, ὁ ἐκ Σιδῶνος. Dido, ōnis θηλ. γ' κλ.=Διδώ. condebat παρατ. ὄρ. τοῦ condo, didi, ditum, ἔρε 3=κτίζω, ἰδρῶν. donum, i οὐδ. β' κλ.=δῶρον. opulentus, a, um καὶ opulens, ntis (ἐκ τοῦ ops=δύναμις) ἐπίθ=ἀφηνεὸς, δυνατός, πλούσιος. numen, īnis οὐδ. γ' κλ.=νεῦμα, βούλησις, θεία βουλή, προστασία. diva, ae (ἐκ τοῦ divus=δῖος, θεῖος) θηλ. α' κλ.=θεά. aeneus, a, um ἐπίθ. β'=χαλκοῦς. cui dot. ἀναφ. ἀντων. (qui). gradus, us ἄρσ. δ'=βῆμα, βαθμῖς, σκαλοπάτι. surgebant παρατ. ὄρ. τοῦ surgo (sub+rego), surrexi, surrectum, ἔρε 3=ἀνίσταμαι, ἐγείρομαι, ὑψοῦμαι. limen, īnis οὐδ. γ'=οὐδός, κατώφλιον, θύρα. nexaeque=et nexae μετ. παθ. παρακ. τοῦ necto, nexui καὶ nexi, nexum, ἔρε 3=πλέκω, συνδέω. aes, aeris οὐδ. γ'=ὁ χαλκός. trabs, trabis θηλ. γ'=δοκός, παραστάς. foris, is θηλ. γ' καὶ συνήθως ἐν πληθ. fores, ium=θύρα, θύραι. cardo, īnis ἄρσ. γ'=στροφίγις, γίγγλυμος θύρας, κλάπα. stridebat παρατ. ὄρ. τοῦ strido καὶ strideo, di, -, ἔρε καὶ ἔρε 3 ἢ 2=σίζω, τρίζω. aënus (ἢ aëneus ὡς ἀνωτέρω), a, um ἐπίθ. β'=χαλκοῦς.

Συντακτικά—Αισθητικά

Fuit=erat=ἦν, ὑπῆρχε. media ἐπιρρηματ. κατηγορ. umbrae γεν. ἀντικειμ. τοῦ laetissimus ὡς ἀφθονίας σημαντικοῦ. quo... loco (ἀφαιρ. τοπικῇ) effodere ἀναφ. τοπ. πρότ. undis—turbine ποιητικὰ αἷτια. signum =omen=σημεῖον, οἰωνός. quod.. monstrarat ἀναφ. πρότ. regia=regina caput... ἐπεξήγησις τοῦ signum. sic nam=nam sic (τὸ nam πάντοτε ἐν ἀρχῇ, ἐνῶ τὸ enim μετὰ μίαν λέξιν). fore=futuram esse (gentem), ὅπερ ἀπαρ. ἔξαρτ. ἔκ τινος ἐννοουμένου ῥήμ. π. χ. significabatur ἢ portendebatur. gentem ὑποκ. egregiam—facilem κατηγορ. bello—victu ἀφαιρ. ἀναφορᾶς. τὸ facilem victu παρ' Ὁμήρῳ=θεοὶ ρεῖα ζῶντες. Iunōni dot. χαριστικῇ. donis—numine ἀφαιρ. αἰτίας· ἡ πρώτη εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς δευτέρας. cui=cuius=οὔ ναοῦ. gradibus ἀφαιρ. τοπικῇ. foribus ἀφαιρ. αἰτίας. aënea... aënis σχῆμα κύκλου, διότι ὁ στίχος 449 λήγει διὰ τῆς αὐτῆς λέξεως, ἔξ ἧς ἀρχίζει ὁ 448· ἐπίσης ἀρχίζει καὶ διὰ τοῦ aere. surgebant παραστατικὸν καὶ γραφικὸν τὸ ῥήμα ἀντὶ τοῦ ἀχρόου erant, ὡς καὶ τὸ κατωτέρω stridebat. Χαρακτηριστικῇ ἡ ποικιλία τῶν ἐπιθέτων aënea, aere, nexae, aënis. cardo=cardines. nexaeque προενεκτέον δυσλλάβως.

Πραγματικά

Urbe ἐννοεῖ τὴν Καρχηδόνα, ἣτις τότε ἐκτίζετο. Roeni ἢ παράδοσις ἀναφέρει, ὅτι ἡ Καρχηδὼν ἐκτίσθη τὸν ἕνατον αἰῶνα π. Χ. ὑπὸ τῶν Φοινίκων ἐλθόντων ἐκ Τύρου ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τῆς Διδουῆς, θυγατρὸς τοῦ βασιλέως τῆς Τύρου. equi τὰ νομίσματα τῆς Καρχηδόνας ἔφερον κεφαλὴν ἵππου, τοῦ ἱεροῦ ζῶον τοῦ Ποσειδῶνος. Regia τοιαύτη ὀνομασία προσήκει εἰς τὴν σύζυγον τοῦ Διός, βασιλέως, πατρὸς ἀνδρῶν τε θεῶν τε, τῆς Ἥρας. Bello ὑπαινιγμὸς διὰ τὸ ἐνδοξον στρατιωτικὸν μέλλον τῆς Καρχηδόνας. Victu ὑπαινιγμὸς διὰ τὰ ἐκ τοῦ ἐμπορίου διὰ θαλάσσης πλοῦτη της. Hic ὅπου ἔγινεν ἡ ἀνεύρεσις τοῦ ὑποδειχθέντος σημεῖου. Sidonia διότι ἡ Διδὼ κατήγετο ἐκ Σιδόνος, πρωτεύουσις τῆς Φοινίκης. Condebat ὅτε εἰσῆρχετο ὁ Αἰνείας, δὲν εἶχε συντελεσθῆ ἡ κτίσις τοῦ ναοῦ. Donis—numine τὰ ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων προσφερόμενα δῶρα ἦσαν ἀποτέσματα τῆς δυνάμεως καὶ προστασίας τῆς θεᾶς. aëne ἢ ἐπανάληψις τῆς λέξεως ἐξαίρει τὴν συχνὴν χρῆσιν τοῦ μετάλλου καὶ τὴν σπουδαιότητα αὐτοῦ κατὰ τοὺς ἡρωικοὺς χρόνους.

Νόημα

Ὁ ποιητὴς περιγράφει ὅτι ἐντὸς ἄλλους κειμένων ἐν τῷ μέσῳ τῆς πόλεως Καρχηδόνας ἐκτίζετο ὑπὸ τῆς Σιδονίας Διδουῆς μεγαλοπρεπὴς ναὸς τῆς Ἥρας, ὡς αὕτη εἶχεν ὑποδείξει, σύμβολον μελλοντικῆς στρατιωτικῆς ἰσχύος καὶ οἰκονομικῆς εὐρωστίας τοῦ ἔθνους. Διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ ναοῦ ἔγινεν ἀφθονος χρῆσις χαλκοῦ τόσον διὰ τὰ κατώφλια, ὅσον καὶ διὰ τὰ παραστάδας καὶ τὰς θύρας αὐτοῦ.

Περίληψις

1) Τοποθεσία κτίσεως ναοῦ Ἥρας ἐν Καρχηδόνι καὶ 2) Πλοῦτος καὶ λαμπρότης αὐτοῦ.

Στ. 450+463

In hoc luco
nova res oblata
leniit primum timōrem,
hic primum Aeneas ausus (est)
sperare salutem
et adflictis rebus
confidēre melius.
namque dum lustrat
singula sub ingenti templo
opperiens reginam,
dum miratur,
quae fortuna sit urbi,
artificumque manus
(certantes) inter se
et laborem operum,
videt Iliācas pugnas
ex ordīne (expressas)
bellaque volgata iam
fama per totum orbem.
Atridas Priamumque
et saevum ambobus Achillem.
constitit et lacrimans,
inquit, «quis locus iam,
Achate, quae regio
in terris non (est) plena
nostri labōris ?
en Priāmus.
Sunt etiam hic
praemia sua laudi;
sunt lacrimae
(humanarum) rerum,
et mortalia
tangunt mentem.
solve metus;
haec fama feret
tibi aliquam salutem».

Εἰς αὐτὸ τὸ ἄλσος
ἀπροσδόκητον πρᾶγμα ἐμφανισθὲν
ἐπράυνε κατὰ πρῶτον τὸν φόβον,
ἔδω τὸ πρῶτον ὁ Αἰνεΐας ἐτόλμησε
νὰ ἐλπίζει σωτηρίαν
καὶ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἀπορίᾳ
νὰ ἀποκτήσῃ περισσοτέρων πεποιθήσιν.
Διότι, ἐνῶ ἐξετάζει
τὰ καθ' ἕκαστα ὑπὸ τὸν μέγαν ναὸν
ἀναμένων τὴν βασίλισσαν,
ἐνῶ θαυμάζει,
ὅποια εὐτυχία ὑπάρχει εἰς τὴν πόλιν,
καὶ τῶν τεχνιτῶν τὰς ἐργασίας,
(οἱ ὅποιοι ἡμιλλῶντο) πρὸς ἀλλήλους
καὶ τὰ πολύμοχθα ἔργα,
βλέπει τὰς Ἰλιακὰς μάχας
κατὰ τάξιν (ἐξωγραφημένας)
καὶ πολέμους διαδεδομένους ἤδη
διὰ τῆς φήμης ἀνα πᾶσαν τὴν οἰκουμένην.
Τοὺς Ἀτρείδας καὶ τὸν Πριάμον
καὶ τὸν χαλεπὸν εἰς ἀμφοτέρους Ἀχιλλέα.
Ἐστάθῃ καὶ δακρῶν,
εἶπε, «ποῖος τόπος ἦδη,
Ἀχάτη, ποῖα χώρα
εἰς τὴν γῆν δὲν (εἶναι) πλήρης
τῶν ἡμετέρων συμφορῶν;
Ἴδου ὁ Πριάμος.
Ἐπάρχουν καὶ ἐνταῦθα
βραβεΐα τὰ ἀμρόζοντα εἰς τὴν ἀρετὴν·
ὑπάρχουν δάκρυα
διὰ τὰς ἀνθρωπίνους συμφοράς,
καὶ αἱ τύχαι τῶν θνητῶν
συγκινοῦν τὴν καρδίαν.
Ἀπόβαλε τοὺς φόβους·
αὕτη ἢ φήμη θὰ φέρῃ
εἰς σὲ κάποιαν σωτηρίαν».

Γραμματικά—Σημασιολογικά

Primum ἐπίρρ. = τὸ πρῶτον, κατ' ἀρχάς. novus, a, um ἐπίθετ. β' κλ. = νέος, ἀπροσδόκητος. oblata μετ. παθ. παρακ. τοῦ offerre, obtuli, oblatum, offerre β = προσφέρω. timor, oris ἄρσ. γ. κλ. = φόβος. leniit παρακ. ὄρ. τοῦ lenire, lenii, ἢ lenivi, lenitum, ire 4 = πρᾶυνω. sperare ἀπαρ. ἐν τοῦ spero, avi, atum, are 1 = ἐλπίζω. salus, utis θήλ. γ' = σωτηρία. ausus (est) παρακ. ὄρ. τοῦ ἡμιαποθετικῆς ῥήμ. audeo, ausus sum, ere 2 = τολμῶ.

adflictis μετ. παθ. παρακ. τοῦ adfligō, xi, ctum, ēre 3=καταβάλλω τινά. melius ἐπιρρ. συγκρ. βαθμ.=καλλίτερον (θετ. bene, ὑπερθ. optime). confidēre ἀπαρ. ἐν. τοῦ ἡμιαποθεικτοῦ confido, isus sum, ēre 3=θαροῶ, πεποιθα. sub πρόθ. + ἀφαιρ.=ὑπὸ + αἰτ. ingens, ntis μονοκατ. ἐπίθ. γ'=μέγας, ὑπερμεγέθης. lustrō 1=ἐρευνῶ, ἐξετάζω. dum χρόν. σύνδ.=ἐνῶ. singŭli, ae, a ἀριθμ. διανεμητικόν=ἀνὰ ἓν, καθ' ἕκαστον. opperrens μετ. ἐν. τοῦ opperīor, oppertus ἢ opperītus sum, īri 4=ἀναμένω. sit ὑποτ. ἐν. τοῦ sum. artifex, icis (ars+facio) ἀρσ. γ'=τεχνίτης, δημιουργός; καλλιτέχνης. manus, us θηλ. δ'=χείρ, ἐργασία χειρός. inter πρόθ. + αἰτ.=μεταξὺ + γεν. se προσ. ἄντων. γ' προσ. κειμένη ἀλληλοπαθῶς=ἀλλήλους. opus, operis οὐδ. γ'=ἔργον. labor, ōris ἀρσ. γ'=κόπος, μόχθος. miratur ἐν. ὄρ. τοῦ ἀποθετ. miror, atus sum, āri 1=θαυμάζω. videt ἐν. ὄρ. τοῦ video, di, sum, ēre 2=βλέπω. ordo, īnis ἀρσ. γ'=τάξις, σειρά. totus, a, um ἄντωννμιακ. ἐπίθ.=ὅλος. volgata μετ. παθ. παρακ. τοῦ volgō, avi, atum, āre 1=δημοσιῶ, ἀνακοινῶ τι. orbis, is ἀρσ. γ'=κύκλος. Atridae, arum, α' κλ.=οἱ Ἀτρεΐδαι. Priāmus, i ἀρσ. β'=Πρίαμος. saevus, a, um ἐπίθ. β'=ἀπηνής, σκληρός, χάλεπός. ambobus δοτ. ambo, ae, o, ἀόρ. ἄντων.=ἄμφω, ἀμφότεροι (κλίνεται κατὰ τὸ duo μόνον ἐν πληθ. ἀό.). Achilles, is ἀρσεν. γ'=Ἀχιλλεύς. constītit παρακ. ὄρ. τοῦ consto, īti, ātum, āre 1=ἵσταμαι, συνίσταμαι. lacrimans μετ. ἐν. τοῦ lacrimo 1=δακρῶν. quis, quid ἐρωτημ. ἄντων.=τίς, τί. inquit γ' ἐν. ἐν ὄρ. τοῦ ἔλλειπ. inquam=λέγω. Achate κλητ. τοῦ Achātes, ae α' κλ.=ὁ Ἀχάτης. regio, ōnis θηλ. γ'=χώρα, βασιλειον. plenus, a, um ἐπίθ. β' κλ.=πλήρης. en ἐπιφώνημα =ιδέ, ἰδοῦ. praemīum, i οὐδ. β'=βραβεῖον, ἀμοιβή. laus, ūdis θηλ. γ'=ἔπαινος. lacrima, ae θηλ. α'=δάκρυον. mens, ntis θηλ. γ'=νοῦς, διάνοια, καρδιά. mortalia οὐδ. τοῦ ἐπιθ. γ' κλ. mortalis, is, e=θνητός, ἀνθρώπειος. tangunt ἐν. ὄρ. τοῦ tango, tetīgi, tactum, ēre 3=ἄπτομαι, θιγγάνω, ψάνω τινός. solve προστ. ἐν. τοῦ solvo, solvi, solūtum ēre 3=λύω, διαλύω. metus, us ἀρσ. δ' κλ.=φόβος. feret μέλλ. ὄρ. τοῦ fero, tuli, latum, ferre 3=φέρω. haec θηλ. ὄνομ. τῆς δεικτ. ἄντων. (hic). aliqui (ἐπίθ.) καὶ aliquis (οὐσιαστ. καὶ ἐπίθ.), aliqua, aliquid (οὐσ.) καὶ aliquod (ἐπίθ.) ἀόρ. ἐπίθ. ἄντων.=τίς τι. salus, ūtis θηλ. γ'=σωτηρία.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ

in hoc loco ἐμπρόθ. διορ. τῆς ἐν τόπῳ στάσεως. nova res ἢ διασάφησις ἀκολουθεῖ ἐν στίχῳ 456 καὶ ἐφεξῆς. sperare—confidere τελ. ἀπαρ. ἔξαορ. ἐκ τοῦ ausus (est). adflictis rebus ἀφαιρ. ἀπόλ.=in rebus adflictis=ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἀπορίᾳ, δυστυχίᾳ. sub... templo=in inferioribus partibus templi=ἀπὸ τὴν βάσιν τοῦ κρηπιδώματος. dum... lustrat... miratur χρόν. πρότ. opperrens τροπ. μετ. quae... sit πλαγία ἐρωτημ. πρότ. ἐκ τοῦ miratur ἔξαορ. artificum... νοητέον τὸ certantes=ἀμιλλωμένους. operum laborem=opera laboriosa=ἔργα πολύμοχα. manus—laborem ἄντικ. ex ordine ἐπιθ. διορ. τοῦ pugnas (δηλ. expressas ἢ pictas). fama ἀφαιρ. ὄργ. laboris γεν. ἄντικειμ. τοῦ plena. laudī=virtuti δοτ. ἄντικ. rerum γεν. ἄντικ. εἰς τὸ lacrimae' νοητέον ἐδῶ τὸ humanarum. solve metus δηλ. corde. haec fama=harum rerum fama. tibi δοτ. ἡθικῆ.

Πραγματικά

timorem ὁ φόβος τοῦ Αἰνείου προήρχετο ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι οὗτος ἠγγόνει πῶς θὰ ὑπεδέχοντο αὐτὸν ἢ Διδῶ καὶ οἱ Καρχηδόνιοι. sum... tempus ὁ Αἰνείας θεᾶται τὸν ναὸν ἀρχόμενος ἀπὸ τῆς ἀφειρησίας, δηλ. τοῦ κρητιδώματος. oppetiens ὁ ποιητὴς δὲν διασαφεῖ, πόθεν εἶχε τὴν πληροφορίαν ὁ Αἰνείας, ὅτι θὰ προσήρχετο εἰς τὸν ναὸν ἢ βασίλισσα, ἵνα συσχεφθῆ περὶ τῶν κοινῶν ἐν αὐτῷ ὡς ἐν βουλευτηρίῳ κατὰ τὰ παρὰ Ῥωμαίοις κρατοῦντα, καθ' ὃν χρόνον οὗτος ἦτο ἐκεῖ. quae fortuna ὁ Αἰνείας συνεπέβαινε τὴν εὐδαιμονίαν τῆς πόλεως ἐκ τῆς μεγαλοπρεποῦς κατασκευῆς. pugnas—bella ἀγῶνες γενόμενοι ἐπὶ τῶν Ἰλιακῶν πεδίων κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Τρωικοῦ πολέμου ἢ καὶ αὐτὸν τοῦτον τὸν Τρωικὸν πόλεμον. Atridas Ἀγαμέμνονα καὶ Μενέλαον. Priamus ὁ βασιλεὺς τῆς Τροίας, ὁ πατὴρ τοῦ ἐνδόξου Ἔκτορος καὶ τοῦ Πάριδος. ambōbus δηλ. καὶ εἰς τοὺς Ἀτρείδας, διότι ὁ ἕτερος ἐξ αὐτῶν, δηλ. ὁ Ἀγαμέμνων, ἤρπασε τὴν Βρισηίδα, καὶ εἰς τὸν Πριάμον, τὸν πατέρα τοῦ Ἔκτορος, ὁ ὁποῖος ἐφόνευσε τὸν φίλον του Πάτροκλον. labor τὰ δεινὰ τοῦ πολέμου καὶ αἱ τάλαιπωρίαί, αἱ ὁποῖαι διὰ τῆς φήμης ἐγνωστοποιήθησαν εἰς τὴν οἰκουμένην. ἐν ὃ Ἀινείας δεικνύει εἰς τὸν Ἀχάτην τὰς διαφόρους εἰκόνας. praemia laudī μᾶς ὑπενθυμίζει τὸ τοῦ ἐπιταφίου τοῦ Περικλέους «*ἄθλα γὰρ οἷς κείται μέγιστα*». Ἡ ἀρετὴ τιμᾶται καὶ δι' ἀπεικονίσεως τῶν γενναίων πράξεων. lacrimae rerum ὁ στίχος εἶναι παροιμιώδης (ἰδὲ Λάμπρου Πορφύρα ποίημα) ὑπάρχουν δηλ. ἄνθρωποι δακρύντες διὰ τὰς συμφορὰς τῶν ἄλλων. Παρεμφερὲς καὶ τὸ κατωτέρω: mentem mortalia tangunt. fama δηλ. τῶν κατορθωμάτων. tibi μολοντί ἀπευθύνεται εἰς τὸν Ἀχάτην, ὑπονοεῖ ὅμως ἀσφαλῶς καὶ τὸν ἑαυτὸν του. salutem ταύτην θὰ ἐπιτύχουν μόνον εἰς τὴν Ἰταλίαν.

Νόημα

Διὰ πρώτην ἤδη φοράν ὁ Αἰνείας εὐρισκόμενος ἐν τῷ ἄλλει προ τοῦ ναοῦ ἀναθαροεῖ καὶ ἐλπίζει σωτηρίαν. Καθ' ὃν χρόνον δὲ ἀναμένων τὴν βασίλισσαν ἐθεᾶτο τὴν καλλιτεχνικὴν διακόσμησιν τοῦ ναοῦ τῆς Ἥρας, διέκρινε μετ' ἐκπλήξεως εἰκόνας παριστανούσας σκηνὰς ἐκ τῶν Τρωικῶν μαχῶν π.χ. τῶν Ἀτρείδων, τοῦ Πριάμου καὶ τοῦ Ἀχιλλέως, ὅπερ ἐθεωρήθη ὡς εὐχάριστον σημεῖον γνωστοποιήσεως τοῦ Τρωικοῦ πολέμου ἀνά τὴν οἰκουμένην. Συγκινηθεὶς μέχρι δακρῶν ἀπευθύνεται πρὸς τὸν Ἀχάτην καὶ ἐνθαροεῖ αὐτὸν λέγων ὅτι, ἐφ' ὅσον αἱ ἥρωικαὶ πράξεις τῶν Τρώων συνεκίνησαν τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων, δικαιῶνται νὰ ἐλπίζουν πλήρη σωτηρίαν ἅμα τῇ ἀφίξει των εἰς Ἰταλίαν.

Περιλήψεις

1) Τὸ ἀπροσδόκητον θέαμα τῶν σκηνῶν τοῦ Τρωικοῦ Πολέμου. 2) Ψυχικὴ κατάστασις τοῦ Αἰνείου καὶ 3) Ἐνθάρρυνσις αὐτοῦ.

Στίχοι 464+478

Sic ait

atque animum pascit

Ἔτσι λέγει

καὶ τὴν ψυχὴν τέπει

ināni pictūra
 multa gemens
 et umectat voltum
 largo flumīne.
 Namque videbat,
 uti hac Grai
 bellantes circum Pergāma
 fugērent,
 premēret Troiana iuventus,
 hac Phryges (uti fugērent),
 instāret curru
 cristātus Achilles.
 nec procul hinc
 agnōscit lacrimans
 tentoria Rhesi
 nivēis velis,
 quae prodita
 primo somno
 Tydīdes vastabat
 cruentus multa caede,
 ardentisque avertit
 in castra, prius quam
 gustassent pabūla Troiae
 Xanthumque bibissent.
 alia parte Troilus
 fugiēns amissis armis
 infelix puer
 atque impar
 congressus Achilli
 fertur equis
 curruque inani
 haeret resupīnus,
 tenens tamen lora
 huic cervixque
 comaeque trahuntur
 per terram,
 et versa hasta
 pulvis inscribitur.

διὰ τῆς ἀψύχου ζωγραφίας
 βαθέως στενάζων
 καὶ βρέχει τὸ πρόσωπον
 δι' ἀφθόνου ροῆς (δακρύων).
 Διότι ἔβλεπε,
 πῶς ἐδῶ (μὲν) οἱ Ἕλληνες
 οἱ πολεμοῦντες πέριξ τῆς Περγάμου
 ἔφευγον,
 ἐπίαζε (δὲ) ἡ Τρωικὴ νεότης,
 ἐκεῖ (δὲ) οἱ Φρύγες (πῶς ἔφευγον),
 ἐπήρχετο δὲ (κατ' αὐτῶν) δι' ἄρματος
 ὁ λοφοφόρος Ἀχιλλεύς.
 Καὶ ὄχι μακρὰν ἀπ' ἐδῶ
 ἀναγνωρίζει δακρύων
 τὰς σκηνάς τοῦ Ρήσου
 ἐκ χιονώδους ὑφάσματος,
 τὰς ὁποίας προδοθεῖσας
 κατὰ τὸν πρῶτον ὕπνον
 ὁ Τυδείδης ἠρήμωνε
 αἰμόφυρτος ἐκ τῆς πολλῆς σφαγῆς,
 καὶ τοὺς θυμοειδεῖς ἵππους ἔστρεψε
 πρὸς τὸ στρατόπεδον, προτοῦ
 γευθοῦν χόρτου τῆς Τροίας
 καὶ ἀπὸ τοῦ ὕδατος τοῦ Ξάνθου πίου.ν.
 Εἰς ἄλλο μέρος ὁ Τρωίλος
 φεύγων ἀπολεσθέντων τῶν ὄπλων (του),
 δυστυχῆς παῖς
 καὶ ἄνισος
 συγκρουσθεὶς πρὸς τὸν Ἀχιλλεῖα
 φέρεται ὑπὸ τῶν ἵππων (του)
 καὶ ἐκ τοῦ κενοῦ ἄρματος
 κρέματα ὑπτίος,
 κρατῶν ὅμως τὰ ἠνία
 τούτου καὶ ὁ τράχηλος
 καὶ ἡ κόμη σύρονται
 εἰς τὴν γῆν,
 καὶ διὰ τοῦ ἀνεστραμμένου δόρατός (του)
 ἡ κόνις χαράσσεται.

Γραμματικά—Σημασιολογικά

ait ἔνεσ. ὄρ. τοῦ ἔλλειπτικοῦ ῥήμ. aio=λέγω (β' ais, γ' ait, γ' πληθ. aiunt, παρατ. aiebant, γ' πληθ. παρακ. pālīn ait). pictura, ae (ἐκ τοῦ pingo=ζωγραφῶ) θηλ. a'=ζωγραφία. pascit ἔνεσ. ὄρ. τοῦ pasco, pavi, pastum, ἔρε 3=βόσκω, νέμω, τρέφω, τέρω. inanis, is, e ἐπίθ. γ'=κενός, ἀψυχός. multa οὐδ. κεῖται ἐπιρρημ.=βαθέως. gemens, ntis μετ. ἐν. τοῦ gemo, ūi,

ūtum, ěre 3=στενάζω. largus, a, um ἐπίθ. β'=δαψιλής, ἄφθονος, εὐρύς.
 umectat ěn. ὄρ. τοῦ umecto 1=βρέχω, ὑγραίνω. flumen, īnis οὐδ. γ'=
 ρεῦμα, ποταμός, ροή δακρῶν. vultus (καὶ vultus), us ἄρσ. δ'=πρόσωπον.
 videbat παρατ. ὄρ. τοῦ video, di, sum, ěre 2=βλέπω. uti καὶ ut ἐπίρρ.=
 ὡς, ὅπως, πῶς. bellantes μετ. ěn. τοῦ bello 1=πολεμῶ. Pergāma, ōrum
 σπανίως ἢ ἐνίστε Pergāmum, i ἢ συνήθως Pergamus, i θηλ. β' κλ.=τὰ
 Πέργαμα, τὸ Πέργαμον, ἢ Πέργαμος. circum πρόθ. + αἰτ.=περίξ τινός, περί
 τι. hac—hac τοπικὰ ἐπίρρ.=ἐδῶ μὲν, ἐκεῖ δέ. fugērent παρατ. ὑποτ. τοῦ
 fugio, fūgi, fugitum, ěre, 3=φεύγω. Craius ἢ Craecus ὡς οὐς.=ὁ Ἑλ-
 λην (Crai=οἱ Ἕλληνες). premēret παρατ. ὑποτ. τοῦ premo, ssi, ssum, ěre
 3=πιέζω. iuventus, ūtis θηλ. γ'=νεότης, ἥβη, ἀκμή. Phryges, um ἄρσ.
 γ'=Φρύγες, Τρωές, instaret παρατ. ὑποτ. τοῦ insto, institi, —āre 1=ἐνί-
 σταμαι, ἐπέρχομαι, ἐπιτίθεμαι. currus, us, ἄρσ. δ'=ἄρμα. cristatus, a, um
 ἐπίθ. β'=ὁ ἔχων λόφον εἰς τὸ κράνος, λοφοφόρος, ὀρητικός, procul ἐπίρρ.
 =μακράν. hinc τοπικὸν ἐπίρρ.=ἐντεῦθεν, ἀπ' ἐδῶ. Rhesus, i ἄρσ. β'=ὁ
 Ρῆσος. nivēs, a, um (ἐκ τοῦ niv=χιῶν) ἐπίθ. β'=χιονώδης, λευκός. ten-
 torium, i οὐδ. β'=σκηνή. velum, i οὐδ. β'=ἰστιόν, ὀθιόνη, ὕφασμα. agno-
 scit ěn. ὄρ. τοῦ agnosco (ad+nosco), agnōvi, agnītum, ěre 3=ἀναγνω-
 ρίζω. lacrimans μετ. ěn. τοῦ lacrimo 1=δακρῶω. primus, a, um ἀριθμ.
 ἀπόλ.=πρῶτος. quae οὐδ. πληθ. (quae). prodita μετ. παθ. παρακ. γένους
 οὐδ. πληθ. ἄρ. τοῦ prodo, dīdi, dītum, ěre 3=προδίδω. somnus, i ἄρσ. β'=
 ὕπνος. Tydides, is ἄρσ. γ'=Τυδεΐδης, υἱὸς τοῦ Τυδέως. vastabat παρατ.
 ὄρ. τοῦ vasto 1=ἐξημῶνω. caedes, is θηλ γ'=σφαγή, φόνος. cruentus, a,
 um ἐπίθ. β'=αἱμόφυρτος. ardentis ἀντι ardentis αἰτ. πληθ. μετ. ěn. τοῦ
 ardēo, arsi, arsum, ěre 2=καίομαι, φλέγομαι, λάμπω (ἐδῶ ὡς ἐπίθ.=θυ-
 μοειδής). avertit ěn ὄρ. τοῦ averto, averti, aversum, ěre 3=ἀπάγω,
 στρέφω. equus, i ἄρσ. β'=ἵππος. castra drum οὐδ. β' (πληθ.)=στρατόπε-
 δον. priusquam χρόν. σύνδ.=πρὶν ἢ, προτοῦ. rabūlum, i οὐδ. β'=χόρτον,
 νομή, τροφή. gustassent ἀντι gustavissent ὑπερσ. ὑποτ. τοῦ gusto 1=
 γεύομαι, δοκιμάζω. Xanthus καὶ Xanthos, i ἄρσ. β'=Ξάνθος. bibissent
 ὑπερσ. ὑποτ. τοῦ bibo, bibi, —, ěre 3=πίνω. pars, partis θηλ. γ'=μέρος.
 alius, a, ud ἀντωνυμ ἐπίθ.=ἄλλος. fugiens μετ. ěn. τοῦ fugio, ūgi, itum,
 ěre 3=φεύγω. amissis μετ. παθ. παρακ. τοῦ amitto, si, ssum, ěre 3=χάνω.
 Troilus, i ἄρσ. β'=Τρωίλος. infēlix, īcis μονοκατάλ. ἐπίθ. γ'=δυστυχής.
 puer, ěri (συγκοπτ.) ἄρσ. β'=παῖς. impar, āris μονοκατάλ. ἐπίθ. γ'=ἄνισος.
 congressus μετ. παθ. παρακ. τοῦ congređior, essus sumi, ědi 3=συγκρούο-
 μαι, συμπλέκομαι. Achilli dot. fertur. ěn. παθ. ὄρ. τοῦ fero, tuli, latum,
 ferre 3=φέρω. (παθ. ěn. feror, ferris, fertur, ferimur κ.λ.π.). curru dot
 ἀντι curru, i, τοῦ currus, us ἄρσ. δ'=ἄρμα. haeret ěn. ὄρ. τοῦ haerēo, haesi,
 haesum, ěre 2=ἔχομαι τινος, κρέμαμαι ἔκ τινος. resurpīnus, a, um ἐπίθ.
 β'=ὑπτιος. inani dot. τοῦ ἐπιθ. γ' inanis, is, e=κενός. lorum, i οὐδ. β'=
 ἡνία, ἱμάς, λωρίον. tenens, ntis μετ. ěn. τοῦ tenēo, ūi, ntum, ěre 2=
 τείνω, κρατῶ. tamen σύνδ.=ὅμως. huic dot. ěn. τῆς δεικτ. ἀντων. hic,
 haec, hoc=οὗτος. cervix, īcis θηλ. γ'=αὐχὴν, τράχηλος. coma, ae θηλ.
 α'=κόμη (συνήθως ěn. πληθ.). trahuntur ěves. παθ. ὄρ. τοῦ traho, xi,

ctum, ἔρε β=ἔλκω, σύρω. versa μετ. παθ. παρακ. τοῦ verto, rti, rsum, ἔρε β=στρέφω, ἀναστρέφω. pulvis, ἔρις ἀρσ. γ'=κόνις (σπανίως θηλ.). inscribitur ἐν. παθ. ὄρ. τοῦ inscribo, psi, ptum, ἔρε β=ἐγγράφω, χαράσσω. hasta, αε θηλ. α'=δόρυ.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ

pictura ἄφαιρ. ὄργαν. multa σύστοιχ. ἀντικ. gemens τροπ. μετ. flumine ἄφαιρ. ὄργαν. umectat=irrigat βρέχει. uti... fugerent... premeret πλάγαι ἔρωτ. προτ. Pergama circum ἀναστροφή προθ. curru ἄφαιρ. ὄργαν. lacrimans τροπ. μετ. niveis velis ἄφαιρ. ὄργαν. multa caede ἄφαιρ. αἰτίας. parte alia ἄφαιρ. τοπικῆ. amissis armis ἄφαιρ. ἀπόλυτος. infelix puer—impra παραθέσεις (τὸ δεύτερον εἶναι ἀπόρροια τοῦ πρώτου). Achilli ἀντικ. (ποιητικῶς) ἀντι cum Achille. equis ποιητικὸν αἴτιον. curruque ἀντικ. τοῦ haeret. resurpinus κατηγ. tenens τροπ. μετ. versa hasta ἄφαιρ. ὄργαν.

Ὀμηρικὴ Ἀντιστοιχία

Βεργίλιος

largo flumine

Pergama
cristatus

Ὅμηρος

δεύοντο δὲ δάκρουσι κόλποι,
δάκρυ δ' ἔδευεν ὑπὸ βλεφάροισι παρειάς,
κατὰ Περγάμου ἄκρης... ἐβεβήκει.
κορυθαίολος.

Πραγματικά

pascit animum ἱκανὸς καὶ ἐπιτήδειος ζωγράφος διὰ τῶν εἰκόνων ἀπατᾷ, διότι διεγείρει εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων τοιαῦτα συναισθήματα καὶ πάθη, ὅποια μόνον αὐτὰ τὰ πράγματα θὰ διήγειρον. Οἱ στίχοι 466+493 παριστῶσι διαφόρους ζωγραφίας ἐπὶ τῶν τοίχων τοῦ ναοῦ τῆς Ἥρας εἰκονίζουσας ὁκτώ σκηνὰς ἐκ τοῦ Τρωικοῦ πολέμου εἰς 4 ἀντίστοιχα ζεύγη (ἴσα hac hac... hinc... parte alia). Εἰς τὸ πρῶτον hac εἰκονίζεται ἡ νίκη τῶν Τρώων ὑπὸ τὸν Ἔκτορα καὶ τῶν Ἀχαιῶν ὑπὸ τὸν Ἀχιλλέα· εἰς τὸ δεύτερον hac ὁ φόνος τοῦ Ρήσου ὑπὸ τοῦ Διομήδους καὶ ὁ φόμος τοῦ Τρωίλου ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως· εἰς τὸ hinc ἡ πρόσδοδος τῶν Τρωάδων εἰς τὸν ναὸν τῆς Παλλάδος καὶ ἡ πρόσδοδος τοῦ Πριάμου πρὸς τὸν Ἀχιλλέα· καὶ εἰς τὸ parte alia ἡ ἐπικουρία τῶν Αἰθιόπων ὑπὸ τὸν Μέμνονα καὶ ἡ ἐπικουρία τῶν Ἀμαζόνων ὑπὸ τὴν Πενθεσίλειαν. Pergama οὕτως ἐκαλεῖτο ἡ ἀκρόπολις τῆς Τροίας, ὅπου ἦσαν οἱ ναοὶ καὶ τὰ ἀνάκτορα τοῦ Πριάμου· ἐδῶ νοεῖται ἡ πόλις Τροία. Rhesus βασιλεὺς τῆς Θράκης ἐλθὼν εἰς ἐπικουρίαν τῶν Τρώων, ἀλλ' ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ Διομήδους ἀπαχθέντων καὶ τῶν λευκῶν, ταχέων καὶ καλλίστων ἵππων αὐτοῦ. tentoria κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ ποιητοῦ ὑπῆρχον στρατιωτικὰ σκηνὰ ἐκ λευκῆς οἰθόνης, ἐνῶ κατὰ τοὺς ἡρωικοὺς ὑπῆρχον ἀπὸ πλέγματα σχοίνου καὶ καλάμου. primo somno διότι ὁ πρῶτος ὕπνος εἶναι βαθύτατος. prodita τὴν προδοσίαν εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς ἐνήρ-

γησεν ὁ Δόλων, ὅστις δια νὰ σωθῆ διηγῆθη πρὸς τὸν Διομήδην καὶ τὸν Ὀδυσσεά τὴν ἄφιξιν τοῦ Ρήσου. Ὁ Δόλων ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Ἑκτορος εἰς τὸ ἐχθρικὸν στρατόπεδον πρὸς κατασκοπείαν. Παρὰ τὴν προδοσίαν ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ Διομήδους. Tydides ὁ Διομήδης, ὁ υἱὸς τοῦ Τυδέως, βασιλεὺς τοῦ Ἄργους, ἐκ τῶν γενναιοτέρων ἀρχηγῶν τῆς κατὰ τῆς Τροίας ἐκστρατείας. gustassent—bibissent κατὰ τὴν μοῖραν ἢ Τροία θὰ ἐκυριεύετο, ἐὰν οἱ ἵπποι τοῦ Ρήσου δὲν ἤθελον γευθῆ γλῶσς τῆς Τροίας καὶ δὲ ἤθελον πῖει ὕδωρ τοῦ Ξάνθου. Διὰ τοῦτο ὁ Διομήδης βιάζεται νὰ ἀπομακρυνθῆ τοῦ Τρωικοῦ στρατοπέδου. in castra ἐννοεῖ τὸ Ἑλλ. στρατόπεδον. Xanthus ποταμὸς τῆς Τρωάδος ἐκ τῆς Ἰδης πηγάζων καὶ ἐκβάλλων εἰς Ἑλλήσποντον. Οὕτως ἐκαλεῖτο ὑπὸ τῶν θεῶν λόγῳ τοῦ χρώματος τῶν ὑδάτων, ἐνῶ ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ὠνομάζετο Σκάμανδρος. Troilus νεώτατος υἱὸς τοῦ Πριάμου φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως ἐν τῇ μάχῃ πρὸ τῶν ἀγῶνων, ἀφοῦ ἀπώλεσε τὴν ἀσπίδα μόνον καὶ ὄχι ὅλα τὰ ὄπλα. Ζωηροτάτη εἰκὼν τοῦ φονευθέντος καὶ συρομένου ὑπτιῶς ὑπὸ τῶν ἵππων, ἐνῶ ἡ κόνις χαράσσεται διὰ τῆς αἰχμῆς τοῦ ἀνεστραμμένου δόρατος. tamen tenes Iora μολονότι ἦτο νεκρός.

Νόημα

Ἡ Αἰνεΐας στενάζων καὶ δακρύων αἰσθάνεται ἀνακούφισιν παρατηρῶν τὰς ἐπὶ τῶν τοίχων τοῦ ναοῦ ζωγραφίας. Κατὰ πρῶτον μὲν παρατηρεῖ τὴν φυγὴν τῶν Ἀχαιῶν ἐκ τῆς Τροίας καταδιωκομένων ὑπὸ τῆς Τρωικῆς νεολαίας, ἔπειτα δὲ ἀντιθέτως τὴν φυγὴν τῶν Τρώων καταδιωκομένων ὑπὸ τοῦ ὀρμητικοῦ Ἀχιλλέως. Τρίτον τὸν φόνον τοῦ Ρήσου ὑπὸ τοῦ Διομήδους κατὰ τὸν πρῶτον ὕπνον καὶ τὴν ἀρπαγὴν καὶ ἀπαγωγὴν τῶν ταχυτάτων τοῦ ἵππων εἰς τὸ Ἑλληνικὸν στρατόπεδον καὶ τέταρτον τὸν ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως φόνον τοῦ νεαρωτέρου υἱοῦ τοῦ Πριάμου, Τρωίλου, συρομένου ἐπὶ τῆς γῆς ἐκ τοῦ ἄρματος του.

Περίληψις

Ἡ Αἰνεΐας κατασυγκεκινημένος παρατηρεῖ τὰς ἐπὶ τῶν τοίχων τοῦ ναοῦ τῆς Ἥρας εἰκονιζομένας ἐκ τοῦ Τρωικοῦ πολέμου ὀκτώ σκηνάς.

Στίχ. 479—493

Interea ibant
ad templum
non aequae Palladis
Iliades crinibus passis
perplumque ferebant
suppliciter tristes
et tunsae pectora palmis:
diva aversa
oculos tenebat

Ἐν τῷ μεταξὺ ἐπορεύοντο
πρὸς τὸν ναὸν
τῆς δυσμενοῦς Παλλάδος
αἱ Ἰλιάδες μὲ τὰς κόμας λελυμένας
καὶ τὸν πέπλον ἔφερον
ἰκετευτικῶς περιλύποι
καὶ τύπτουσαι τὰ στήθη διὰ τῶν χειρῶν:
(Ἄλλ') ἢ θεὰ ἀπόστρέφουσα
τοὺς ὀφθαλμούς (τῆς) ἐκράτει

fixos solo.
 ter raptaverat Hectora
 circum Iliacos muros
 exanimumque corpus
 Achilles vendebat auro.
 tum vero ingentem gemitum
 dat ab imo pectore,
 ut conspexit
 spolia, ut currus,
 utque ipsum corpus amici
 tendentemque Priamum
 inermis manus.
 agnovit quoque se,
 permixtum
 principibus Achivis
 eōsque acies
 et arma nigri Memnōnis.
 ducit agmina Amazonidum
 lunatis peltis
 furens Penthesilēa
 mediisque milibus ardet
 subnectens aurea cingula
 exsertae mammae,
 bellatrix audetque
 virgo concurrere viris.

προσηλωμένους εἰς τὸ ἔδαφος.
 Τρεῖς εἶχε σύρει τὸν Ἑκτορα
 περίξ τῶν Ἰλιακῶν τειχῶν
 καὶ τὸ ἄψυχον σῶμα (του)
 ὁ Ἀχιλλεὺς ἐπώλει ἀντὶ χρυσοῦ.
 Τότε ἀληθῶς μέγαν ἀναστεναγμὸν
 ἐκβάλλει ἀπὸ τοῦ βάρους τῆς καρδίας (του),
 ὅτε παρετήρησε
 τὰ λάφυρα, ὅτε τὸ ἄρμα,
 καὶ ὅτε αὐτὸ τὸ πτώμα τοῦ φίλου
 καὶ τὸν Πρίαμον τείνοντα
 ἀόπλους τὰς χεῖρας (του).
 Ἄνεγνώρισεν ὄσασάυτως τὸν ἑαυτὸν του
 συμπλεκόμενον
 πρὸς τοὺς ἐπιφανεῖς Ἀχαιοὺς
 καὶ πρὸς τὰ ἐξ Ἀνατολῆς τάγματα
 καὶ τὰ ὄπλα τοῦ μέλανος Μέμνονος.
 Ὁδηγεῖ τὰ στίφη τῶν Ἀμαζονίδων
 μέ τὰς ἡμισεληνοειδεῖς ἀσπίδας
 μαινομένη ἢ Πενθεσίλεια
 καὶ ἐν τῷ μέσῳ χιλιάδων φλέγεται
 ἐξωσμένη διὰ χρυσοῦ ζωστήρος
 ὑπὸ τὸν γυμνωθέντα μαστόν,
 ἢ πολεμίστρια, καὶ τολμᾷ
 παρθένος (οὐσα) νὰ συμπλέκεται πρὸς
 ἄνδρα.

Γραμματικά—Σημασιολογικά

interea ἐπίρρ.=ἐν τῷ μεταξύ, ἐν συνεχείᾳ. aequus, a, um ἐπίθ. β' κλ.=ἴσος, ἐπιεικής. (non aequus=ἄνισος, δυσμενής), Pallas, ādis ἐπίθ.=Παλλάς. ibant παρατ. ὄρ. τοῦ eo, ivi καὶ ii, itum, ire 4=πορεύομαι. crinis, is ἄρσ. γ'=θρίξ, κόμη (πληθ.) Ilias, ādis θηλ. γ'=Ἰλιάς, γυνὴ Τρωάς. passis μετ. παθ. παρακ. τοῦ pando, pandi, pansum καὶ passum, ēre 3=πετιάννυμι, ἀνοίγω, λύω, ἀπλώνω. replum, i οὐδ. β'=πέπλος. ferebant παρατ. ὄρ. τοῦ fero, tuli, latum, ferre 3=φέρω. suppliciter ἐπίρρ.=ικετυτικῶς. tristis, is, e ἐπίθ. γ'=θλιβερός, περίλυπος, δύσθυμος. tunsae μετ. παθ. παρακ. τοῦ tundo, tutūdi, tunsum καὶ tusum, ēre 3=τύπτω, κόπτω, κτυπῶ. pectus, ōris οὐδ. γ'=στῆθος. palma, ae θηλ. α'=παλάμη, χεῖρ. diva, ae θηλ. α'=θεά. solum, i οὐδ. β'=ἔδαφος, δάπεδον. fixos μετ. παθ. παρακ. τοῦ figo, xi, xum, ēre 3=πῆγω, σφίγγω, πηγνυμι, προσηλώνω. oculus, i ἄρσ. β'=ὀφθαλμός. aversa μετ. παθ. παρακ. τοῦ averto, rti, rsum ēre 3=ἀποστρέφω. tenebat παρατ. ὄρ. τοῦ tenēo, tenui, tentum, ēre 2=τείνω, κρατῶ. ter ἄριθμ. ἐπίρρ.=τρῖς. raptaverat ὑπερσ. ὄρ. τοῦ rapto 1=ἄρπάζω. Hectorem καὶ Hectora γ' κλ. murus, i ἄρσ. β'=τειχός.

exanimus, a, um ἐπίθ. β' = ἄψυχος, νεκρός. aurum, i οὐδ. β' = χρυσός. corpus, ōris οὐδ. γ' = σῶμα, πῶμα. vendebat παρακ. ὄρ. τοῦ vendo (venum + do), vendīdi, vendītum, ἔρε 3 = πωλῶ. ingens, ntis μονοκατάλ. ἐπίθ. γ' = μέγας. gemītus, us ἄρσ. δ' = στόνος, στεναγμός. dat ἐν. τοῦ do 1 = δίδωμι, ἀφίημι. imo ὑπερθ. βαθ. τοῦ ἐπίθ. inferus, a, um = ὁ κάτω εὐρισκόμενος, συγκρ. inferior, us καὶ ὑπερθ. infīmus καὶ imus, a, um. ut χροῦν. σύνδ. = εὐθὺς ὡς, ὅτε. spoliūm, i οὐδ. β' = σκύλον, λάφυρον. currus, us ἄρσ. δ' = ἄρμα. ipse, ipsa, ipsum δεικτ. ἄντων. = ὁ αὐτός, ὁ ἴδιος. tendentem μετ. ἐν. τοῦ tendo, tetendī, tentum, ἔρε 3 = τείνω, ἐκτείνω. manus, us θηλ. δ' = χεῖρ. conspexit παρακ. ὄρ. τοῦ conspicio, spexi, spectum, ἔρε 3 = βλέπω, παρατηρῶ. inermis (in + arma), is, e ἐπίθ. γ' = ἄοπλος, se προσωπ. ἄντων. γ' προσ. κειμένη αὐτοπαθῶς = εαυτόν. quoque συμπλ. σύνδ. = καί, ἐπίσης, ὡσαύτως. princeps, īpis (primus + capio) ἄρσ. γ' = πρῶτος, ἐπιφανής, πρόμαχος. permixtum μετ. παθ. παρακ. τοῦ permisceo, miscūi, mixtum, ἔρε 2 = ἀναμειγνύω, συμπλέκω. agnovit παρακ. ὄρ. τοῦ agnosco, agnōvi, agnītum, ἔρε 3 = ἀναγνωρίζω.

Achivus, a, um ἐπίθ. = Ἀχαιοί. eōus, a, um ἐπίθ. β' = ἔξῃος, ἀνατολικός. acies, eī θηλ. ε' = παράταξις, στρατός. niger, nigra, nigrum ἐπίθ. β' = μέλας. Memno, ōnis ἄρσ. γ' = Μέμνων. ducit ἐν. ὄρ. τοῦ ducio, xi, ctum, ἔρε 3 = ἄγω, ὀδηγῶ. Amazonīdes, īdum θηλ. γ' = Ἀμαζονίδες, Ἀμαζόνες. lunatus, a, um (luna = σελήνη) ἐπίθ. β' = σεληνοειδής, μηνοειδής. agmen, īnis οὐδ. γ' = ἄγημα, πορευομένη στρατιά, στίφος. pelta, ae θηλ. α' = πέλιτη, ἔλαφρὰ ἀσπίς. Penthesīlā, ae θηλ. α' = Πενθεσίλεια. furens μετ. ἐν. τοῦ furo, ūi, —, ἔρε 3 = μαίνομαι. milia, īum, ībus οὐσ. μόνον ἐν πληθ. κατὰ γ' κλ. = χιλιάδες. ardet ἐν. ὄρ. τοῦ ardeo, arsi, arsum, ἔρε 2 = αἴθομαι, καίομαι, φλέγομαι, λάμπω. aureus, a, um ἐπίθ. β' = χρυσοῦς. subnectens μετ. ἐν. τοῦ subnecto, nexūi, nexum, ἔρε 3 = ὑποζώννυμι, ὑποδένω. exsertae μετ. παθ. παρακ. τοῦ exsero, rūi, rtum, ἔρε 3 = γυμνῶνω. cingula, ae καὶ cingulum, i α' ἢ β' = ζώνη, ζωστήρ. mamma, ae θηλ. α' = μαστός. bellatrix, īcis θηλ. γ' = πολεμίστρια (ἄρσ. bellator = πολεμιστής ἐκ τοῦ bello = πολεμῶ). audet ἐν. ὄρ. τοῦ ἡμιαποθ. audeo, ausus sum, ἔρε 2 = τολμῶ. viris dot. πληθ. τοῦ vir, viri ἄρσ. β' = ἀνήρ. concurrere ἀπαρ. ἐν. τοῦ concurro, curri, cursum, ἔρε = συνθέω, συμπλέκομαι. συναγωνίζομαι, virgo, īnis θηλ. γ' = παρθένος.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ—ΔΙΟΔΗΤΙΚΑ

non aequae σχῆμα λιτότητος. crinibus passis ἀφαιρ. ἀπόλυτος ἑτροπική. tristes κατηγ. tunsae μέσης σημ. (se) ὡς ἄντικ. pectora αἰτ. τοῦ κατὰ τι. palmis ἀφαιρ. ὄργαν. solo ἀφαιρ. τοπική ἀντὶ in solo. auro ἀφαιρ. τῆς ἀξίας ἢ τοῦ τιμήματος. Aeneas ὑποκ. τοῦ dat. ut... conspexit χροῦν. πρότ. ἢ ἐπανάληψις τοῦ ut χάριν ἐμφάσεως. tendentem κατηγορ. μετ. spolia currus—corpus—Priamum ἄντικ. manus ἄντικ. inermis κατηγ. permixtum κατηγορ. μετ. Achivis ἄντικ. furens τροπ. μετ. subnectens = habens subnexa. aurea cingula ἀφαιρ. ὄργαν. bellatrix παράθεσις. virgo κατηγ. viris ἄντικ. τοῦ concurrere.

Πραγματικά

interea ἐν συνεχείᾳ τῶν λοιπῶν εἰκόνων, ὡς εἶδε μέχρι τοῦδε ὁ Αἰνεΐας. Pallas τὸ γνωστὸν ἐκ τοῦ Ὅμηρου ἐπίθετον τῆς Ἀθηναῖς ἢ ὡς παλλούσης τὸ δόρυ ἢ—ὄπερ πιθανώτερον κατὰ Λορετζάτον—παρθένος, κόρη. Καὶ αὐτῆς ἡ ἐχθρότης ὀφείλεται εἰς τὴν δυσμενῆ τοῦ Πάριδος κρίσιν. crinibus passis προσέρχονται λυσίκομοι αἱ Ἰλιάδες εἰς ἔνδειξιν πένθους. perlum τεμάχιον μεγάλου μαλλίνου ὑφάσματος σχήματος τετραγώνου στερεοῦμενον διὰ πορπῶν ἐπὶ τῶν ὤμων καὶ ἐξικνούμενον ὀπισθεν μὲν μέχρι τοῦ ἐδάφους, ἔμπροσθεν δὲ μέχρι τῶν σφυρῶν. Ὁ πέπλος σὺν τῷ χρόνῳ περιέπεσεν εἰς ἀχρηστίαν ἀντικατασταθεὶς ὑπὸ ἄλλου ἐνδύματος καὶ περιορίσθη εἰς τὸ νὰ φανερώη τὸ ἐνδύμα τῆς Ἀθηναῖς καὶ μάλιστα τὸ κατὰ τὰ Παναθήναια μετὰ πομπῆς προσφερόμενον ὑπὸ τῶν γυναικῶν εἰς τὴν Παλλάδα Ἀθηναῖν. Σήμερον πέπλος καλεῖται τὸ ὑπὸ τῶν γυναικῶν ἐπὶ τοῦ προσώπου καὶ τῆς κεφαλῆς τιθέμενον λεπτότατον ὕφασμα λευκοῦ ἢ μέλανος χρώματος.

aversa τ. ἔ. ἡ θεὰ δὲν ἤκουε τὰς ἰκεσίας τῶν λυσικόμων Τρωάδων ἐπιζητουσῶν ἔξευμενισμὸν αὐτῆς. Οἱ στίχοι 483+484 περιλαμβάνουσι γεγονότα προηγουμένα τῆς περιγραφομένης σκηνῆς, ὡς πιστοῦται καὶ ἐκ τοῦ ὑπερσυντ. *garrantat*. *ter* ὁ Ὅμηρος λέγει ὅτι τὸ πτώμα τοῦ Ἐκτορος ἐσύρροτο ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως τρις καθ' ἐκάστην πρωΐαν πέριξ τοῦ τάφου τοῦ Πατρόκλου. Ἀλλὰ τοῦτο, δηλ. τὸ *ter*, τεχνικῶς εἶναι ἀδύνατον νὰ παρίσταται εἰς τὴν εἰκόνα. *vendebat* κατὰ τὸν Βεργίλιον, ἀκολουθοῦντα τὴν διασκευὴν τοῦ μύθου παρ' Εὐριπίδῃ καὶ Ἐννίῳ, ὁ Πρίαμος ἐμφανίζεται ἰκέτης, ἵνα ἐξαγοράσῃ τὸ πτώμα τοῦ υἱοῦ του παρὰ τοῦ Ἀχιλλέως κομίζων χρυσόν. *dat* δηλ. ὁ Αἰνεΐας. *spolia* τὰ ὄπλα τῶν φονευθέντων ἐχθρῶν. *inermis* διότι εἶχεν ἔλθει ὡς ἰκέτης. *nigri Memnonis* ὡς ἐπίκουροι τῶν Τρώων ἦλθον οἱ Αἰθίοπες ὑπὸ τὸν βασιλέα των Μένονα, υἱὸν τοῦ Τιθωνοῦ καὶ τῆς Ἥους, φονευθέντα ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως, μολονότι τὰ ὄπλα του ἦσαν ἐξαιρέτα ὡς ποιηθέντα ὑπὸ τοῦ Ἡφαίστου.

Amazonides Αἱ Ἀμαζόνες κατὰ τὴν μυθολογίαν ἦσαν πολεμικὸν ἔθνος γυναικῶν κατοικοῦν εἰς τὴν Σκυθίαν παρὰ τὸν Θερμώδοντα ποταμὸν καὶ ὑπὸ τὴν πολεμοχαρῆ βασιλίσσαν των Πενθεσίλειαν, θυγατέρα τοῦ Ἄρεως, ἔσπευσαν εἰς βοήθειαν τῶν Τρώων. Αὕτη ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως. Αἱ Ἀμαζόνες ἐπολέμου ἔφιπποι φέρουσαι δόρυ, πέλεκυν, μικρὰν ἀσπίδα ἡμισελήνοειδῆ καὶ χουσοῦν ζωστήρα, ὃν εἶχον δεδεμένον ὑπὸ τὸν γυμνὸν μαστόν· ἔξ αὐτοῦ δὲ ἐξήρτων τὸ τόξον, τὴν φαρέτραν καὶ τὴν σπάθην. Λέγεται ὅτι πρὸς εὐκολίαν τοξεύσεως ἀπέκοπτον τὸν ἕνα μαστόν (ιδεὲ ἐτυμολ. **α** στερο+μαζός=μαστός· ἐπομένως Ἀμαζών=ἡ στερουμένη μαστοῦ). Ὑπὸ τοῦ Ὅμηρου καλοῦνται **ἀντιάνειραι**», δηλ. ἐξισοῦνται πρὸς ἄνδρας.

Νόημα

Ἐν συνεχείᾳ ὁ Αἰνεΐας διακρίνει ἐκτὸς τῶν λοιπῶν σκηνῶν καὶ τὰς ἑξῆς: 1) τὴν σκηνὴν τῶν Τρωάδων γυναικῶν, αἱ ὁποῖαι περίλυποι καὶ ἰκετευτικῶς προσήρχοντο εἰς τὸν ναὸν τῆς Παλλάδος Ἀθηναῖς, ἡ ὁποῖα διέκειτο

δυσμενῶς πρὸς τοὺς Τρῶας καὶ ἀπέστρεψε τὸ πρόσωπόν της ἔπ' αὐτῶν. 2) τὴν σκηνὴν τῆς περιφορᾶς τοῦ πτώματος τοῦ Ἑκτορος πέριξ τῶν Ἰλιακῶν τειχῶν καὶ τῆς ἱκεσίας τοῦ Πριάμου πρὸς τὸν Ἀχιλλέα πρὸς ἔξαγορὰν ἀντὶ χρυσοῦ τοῦ πτώματος τοῦ υἱοῦ του. 3) τὴν σκηνήν, ἣτις παριστᾷ τὸν ἑαυτὸν του ἀγωνιζόμενον πρὸς τοὺς Ἀχαιοὺς καὶ Αἰθίοπας καὶ 4) τὴν σκηνὴν τῶν Ἀμαζόνων, αἱ ὁποῖαι ὑπὸ τὴν πολεμοχαρῆ Πενθεσίλειαν μάχονται ἥρωικῶς.

Περιλήψεις

Ὁ Αἰνείας παρατηρεῖ 1) τὴν εἰκόνα τῶν ἱκετίδων Τρωάδων εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς 2) τὴν τοῦ Πριάμου αἰτουμένου τὴν ἔξαγορὰν τοῦ πτώματος τοῦ υἱοῦ του παρὰ τοῦ Ἀχιλλέως καὶ 3) τὰς εἰκόνας τῶν μαχῶν τῶν Αἰθίοπων ὑπὸ τὸν Μέμνομα καὶ Ἀμαζόνων ὑπὸ τὴν Πενθεσίλειαν.

Περιλήψεις στίχ. 494+560

Ἐνῶ ὁ Αἰνείας θαυμάζει τὰς ἐπὶ τῶν τοίχων τοῦ ναοῦ εἰκόνας, εἰσέρχεται εἰς τὸν ναὸν ἀκολουθουμένη ὑπὸ πολλῶν συνοδῶν ἡ ὠραιότατη βασίλισσα Διδὼ ἀπονέμουσα δικαιοσύνην καὶ ρυθμίζουσα τὴν ἐργασίαν ἐκάστου. Ταυτοχρόνως εἰσώρησαν εἰς τὸν ναὸν οἱ θεωρηθέντες ὡς ἀπολεσθέντες ἑταῖροι τοῦ Αἰνείου, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ πρεσβύτατος Ἰλιονεὺς προσεφώνησε τὴν βασίλισσαν ἐξιστορήσας ἐν συντομίᾳ, ὅτι εἶναι δυστυχεῖς Τρῶες, διότι πλέοντες πρὸς τὴν Ἰταλίαν συνήντησαν φοβερὰν τρικυμίαν, ἡ ὁποία διεσκόπισε τὰ πλοῖα τῶν ἀνὰ τὰ πελάγη. Ἐν συνεχείᾳ τονίζει ὅτι οἱ κάτοικοι τῆς χώρας, εἰς ἣν προσωρμίσθησαν, βάλλουν κατὰ τῶν πλοίων τῶν, ἐνῶ αὐτοὶ οὐδεμίαν τρέφουν ἐχθρικὴν διάθεσιν κατὰ τῶν ὑπηκόων της καὶ τέλος, ἀφοῦ ἀναφέρει ὅτι βασιλεὺς αὐτῶν εἶναι ὁ εὐσεβὴς καὶ ἀνδρεῖος Αἰνείας, παρακαλεῖ νὰ ἐπιτραπῇ εἰς αὐτούς, ὅπως ἀνελκύσουν εἰς τὴν ξηρὰν καὶ ἐπισκευάσουν τὰ ἡμικατεστραμμένα πλοῖά των, ἵνα μετὰ ταῦτα ἀποπλεύσουν πρὸς τὴν Ἰταλίαν ἢ ἐπανέλθουν εἰς Σικελίαν, ἀφ' ὅπου ἐξεκίνησαν.

Ρητέον ὅτι ὁ Ἰλιονεὺς δὲν βλέπει τὸν Αἰνείαν καὶ τὸν Ἀχάτην, διότι οὗτοι ἐκαλύφθησαν ὑπὸ ὀμίχλης, τὴν ὁποίαν ἔπεμψεν ἡ Ἀφροδίτη.

Στίχ. 561+578

Πῶς δικαιολογεῖται ἡ Διδὼ διὰ τὴν πρὸς τοὺς Τρῶας ἐχθρικὴν στάσιν τῶν ὑπηκόων της καὶ πῶς δεξιοῦται τοὺς Τρῶας.

Tum Dido demissa
vultum profatur breviter:
«solvite corde
metum, Teūcri,
secludite curas.
res dura et novitas

Τότε ἡ Διδὼ κύψασα
τὸ πρόσωπον λέγει συντόμως:
«Ἀπαλλάξατε τὴν καρδίαν (σας)
ἀπὸ τὸν φόβον, Τρῶες,
ἐκδιώξατε τὰς μερίμνας.
Ἡ δεινὴ κατάστασις καὶ τὸ νέον

regni me cogunt
 talia moliri
 et tueri late
 finis custode.
 quis nesciat
 genus Aeneadum,
 quis urbem Troiae
 virtutesque virosque
 aut incendia
 tanti belli?
 non gestamus Poeni
 ad eo obtusa pectora,
 nec Sol iungit equos
 tam aversus
 ab urbe Tyria.
 Seu vos optatis
 magnan Hesperiam
 Saturniaque arva
 sive finis Erycis
 regemque Aesten,
 dimittam tutos
 auxilio
 opibusque iuvabo.
 voltis et
 his regnis
 considerare
 pariter mecum
 urbem, quam statuo,
 vestra est:
 subducite navis:
 Tros Tyriusque
 mihi agetur
 nullo discrimine.
 atque utinam adforet
 ipse rex Aeneas
 compulsus eodem Noto!
 equidem dimittam
 certos per litora
 et iubebo lustrare
 extrema Libyae,
 si eiectus errat
 quibus silvis
 aut urbibus».

βασιλειον με εξαναγκάζουν
 τοιαῦτα νὰ μηχανώμαι
 καὶ νὰ διαφυλάττω εὐρέως
 τὰ ὄρια διὰ φυλάκων.
 Τίς δύναται ν' ἀγνοῇ
 τὸ γένος τῶν Αἰνειᾶδων,
 τίς τὴν πόλιν τῆς Τροίας
 καὶ τὰ ἀνδραγαθήματα καὶ τοὺς ἄνδρας
 ἢ τὴν πυρκαϊὰν
 τόσον μεγάλου πολέμου ;
 Δὲν ἔχομεν (ἡμεῖς) οἱ Καρχηδόνιοι
 τόσον ἀναίσθητα στήθη,
 οὔτε ὁ Ἥλιος ζευγνύει τοὺς ἵππους
 τοσοῦτον ἀπεστραμμένους
 ἀπὸ τῆς Τυρίας πόλεως.
 Εἴτε σεῖς προτιμᾶτε
 τὴν μεγάλην Ἑσπερίαν
 καὶ τὴν Σατουρνίαν γῆν
 εἴτε τὰς χώρας τοῦ Ἐρυκος
 καὶ τὸν βασιλέα Ἀέστην,
 θὰ (σᾶς) ἀποστείλω ἀσφαλεῖς
 διὰ βοηθείας
 καὶ διὰ χρηματικῶν μέσων θὰ βοηθήσω.
 Ἐὰν δὲ πάλιν θέλετε
 εἰς τοῦτο τὸ βασιλειον
 νὰ ἐγκατασταθῆτε
 ὁμοῦ μετ' ἐμοῦ
 ἢ πόλις, τὴν ὁποῖαν ἰδούω,
 εἶναι ἰδική σας·
 ἀνεγκύσασε τὰ πλοῖα·
 Τρῶες καὶ Τύριοι
 ὑπ' ἐμοῦ θὰ κυβερνῶνται
 ἄνευ οὐδεμιᾶς διακρίσεως.
 Ἄλλ' εἴθε νὰ παρευρίσκετο
 αὐτὸς ὁ βασιλεὺς Αἰνεΐας
 ἀπωσθεῖς ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἀνέμου!
 Ἐγὼ βεβαίως θὰ στείλω
 πιστοὺς (ἀνθρώπους) ἀνά τὰς ἀκτὰς
 καὶ θὰ διατάξω νὰ ἐρευνηθῶν
 τὰς ἐσχατίας τῆς Λιβύης,
 μήπως ἐξοκεῖλας πλανᾶται
 κάποιον εἰς τὰ δάση
 ἢ εἰς πόλεις».

Γραμματικά—Σημασιολογικά

breviter ἐπίρρ.=βραχέως, συντόμως. vultus (vultus), us ἄρσ. δ' = πρόσωπον. demissa μετ. παθ. παρακ. τοῦ demitto, si, ssum, ἔρε 3 = καταβιβάζω, ἐκβάλλω, κύπτω, χαμηλώνω. profatur ἐν. ὄρ. τοῦ ἀποθετ. profor, fatus sum, fāri 1 = λέγω. solvite προστ. ἐν. τοῦ solvo, solvi, solutum ἔρε 3 = λύω, ἀπομακρύνω. cor, cordis οὐδ. γ' = καρδία, ψυχή. metus, us ἄρσ. δ' = φόβος. secludite προστ. ἐν. τοῦ seclūdo, si, sum, ἔρε 3 (se + claudio) = ἀποκλείω, ἀπομακρύνω, ἐκδιώκω. cura, ae θηλ. α' = φροντίς, μέριμνα. durus, a, um ἐπίθ. β' = δεινός, σκληρός. novitas, ātis θηλ. γ' = νεότης, τὸ καινοφανές, τὸ ἀρτισύστατον. cogunt ἐν. ὄρ. τοῦ cogō, coēgi, coactum, ἔρε 3 = ἀναγκάζω. moliri ἀπαρ. ἐν. τοῦ ἀποθετ. molior, molitus sum, īri 4 = μηχανῶμαι. late ἐπίρρ. = εὐρέως, εἰς μεγάλην ἔκτασιν. finis, is ἄρσ. γ' = ὄριον, χώρα (πληθ.) custos, ōdis ἄρσ. γ' = φύλαξ. tueri ἀπαρ. ἐν. τοῦ ἀποθετ. tueor, tuitus sum, eri 2 = διαφυλάττω. quis, quid ἐρωτ. ἀντων. = τίς, τί. genus, ĩris οὐδ. γ' = γένος, γενεά, ἔθνος. Aeneādes, ae ἄρσ. α' = Αἰνεϊάδης. nesciat ἐν. ὑποτ. τοῦ nescio (ne + scio), īvi καὶ īi, itum, ĩre 4 = ἀγνοῶ. incendium, i οὐδ. β' = πυρκαϊά. obtusa μετ. παθ. παρακ. τοῦ obtundo, obtūdi, obtusum καὶ obtunsum, ἔρε 3 = παῖα, ἀμβλύνω, τύπτω (κεῖται ἐπιθετικῶς). adeo ἐπίρρ. = τοσοῦτον. gestamus ἐν. ὄρ. τοῦ gesto, avi, atum, āre 1 = φέρω, ἔχω. aversus μετ. παθ. παρακ. (κεῖται ἐπίθ.) τοῦ averto 3 = ἀπεστραμμένος. Sol, solis ἄρσ. γ' = Ἥλιος. iungit ἐν. ὄρ. τοῦ iungo, nxi, nctum, ἔρε 3 = ζεύγνυμι, συνδέω ἑλαύνω. seu — sive διαζευκτ. σύνδ. = εἴτε... εἴτε. Hesperia, ae θηλ. α' = Ἑσπερία. Saturnius, a, um ἐπίθ. β' = ὁ Σατούρνιος, ὁ τοῦ Κρόνου. argum, i οὐδ. β' = ἄρουρα, γῆ. Ergx, ĩcis ἄρσ. γ' = Ἔργξ. optatis ἐν: ὄρ. τοῦ opto 1 = ἐκλέγω, προτιμῶ, εὐχόμεαι, ἐπιθυμῶ. Acestes, is ἄρσ. γ' = ὁ Ἀκέστης. auxilium, i οὐδ. β' = βοήθεια. tutus, a, um ἐπίθ. β' = ἀσφαλής. dimittam μέλλ. ὄρ. τοῦ dimitto, si, ssum, ἔρε 3 = πέμπω. opes, opum θηλ. γ' = δύναις, περιουσία, ἐπικουρία (ἐν ἐνικῶ ἑλλειπτικὸν ops, is, em, e). iuvabo μέλλ. ὄρ. τοῦ iuvo 1 = βοηθῶ. vultis ἢ vultis ἐν. ὄρ. τοῦ ἀνωμάλου volo, volui, velle = βούλομαι. his regnis δοτ. mecum = cum me = μετ' ἐμοῦ. pariter ἐπίρρ. = ἐξ ἴσου. considerare ἀπαρ. ἐν. τοῦ consido, sēdi, sessum, ἔρε 3 = μένω, κάθημαι, ἐγκαθίσταμαι. statūo, ūi, ūtum, ἔρε 3 = ἰδρύνω, κτίζω. vester, tra, trum κτητ. ἀντων. β' προσ. = ὑμέτερος. subducite προστ. ἐν. τοῦ subduco, xi, ctum, ἔρε 3 = ὑπάγω, ὑφέλω, ἀνελκύνω. navis αἰτ. πληθ. ἀντὶ naves, navis, is θηλ. γ' = ναῦς. Tros, ōis ἄρσ. γ' = Τρώς. Tygius, a, um ἐπίθ. β' = Τύριος. nullus, a, um ἀντων. ἐπίθ. = οὐδείς. discrimen, ĩnis οὐδ. γ' = διάκρισις. agetur μέλλ. παθητ. ὄρ. τοῦ ago, egi, actum, ἔρε 3 = ἄγω, διοικῶ, κυβερνῶ. utinam ἐπίρρ. εὐχαιτικὸν = εἴθε. notus, i ἄρσ. β' = Νότης, ἄνεμος. compulsus μετ. παθ. παρακ. τοῦ compello, compūli, compulsum, ἔρε 3 = ὠθῶ. idem, eadem, idem δεικτ. ἀντων. = ὁ αὐτός. adforet ἀντὶ adesset παρατ. ὑποτ. τοῦ adsum, adfui, adesse = παρίσταμαι, παρευρίσκομαι. equidem ἐπίρρ. = γε, βεβαίως. litus, ōris οὐδ. γ' = ἀκτή. certus, a, um ἐπίθ. β' = βέβαιος, πιστός. dimittam μέλλ. τοῦ dimitto. Libya, ae θηλ.

α' = Λιβύη. *lustrare* άπαρ. έν. τοῦ *lustrō* 1 = έρευνῶ, άποσαφηνίζω. *extremus*, α, um έπίθ. β' = έσχατος (ώς οὔσ. *extrema* = έσχατιά). *iubebo* μέλλ. όρ τοῦ *iubeo*, *iussi*, *iussum*, έρε 2 = διατάσσω. *quibus* άόρ. άντων. *quī*, *quae*, *quod* = τίς τι. *eiectus* μετ. παθ. παρακ. τοῦ *eiicio*, *eiēcī*, *eiēc̄tum*, έρε 3 = ρίπτω έξω, εκβάλλω, έξοκέλλω. *silva*, ae θηλ. α' = δάσος. aut διαζευκτ. = ή. *errat* έν. όρ. τοῦ *erro* 1 = πλανῶμαι.

Συντακτικά—Αϊσθητικά

solvite corde metum άντι s. *corda metu*. *dura res et novitas regni* σχήμα έν δια δυοίν άντι *dura res novi regni*. *custode* άντι *custodibus* περιληπτικής σημασίας (άφαιρ. όργαν.). *nesciat* δυνητική ύποτ. *virtutes viros* παρήχησις τοῦ *r* και σχήμα έν δια δυοίν. *incendium* μεταφορά. *adeo tam* κείται άπολύτως άνευ ακολουθίας συμπερ. προτάσεως δια τοῦ *ut*. *iungit* = *iunctos ducit*. *Erycis finis* ποιητική εκφρασις τής Σικελίας. *auxilio* άφαιρ. όργαν. *tutos* κατηγορ. *oribus* άφαιρ. όργαν. *voltis et άντι si voltis* όταν ό λόγος είναι ζωηρός, παραλείπεται ένίστε ό σύνδ. *si regnis άντι in his regnis* άφαιρ. τοπική. *urbem άντι urbs* σχήμα έλξεως προς τό *quam*. *Tros· Tyriusque* περιληπτικής σημασίας. *mihī* ποιητικόν αίτιον. *nullo discrimine* άφαιρ. τροπική. *utinam* + παρατ. ύποτ. δηλοῦται άνεκπλήρωτος ευχή, άλλ' έδῶ δέν είναι τοιαύτη, ως δηλοῦται κατατέρω. *poeto ποιητ. αίτιον* (ποιητικῶς άντι *vento*). *extrema* είναι ύπερβολή. *si... errat* πлагία έρωτ. πρότ.

Πραγματικά

demissa voltum άπο έντροπήν προς τοῦς Τρώας εκυψε τό πρόσωπον, διότι έπληροφορήθη τὰς κατ' αὐτῶν γενομένης ύπό τῶν ύπηκόων της βαρβαρότητας. Ἡ ψυχὴ τής Διδούς άποπνέει άρωμα ευγενείας, σεμνότητος, αϊδημοσύνης. *breviter* 1) έν σχέσει προς τὸν μακρὸν λόγον τοῦ Ἰλιόεως και 2) λόγω τοῦ αξιωματός της. *Teucrī* διότι Τεῦκρος έλέγετο ό πρώτος βασιλεὺς τής Τροίας. *dura res* αὕτη προήρχετο άφ' ένός μὲν άπό τὰς έπιβουλὰς τοῦ Πυγμαλίονος, άδελφοῦ τής Διδούς, άφ' έτέρου δὲ άπό τήν γειτνίασιν τοῦ νέου βασιλείου προς πολεμίους λαούς. Ἐντεῦθεν τό έλαφρυντικὸν τῶν ύπηκόων της δια τήν σκαιὰν συμπεριφορὰν τῶν. *talīa* ή σκαιὰ τῶν ύπηκόων συμπεριφορὰ εναντι τῶν ναυαγῶν. *Aeneadum* δηλ. τῶν Τρώων. *belli* τοῦ Τρωικοῦ. *Tyria* ή Καρχηδών, ως κτισθεῖσα ύπό Τυρίων άποίκων. *iungit* όταν δηλ. κατὰ τήν άνατολήν βαίνη δια τοῦ οὐρανοῦ τό νόημα: Δέν εἴμεθα τόσον άναίσθητοι εις τὰς συμφορὰς σας οὐδὲ κείται ή χώρα μας τόσον μακρὰν άπό τήν πορείαν τοῦ ήλιου, έξω άπό τὰς οικουμένης χώρας, ὥστε νὰ μὴ γνωρίζωμεν τὰ κατορθώματά σας. *Hesperia* νοεῖται ή Ἰταλία, ως και κατατέρω *Saturnia arva*, διότι ό *Saturnus* ήτο άρχαῖος έθνικὸς θεὸς τῶν Ἰταλῶν ταυτισθεῖς ὕστερον προς τὸν Ἑλληνικὸν Κρόνον. *Erycis finis* ή Σικελία λαβοῦσα τό όνομα άπό τό όρος Ἐρυκα, έφ' οὗ ὕληχε ναὸς τής Ἀφροδίτης. *eodem* ὕπο τοῦ ίδίου άνέμου, ὕφ' οὗ άπεώσθησαν οἱ έταί-

ροι τοῦ Αἰνείου. urbibus περί κατοικημένων πόλεων ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ silvis.

Νόημα

Ἡ Διδῶ ἀπαντῶσα συντόμως εἰς τὰ ὅσα ὁ Ἴλιονεὺς ἐξέθεσε συνιστᾷ εἰς τοὺς Τρῶας ἀπαλλαγὴν ἐκ τοῦ φόβου καὶ δικαιολογεῖ τὴν ἐχθρικήν στάσιν τῶν ὑπηκόων τῆς ὡς ἐπιβληθεῖσαν ἕνεκα τῶν δυσχερῶν περιστάσεων καὶ τοῦ ἀρτισυστάτου τοῦ κράτους. Ἐν συνεχείᾳ διαδηλοῖ τὰ συμπαθῆ συναισθήματα τῶν Καρχηδονίων πρὸς τοὺς Τρῶας καὶ τὰ ἀνδραγαθήματα αὐτῶν καὶ ὑπόσχεται, ὅτι θὰ παράσῃ πᾶσαν ἴλικήν συνδρομὴν διὰ τὴν μετάβασιν τῶν εἴτε εἰς Ἰταλίαν εἴτε εἰς Σικελίαν. Οὐχ ἦττον ὅμως δύνανται νὰ παραμείνουν καὶ εἰς τὴν χώραν τῆς, ἐὰν ἐπιθυμοῦν, ὅποτε θὰ τύχουν ἰσοτιμίας πρὸς τοὺς ἄλλους πολίτας. Ὅσον ἀφορᾷ δὲ διὰ τὸν Αἰνεῖον, διὰ τὸν ὁποῖον θὰ ἠῤυχετο νὰ ἦτο παρὼν, ὑπόσχεται ὅτι θὰ ἐξαποστείλῃ ἐμπίστους ἀνθρώπους, ἵνα ἐξακριβωθῇ, μήπως τυχὸν περιπλανᾶται εἰς τὴν πόλιν ἢ τὰ δάση.

Περιλήψεις

1) Ἡ Διδῶ δικαιολογεῖ τὴν σκαιὰν στάσιν τῶν ὑπηκόων τῆς. 2) Τὰ εἰλικρινῆ αἰσθήματα τῶν Καρχηδονίων καὶ 3) Προτάσεις καὶ ὑποσχέσεις τῆς Διδῶς πρὸς τοὺς Τρῶας.

Περίληψις μέχρι τέλους τοῦ Α' βιβλίου

Τοὺς συμπαθεῖς λόγους τῆς Διδῶς ἀκούσαντες ὁ Αἰνεῖας καὶ ὁ Ἀχάτης ἀνεθάρρησαν τόσον, ὥστε ἐπείγονται νὰ ἀποκαλυφθῶσιν εἰς τοὺς ἐταίρους τῶν. Ἦδη αἰφνιδίως διεσχίσθη ἡ καλύπτουσα αὐτοὺς νεφέλη καὶ ὁ Αἰνεῖας προβάλλει ὠραῖος καὶ μεγαλοπρεπῆς πρὸ τῆς βασιλίσσης, ἐκφράζει τὰς εὐχαριστίας του διὰ τὰ εὐγενῆ αἰσθήματα πρὸς τοὺς ναυαγούς, εὐχεται ἐπαξίως νὰ ἀνταμείψουν οἱ θεοὶ αὐτὴν καὶ ὑπόσχεται αἰωνίαν ἀνάμνησιν τῶν πρὸς αὐτοὺς εὐεργεσιῶν τῆς. Ὁ Αἰνεῖας ἤδη χαιρετίζει τοὺς ἐταίρους του. Μετὰ ταῦτα ἡ Διδῶ ἐκθαμβος πρὸ τοῦ ἀνδρικοῦ κάλλους τοῦ Αἰνείου ἐκφράζει τὸν θαυμασμόν τῆς πρὸς τὸν δυστυχή υἱὸν τοῦ Ἀγχίσου, τοῦ ὁποίου εἶναι γνωστὸν τὸ ὄνομα, ὡς καὶ τῆς Τροίας, ἐκ τῆς παιδικῆς ἡλικίας τῆς, ὁδηγεῖ αὐτὸν εἰς τὸν βασιλικὸν οἶκον καὶ διατάσσει τὴν τέλεισιν μεγαλοπρεποῦς θυσίας καὶ τὴν παραθέσιν πλουσίου συμποσίου. Ὡσαύτως διατάσσει νὰ σταλοῦν ἄφθονα τρόφιμα εἰς τοὺς ἐν τῇ ἀκτῇ εὐρισκομένους ἐταίρους πρὸς φύλαξιν τῶν πλοίων.

Ὁ δὲ Αἰνεῖας ἀπέστειλε τὸν Ἀχάτην εἰς τὰ πλοῖα, ἵνα παραλάβῃ καὶ ὁδηγήσῃ τὸν μικρὸν Ἀσκάνιον εἰς τὰ ἀνάκτορα, προσκομίση δὲ καὶ δωρήσῃ εἰς τὴν βασιλίσσαν τοὺς ὑπολειφθέντας ἐκ τῆς Τροίας θησαυρούς ὡς π.χ. τὸν πέπλον τῆς Ἑλένης, τὸ σκῆπτρον τῆς θνηγατρὸς τοῦ Πριάμου Ἰλιόνης, περιδέριον ἐκ μαργαριτῶν καὶ στέφανον ἐκ πολυτίμων λίθων καὶ χρυσοῦ.

Ἡ Ἀφροδίτη ὅμως φοβουμένη τὸν οἶκον τῆς Διδουῆς καὶ τὴν ἀπιστίαν τῶν Καρχηδονίων, τοὺς ὁποίους κατηύθυνεν ἡ Ἥρα, ἀπήγαγε τὸν Ἀσκάνιον εἰς τὰ σκιερὰ καὶ ὑψηλὰ ἄλση τῆς Ἰταλίας, ἀντ' αὐτοῦ δὲ ἀπέστειλε τὸν υἱὸν τῆς Ἐρωτα, ἵνα ἐμπνεύσῃ ἔρωτα εἰς τὴν βασίλισσαν πρὸς τὸν Αἰνεΐαν, προτοῦ ἢ ξενία μεταβληθῆ εἰς μίσος.

Πράγματι ὁ Ἔρως χειραγωγούμενος ὑπὸ τοῦ Ἀχάτου ὑπὸ τὴν μορφὴν τοῦ Ἀσκανίου φθάνει τὴν ὥραν τοῦ συμποσίου εἰς τὸν βασιλικὸν οἶκον καὶ προσφέρει τὰ δῶρα εἰς τὴν βασίλισσαν, ἣτις ἐναγκαλίζεται αὐτὸν ἀγνοοῦσα πόσον μέγας θεὸς ἐπὶ τῆς δυστυχοῦς ἐπικάθηται. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ Αἰνεΐας εὐκόλως ἠπατήθη. Ἀμέσως ἡ Διδῶ ἐλησμόνησε τὸν παλαιὸν τῆς σύζυγον Συχαῖον καὶ ἡ καρδιά τῆς ἐπυρπολήθη ὑπὸ φλογεροῦ ἔρωτος πρὸς τὸν Αἰνεΐαν.

Τοῦ δείπνου περατωθέντος ἐπακολουθεῖ πότος, ἐνῶ ὁλόκληρον τὸ ἀνάκτορον ἀντηχεῖ ἐκ τοῦ θορούβου. Ἡ Διδῶ λαβοῦσα χρυσοῦν ποτήριον κάμνει σπονδὴν πρὸς τὸν Δία συνοδεύουσα ταύτην διὰ θεομῆς εὐχῆς περὶ τῆς τύχης τῶν Τυρίων καὶ τῶν Τρώων.

Καὶ τέλος ὁ μὲν κιθαρωδὸς Ἰώπας ψάλλει ὠραῖα ἄσματα ἐπικροτούμενα ὑπὸ τῶν Τυρίων καὶ Τρώων, ἡ δὲ Διδῶ ἔχουσα προσηλωμένους τοὺς ὀφθαλμούς τῆς πρὸς τὸν Αἰνεΐαν παρακαλεῖ αὐτὸν νὰ ἀκούσῃ ἀπὸ τοῦ στόματός του τὰ κατὰ τὸν Τρωικὸν πόλεμον, τοὺς ἥρωας καὶ τὰ κατορθώματα αὐτῶν, τὰς τύχας καὶ τὰς περιπλανήσεις τῶν ἐταίρων του, οἱ ὅποιοι ἐπὶ ἑπτὰ περὶ-που ἔτη πλανῶνται ἀνὰ τὰ κύματα.

ΣΧΟΛΙΚΑ ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ

(ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ)

ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝΤΑ

1. Ἄναγνωστικὸν ἀρχ. Ἑλλ. γλώσσης (Γ. Ζούκη) Γ' καὶ Δ' Τάξ.
2. Ἐκλογαὶ ἐξ ἀρχαίων Ἑλλ. συγγραφέων . (Γ' »)
3. Ξενοφῶντος Κύρου ἀναβάσεως ἐκλογαὶ . (Δ' »)
4. Ξενοφῶντος Ἑλληνικῶν Βιβλία Γ' καὶ Δ' . (Δ' »)
5. Ἀρριανοῦ ἀνάβασις Ἀλεξάνδρου Βιβλ. Α'. (Ε' »)
6. Λυσίου ὁ ὑπὲρ Ἀδυνάτου λόγος (Ε' »)
7. Ἰσοκράτους λόγοι πρὸς Δημόνικον καὶ
Νικοκλέα (Ε' »)
8. Λατινικὸν ἀναγνωσματάριον (Ε' »)
9. Δημοσθένους Α' Ὀλυνθιακὸς (ΣΤ' »)
10. Λυκούργου κατὰ Λεωκράτους καὶ Ἰσοκρά-
τους Ἐπιστολαὶ πρὸς Φίλιππον (ΣΤ' »)
11. Θουκυδίδου Πλαταικὰ , (ΣΤ' »)
12. Ὅμηρου Ὀδυσσεΐας Α' Ραψῶδια (ΣΤ' »)
13. Κορνηλίου Νέπωτος Hannibal (ΣΤ' »)
14. Καίσαρος de bello civili (ΣΤ' »)
15. Πλάτωνος Κριτῶν (Ζ' »)
16. Θουκυδίδου Δημηγορία Πλαταιέων . . . (Ζ' »)
17. Εὐριπίδου Ἰφιγένεια ἢ ἐν Ταύροις . . . (Ζ' »)
18. Ὅμηρου Ἰλιάδος ἐκλογαὶ Α' καὶ Γ' ῥαψῶδ. . (Ζ' »)
19. Κικέρωνος ὁ Γ' κατὰ Κατιλίνα λόγος . . (Ζ' »)
20. Ὁβιδίου μεταμορφ. Phaethon—Niobe . (Ζ' »)
21. Σοφοκλέους Ἀντιγόνη (Η' »)
22. Θουκυδίδου ὁ Περικλέους Ἐπιτάφιος . . (Η' »)
23. Πλάτωνος Φαίδων (Η' »)
24. Πλάτωνος Πρωταγόρας (Η' »)
25. Ὅμηρου Ἰλιάδος ἐκλογαὶ Ζ' καὶ Γ' ῥαψῶδ. (Η' »)
26. Βιργιλίου Αἰνειάδος Ἐκλογαὶ Α' Βιβλ. . . (Η' »)
27. Somnium Scipionis (Η' »)
28. Ὀρατίου Ὡδαί (Η' »)